

308395

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జెన్నవట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 3 వ తేది శనివారము

No. 3

సంపుటము. ౨

రాక్షసనామ సంవత్సర చైత్ర మాసము బహుళ తృతీయ ౩.

సంచిక ౩

అద్భుతమైన ధరలు

కొద్దిరోజులవరకు మాత్రమే

వేసవికాలమునకు తగిన ప్రతిష్ఠమైన ఇంగ్లీషు ట్రైల్స్‌తో మద్రాసులో నైసుగా తయారైన వట్టలు 1 వ రకం నెల 1-కి రు 1.0-0. 2 వ రకం 1-కి రు 0-14-0 3 వ రకం 1-కి రు 0-12-0. బనియనులు 1 వ రకం 1-కి రు 0-6-0. 2 వ రకం 1-కి రు 0-5-0. 3 వ రకం 1-కి రు 0-4-0. 4 వ రకం 1-కి రు 0-3-6. ఒకపర్యాయము 3 కి తక్కువ

అంపబడవు.

నె 201 రు నెట్ట్యూక్‌కలము బంగారుపాతితో	రు 1-8-0
నె 210 రు నెట్ట్యూక్‌కలము	8-4-0
బ్లాక్‌స్ట్రాప్‌పాంట్‌కలము బంగారు పాతితో	8-4-0
బ్లాక్‌స్ట్రాప్‌కలము	2-1-0

మద్రాసు స్టోర్సు సప్లయింగ్ ఏజెంసీ
15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

గృహనిర్మాణములో అనవసరమైన

ప్రయము తగ్గింపు పును.

తేకుమానులు.

గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన ఖర్చుకలవయే. అట్టి కలవకొనుటయందు కొంచెము జాగ్రత్తగా నుండిన చాలలాభము కలదు. వేయేల, మాడద్ద గృహమునకు కావలసిన రంగూను టేకు కలప చిన్న కిటికీలనుంచి మాలములవరకు పనికివచ్చు అద్భుతములు; కమ్మలు, వానములు, బల్లలు, మాలములు, పెద్దమానులు, చతుకగా కొరకును.

ఆర్. యా. ఆర్. బటన్సు.

స్టీలుమాన్యు ఫలకలు. రీఫరుడర్లు మొదలుగాగల వన్ని మరీయితర మార్కుల పయన్న మద్రాసు ధరకంటె తక్కువ. బెజవాడ, తెనాలి, బందరు గుంటూరు, బాపట్ల తాలూకాలు నిజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకాలున్న మద్రాసుకంటె కాకరాడ్, నామిప్పయ్య, రయిలుకొండల తక్కువ. కావలసినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.

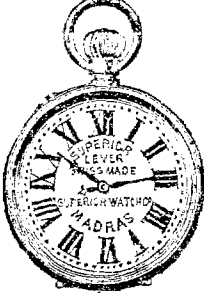
ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు.

కంట్లాక్‌రస్, కల్పవస్త్రములు, కాకినాడ.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలువాచ్.

కొలుసుతో సహా ధర రు 3.0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ కలదు.

ఈగడియారము వయసుమీద మాకంపెని వేరు ఎట్లనిసిరా లో నుడివబడి యుండునని ఇది నా మట కంపెని తలచిన మును, డబ్బు ఫ్రాఫ్ ఆను గాను కొనుగూలిగి మొరటుపనలకు దగియుండును. పెట్రెమాత లో భాగమున గ్యారంటీ చీటి ఆతి కించి యుండును. సీను నుండి

మానై తయారుచేయబడినది. కాన నెవరియొద్దను జక్కయి ఒకగొక్కరును నీయూరును తలంపుతో తిక్కున నెలనంత తిని. చాల కాలము పనిచేయవట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియే. ఇది ధరమీద దేనియైనా వానిక కనేక గడియారములు ఖర్చయి యొక్కొక్కటికంటె ఎక్కు యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున శాసితము కొని సంపదించిరినిన, వయసుట లెంతుకు సుపీరియర్ వాచ్ కంటెపెసి, బాప్టువాట్సు నెం167, మద్రాసు

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మండ పురాణము.

[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామములగు బొందినది? మనుజులసేవ మొదలు నెట్లుండె? కులభేదముతలకలిగి? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మాన్పు నొందె? ఆచారకృతవరము లెట్లుమాతె? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, నగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కలపువారు. బుద్ధిబలముచే ప్రపంచ సీతిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచితాళిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. శ్రేలిమిగుల నులభము. మంచికాగితములవై ముద్రింపబడి నిందు క్యాలిగో లైందుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు నెల 4-0-0 అయ్యు త్తముప్రతి 5-0-0 కర్కులు వేతే. కలయువాచీ చిరువామాత ప్రాయకచ్చును.

(4-12-14) జనమంచి శేషాద్రికర్మ.

తెలుగుపండితుడు, ముద్రినిసహకారముగారు, కడప.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు వరుపుటకు, వాటిని నడుపుటకు గలగు నోపియు నియ్యటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుపునో యేమే భాగములు యేయేపనులచేయనో అని ఇ పోయినపుడు స్వల్పముగావేయని రహేయము యానుండునని నెల్ల అభ్యాసపురస్కరముగా గణాంకశాలలో, యుగాహానాలో కొరవల్లనేర్పించబడును. ఇది లెంతు మానసులలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారివద్దకుంచి లై సెన్సు యిప్పించి సంపాదించి యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. ఏప్రిల్ నెల మొదటి 7 తేదిలోగా ధనకాక్షులపంపుతూ 10 రూపాయలు అధ్యాప్న పంపువారికి మాత్రము ఒకచోటు కొనిండును. ఈక్రింద నడవారించువారికి ప్రాసీసొనడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక! సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ నైక్యసేవ, ప్రాచీనతేది, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగవిద్య, ధీరాధాన, మహావ్యుధు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మీగ్రంథినిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. బర్మా, ప్రాచ్య, మిష్య, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రేలియా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యేకకారణములు పోక్షకారణములు; 3. యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, సౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5. దుర్గముల నిర్మాణము వాటిపటములు; 6. నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల సాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బహువిధవిధి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయొక్కటియందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశెషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను, ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు

నెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిరూసముల చందాదారులకు	1	0	0
ఇతరులకు	2	0	0

పోస్టఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాంధంగము కలుగ నచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుశెట్టినిధి, మద్రాసు.

మన జిల్లాలో
మన జిల్లాలో పనిచేసే గౌరవ పంతులు. (కొత్తమూడు
లతో గూడిన చేతియ్యవలతో పనిచేయుటకును ప్ర
తముదాలు, పేరుకెనలు మున్నగు వయసు గిరిబలాను
చమురుతీయుటకు చిన్ని చమురుమర లేవరమటకును ప్రతి
గ్రామమునందును లేక కొన్ని కొన్ని గ్రామములను సమకా
ముగ చేర్చి యిట్టి సముదాయమునందును సహకార సంఘముల
సేర్పరుపవలెను. ఈపనులు నేర వేర్పరులలో విశేషముగ కడ
పడవలసిన దేమియును లేదు. కాని భూతత్వము ప్రేమస్వ
తుల సానుభూతికలిగి పనిచేయుట మాత్రమే విఫలకరము.
ప్రతి జిల్లానుందును ముఖ్యమంత్రి నేత సంఘముల సేర్పరచి
ప్రతి తాలూకాను నొక నేతనియనుమించినచో విఫలకారం
సంఘముల సేర్పరుచుటయును గ్రామములకు మృదులము
చేయుట యిట్లును సహకార చేయుటయును పేరుగలదు.
కొన్ని సంవత్సరములకు నుండు ఈ సంఘములు, వస్తునిర్మాణము
నందు తోడ్పడుట మాత్రమే గాక బిక్రొక్క-కు పేరుపేరుగా
వాణిజ్య వస్తువులను విక్రయించుటలకు కలుగు లాభమున
కన్న నధికముగు లాభముతో నారివి విక్రయించుటయందు
గూడ తోడ్పడగలుగును.

వాడట్లపని యిట్లుండ గుంటూరులో ఈమధ్య నాటి
మెంటుకు గమింపఁడు వ్రాసేపేటలోను అరండలో పేటలోను
కన్నపుదొరగజేసములు వ్రాశ్చివని. దొంగలు ఇంక కనడలకు
కన్నమువేసి యింటిలోఁ బొరవని మనఃస్థులు పేటలోని
కేకలువేయుచుండననే తలుపులు దెరుచుకొని వెలుపలి నాగు
వచ్చులోపల ఆసువారల మెడలోని సొమ్ముల కత్తిరించుకొని
పరుకొత్తుచుండ వారిని కొందరు ఉద్యోగులే పట్టుకొనుటకు
వెంటబడి పరుగులిడగా సెటిల్మెంటు గొడలసమీపమున అడ్డు
శ్యమైరి. దారిలో మధ్యమధ్య కొంగిలించిన కన్ద్రములు వారి
పడిపోయెను. కెటిలు మెంటులోపల ప్రవేశించితే నొక యాదా
ననుచునను తోచి తలుపు తెరువుదని ఆ కెటిలు మెంటులోని
రక్షణసేవాధికారి నడిగినను తలుపు తెరువక నిగాకరించెను.
దొంగలు తప్పించుకొనిరి. ఆరక్షణ సేవాధికారి నేను కనెదము.
మెంటులోని వారలకు పొన్నులు వేయదలచు ప్రామాణ్యము
పొందువచ్చి మేస్త్రీ నొకని పొప్పెట్లకు కూడబడుటచేసికొని
టకు పంపుదుక. ఆ మేస్త్రీ నుంక వెళ్లకూడదని చెప్పవచ్చును.

వారు ఉభయమును ఏకమై చేయలేని దేనియైతేదు. ఇట్లు ప్యాన్ మిద కెల్లినవారు కొందరు జేరెంట్ గ్రామములో కన్నమునేరముచేసిరు. 200 ల విలువగల సాముదొంగిలించు కొని పోవుచుండ గ్రామములు వారిని సాముతోకూడ పట్టు కొనినట్లును వారివద్దను విచారణలో నున్నట్లును తెలియుచున్నది. మరికొందలు కెటిలుమెంటులోని వారే నొప్పి దొంగిలించుకొనినందులకు శిక్షపడినారు. ఇంకను కొందలు ఇత్తడిపట్టెడ బంగారుపట్టెడ యని యమ్మి ఒక యాదు వారిని మోగుముచేసికట్టు కేసువచ్చినది. ఈ కెటిలుమెంటులో నింకొకడు పట్టపగలు బాబూలో నొకపిల్ల మెడలోని బంగారు కంఠెను తీసికొనిపోవుచుండగా వెంటడిగనే పట్టుకొని చెర సాలలో పెట్టిరి. ఇట్టి కనులు కెటిలుమెంటులోని మనస్సులకు చెల్లాటముగా నుండవచ్చును. కాని ప్రజలకుమాత్రము ప్రాణిల్లడములుగా నున్నవి. ఈతైన ఉదాహరించిన విషయములవలన కెటిలుమెంటులోని కట్టుబాటులను విశేష లోపములుగలవని స్పష్టమగుచున్నది. వీరిని గాగ్రు మధ్యమన విల్లుట మిక్కిలియనుచియు. కెల్లారు జిల్లాకలిచేడులో నొక గుంపు చేర్చబడియున్నది. దానికి పోలీసు డిప్యూటీ నూపరిం తెండెంటుగా రొకరు వెవిచారణాధికారిగా నున్నరు. ఇక్కడికింకై మంచికట్టుబాటులే యున్నవి. కాని అచ్చట సహితము చుట్టప్రక్కలనేరములు హెచ్చినవి వినుచున్నాము. వీరిని గ్రామముల సమీపముననుంచక మెచ్చటైన యడవిప్రదేశములలో కొండలమీదన, బయల్దొరమీదన, కాళ్ళ మెడలకు చెట్లు పెంచెడు చోట్ల పనులు నేర్పించుట యుక్తియు. ఒకజేత గ్రామములోనుంచుటయే ముఖ్య పక్షముగా నెంచునెడల వారలను మధ్య మధ్య పాతాల్తు గ పోలీసు ఆధికారులు వై హోదాలో నున్నవారైనను ఇష్టమునచ్చినప్పుడు తనిఖిచేయుటకు శక్తి గావితాల ప్రకారము చేర్చు బిటులుటకును, వారి కెవరి కేమిమి పనులు నేర్చుచున్నదియును తెలిసికొనుటకు నిరాటంకముగ అనకాళి మియ్యకలయును. నేరము చేసినట్లను మాన మెక్కరిమిద గాని యున్నయెడల పోలీసు వారి కెవరికైనను అట్టి అనుమానపు మనస్సుల పట్టుకొనుటకును అనుమానపు చోటుల తనిఖిచేయుటకును రక్షణ సేనాధికారులు యేనిధమైన ఆటంకములు చెప్పకూడదనియును తనిఖి నిమిత్తము వచ్చినవారలకు సహకారులుగ నుంచుట్లు దొరతనమువారు కానించవలయును. కెటిల్ మెంటులో నివసించునా రెక్కరైన తప్పుచేసినయెడల వారిని వెళుక వేసికొని చేసిన నేరమును మరుగుపరుచుటకు ప్రయత్నించిన రక్షణ సేనాధికారుని వెంటనే ఆస్థానమునుండి తొలగించుటకు తగిన యేర్పాటులు అందవలయును. గుంపులలోనివారు వెంటికి పోయినప్పుడు ఇయ్యబడుప్యాను చిట్లుప్రకారము కాలాతిక్రమణ లేకుండ గడుపులోపలనే వారు మరల కెటిల్ మెంటులో చేరినాగా లేదా యను విచారణ జేయుచు గడుపు మించి బయటనుండు వారికి రక్షణ సేనాధికారి కేటుబిధించవలెను. లేదా పోలీసులకు తెలియజేయవలెను. అట్టి శిక్షార్థుల వెంటుటకు రజిస్ట్రార్ కట్టి ఉంచవలెను. ఈ నెటిల్ మెంటులో చూతనముగా చేర్చబడినవారు చిరకాలాభ్యాస వశమున స్వేచ్ఛగా నుండుట సంభవించినతోడనే నేరములుచేయ జూచుచుండురు. కావున వారలకు వెంటనే స్వతంత్రము లీమకకట్టు బాటులలో నుంచి క్రమక్రమముగా వారినిడత యొగ్గమైన కొలదిని స్వతంత్రము లాగుంగుచు పనిపాటులనేర్పి ఆభివృద్ధికి తేవలయును. వారి పిల్లలకు విద్యగరసి మంచిమార్గమున, నుంచవలయును ప్రతివారికి ఏదియైనపనినేర్పి అప్పటకట్టి ఆపని యంతమాత్రము ఆతడు నేర్చుకొనెనో తెలిసికొనుటకు రిజిస్ట్రార్ కట్టి తయారుచేయవలెను.

ఈ నెటిల్ మెంటులో వారి వారి మతాభిప్రాయముల ననుసరించి చేయుపనులను రక్షణ సేనవారు తిరస్కరించునాడదు; అనుమానపరచ కూడదు; నూషించనుకూడదు. కెటిల్ మెంటులన్న గ్రామములలో పోలీసుభటులు యిప్పటికింకై యెక్కువ మందిని నియామకము చేయవలెను. ఈజిల్లాలో నేర్పరచిన సంస్కరణ స్థానములు కెటిల్ మెంటుమీద చివారణకర్తగా నుండునట్లు డిప్యూటీ నూపరిం తెండెంటునకు పోలీసుమొక్కి యుద్దోగి ఏర్పరచుట యావశ్యకము. పురపరిపాలనాశాసన సంబంధముగ ఎన్నికలచిత్తు నిబంధనలు.

స్వప్రపాతన మార్గములు జనులకు పట్టుబడినకొలది వారలకు ఎన్నికలకును అధికారము మొచ్చుటకు బదులు ఈ చిత్తునిబంధనలతో కల్పించినట్లు గమనమగుచున్నది. ఇంతవరకు 200 ల కంటెములు తెచ్చుకొనువారును నెలకు 15 ల

వెన్నను తెచ్చుకొనువారును నెలకు రు 5 వఱకు అద్దెలుకల్లించువారును వోట్లకు గానుండుట కర్హులు. నైనచేప్పిన మూడు తరగతులవారిని చిత్తు చట్టములో చేర్చనందున ప్రజలకు ఎన్నికల స్వతంత్రము తగినది.

గాజు తూములు.

60 యకరములనుండి క్రమముగా 100 యకరములకు హెచ్చించుటవలన కలిగడినప్రము వ్యవసాయకులకు తెలిసికట్టి తరులకు సామాన్యముగ తెలియనేరదు. ఇట్టి యేర్పాటులవలన చాలినంతసేని వచ్చుటలేదనియు, పంటలు మిక్కిలి ఖీణించినవనియు అనేకులు అర్జీలు యిచ్చుకొనియున్నారు. కాస్త్రము ననుసరించి చేసేతిమును ఏర్పాటులేపాటి యుపయుక్తముగా నున్నవో స్వయముగా పరిశీలించుచు జనులు ఆధికారులకు మొరలిడికొన్నను సకాలములో పరిశీలించక పోయినందున కొందలు రయతులు మూగముతో నేరముచేయుటకు వెళునక కాలువకట్టలలో గండ్లుకొట్టియు మరికొందలు ఉన్నతాములు ద్విగుణించుట మూలకముగ ను నీరు పారుదలచేకొని పంటలు పండించినారు. వారల కపరాధ శిక్షలువిధించబడినవి. అట్లు సాహసముచేయక న్యాయబద్ధులై యూరకున్న రయతులు భూములు పాడుబెట్టి పంటలులేక నష్టపడుచున్నారు. నీటి పారుదల కొలత భూముల స్వభావమునుబట్టియు, హెచ్చుతగ్గులను బట్టియు, నిర్ణయించవలసియున్నది. మరియు నల్లభూములకంటె గరిష్ఠ భూములకు హెచ్చునీరు కావలయును. కాలువలలో ఎప్పుడును ఒక్కరీతిగ నే నీరు నిల్వయింపదననే గాని ప్రస్తుతమేర్పరచిన పారుదలకొలత ప్రకారమైనను తూములలో నీరు పారుటకు అవకాశముండదు.

కాబట్టి ఈనీటికొలతపద్ధతిలోని లోపములు తీసివెట్టుటకు కేవలము ఇంజనీరులగు ఉద్యోగులు తగినవారుకాదని నాయభిప్రాయము. పలపుభూముల సాగునుగూర్చి చక్కని యనుభవము కలిగినవారుగాని దాని నిజమును తెలిసికొనవలరు.

కాబట్టి విశేషానుభవము గలిగిన యింజనీరులతోడ పాటుగ నొకగొప్ప రివిన్యూయధికారియును వ్యవసాయానుభవముకలిగిన భూమిభూమందును మెంబరుగా జేరిన యొకకమిషన్ యేర్పాటుచేసి వారు క్రమమైనవిచారణమీద చేయు తిరుమానుల ననుసరించి తూములునువరించి నీటిపారుదల కొలత నిర్ణయించిననే గాని రయతులకు న్యాయము కలుగదని తోచుచున్నది.

మెట్టకు లాయఖుగాని పల్లపుభూములు

నీటిద్రవ్యాస్తు.

మన జిల్లాలో పల్లపుసాగుభూముల మధ్య అక్కడక్కడ కొన్ని భూములు మెరకలుగా దిగబడియున్నవియును కొన్ని యంతవరకును కేవలము నీటిముంపుమెడలగు లోపములవలన సాగుచేయుటకు అలవిగానివియును కొన్ని భూములు చవిటి నేలలుగానుండి ప్రయోజనములేనివిగా నుండినవియు ఇట్లు పలుకారణములవలన మెట్టలగునే వదలివేయబడి యున్నవి. ఈభూములలో కొన్నిటికి చుట్టప్రక్కల పల్లపు సాగు ఆగుచుండుటవలన ఉరకయై పల్లపువైచేయుటకైనను ఉపయుక్తముగాకుండ క్రమక్రమముగా చెడిపోయినవి. ఇట్టి భూముల నిమిత్తము నీటిభరణాస్తులు చేసినప్పుడు యింజనీరు గారు మంజూరుచేయుటలేదు. ఇందులో మరికొన్ని భూములు ప్రాజెక్టుకింద నియ్యబడియున్నవి. అవి మిక్కిలి పల్లపునేలలై మురుగు నీరు పోవుటకు నీయితము వసతులు లేకను కాళ్ళచవుకు పట్టడి భూములగుటచేతను గవర్న మెంటు పాటలలో కొనియొందియును యంతవరకును దొరతనమువారికి చెల్లించవలసిన కేస్తులు క్రమ క్రమముగా చెల్లించుచున్నను ప్రస్తుతము ఆ భూములు కొంచెము మంచిస్థితికి వచ్చినందున సాగుచేసి కొనుటకు నీరుఇంపి ఇంజనీరుగారికి దరఖాస్తులు ఆఫరఖాస్తులను కొట్టివేసియున్నారు. కాలువ ఆయకట్టు పూరియ్యెని గనుక నీరు ఇయ్యబడదను ఉత్తరువులిచ్చుచున్నారు. ప్రాజెక్టు నిబంధనలను బట్టి నీరు యిచ్చుటకు దొరతనమువారు బద్ధులనుంగతి ఆధికారులు మరచిరి కాబోలును. బోత్తుగా మరి యేరితిగను సాగుచేయుటకు వీలులేని భూములను పరిశీలించి వానికైనను నీరు ఇచ్చుటకు యధికారము కేవలము ఇంజనీరు వారికి మాత్రమేగాక రివిన్యూవారికి గూడ నుండుట యావశ్యకము. అట్టి భూములను గురించి కల్తెరుగారు శ్రద్ధసహించి వానికి నీరు ఇప్పించుటకు ప్రయత్నము చేయవలెను.

పరపతి సంఘములు.

మన జిల్లాలో పరపతి సంఘములు మిక్కిలి స్వల్పములుగానున్నవి. తెనాలిలో ఉప్పలూరి వెంకటప్పయ్య పంతులు మొదలగువారు కొంత ప్రయత్నముచేసి కొన్ని సంఘములు స్థాపించియున్నారు. కాని ఇతరచోట్ల ఆ ప్రయత్నములు ఏం యునలేవు. ఆ సంఘములు ముఖ్యముగా బీదలగు వారికి సహాయకారణముగా నుండుటచేత భాగ్యవంతులగు వారును విద్యావంతులగువారును వానిని ముఖ్యముగ దేశమునందంతట వ్యాపి ప జేయుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేయుటవిధియై యున్నది. దక్షిణదేశములో ఈసంఘములు దినదినాభివృద్ధి జెందుచుండ. మన జిల్లాలో ఆదోక్తమేలేక యుండుట కొంతపక్షకు సంఘ నాయకుల లోపమని యొప్పుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. కావున ప్రస్తుతమీ ప్రాంతముల సహకార కరపతి సంఘాధికారిగా నుండి అయ్యవ్యయము : భిక్షుధిచేయ పాటుపడుచున్న శ్రీయత కృత్రిమెంటి నా శక్తివరరావు పంతులుగారికి మనము తోడ్పడిన యెడల శిశుకాలములోనే అట్టి సంఘములు స్థాపించవచ్చును.

ప్రాథమికవిద్య-చేతిపనులు.

మన జిల్లాలో రెండువేల జనసంఖ్యకు మించని గ్రామములు 1084 గలవు. అందు 638 గ్రామములలో పాఠశాలలున్నవి. పాఠశాలలు లేని 446 గ్రామములలో 500 జనసంఖ్యగల గ్రామములు 124. అట్టి గ్రామములలో నింకను పాఠశాలలు లేక యున్నవి. 200 మొదలు 500 వఱకు జనసంఖ్యగల గ్రామములు 294 గలవు. కాని వానిలో 95 కి మాత్రము పాఠశాలలున్నవి. కాబట్టి పాఠశాలలు స్థాపించవలసిన గ్రామములు ఇంకను వెళ్ళులు గలవని స్పష్టమగుచున్నది. మఱియును చేతిపనులు నేర్పుపాఠశాలలు మన జిల్లాలో మిక్కిలి స్వల్పము. అట్టి పాఠశాలలు జిల్లామొత్తము మీద 4 గు మాత్రమే గలవు. అవి యన్నియు మిషనరీవారివలనను రక్షణసేనావారివలనను స్థాపించబడినవి. ఆ పాఠశాలలన్నిటిలో నూర్గురు విద్యార్థులైనను లేరు.

ఇట్టి బీదవారల విషయములో వారిబిడ్డల కొకపూట యైన తిండిబెట్టి రాధుకు విద్యకోడి పాటుగ చేతిపనులు సహితము నేర్పడి పాఠశాల లండుట యావశ్యకము. అట్టి పాఠశాలలు ఇంగ్లాండులోను, జేబ్యులోను విద్వాంసులలోను దొరతనమువారి యాజమాన్యము క్రిందనే పూర్వము నడుపబడి చుండునట్లు ఆంగ్లేయు విద్యాచరిత్రమువలన తెలియుచున్నది.

1876 సం॥ ప్రాథమిక విద్యాశాసనమువలన తల్లిదండ్రులు చదువుచెప్పింపలేకపోయిన, బిడ్డలకు తిండినెట్టి పక్షిప్రాథమిక విద్యయును ప్రాథమిక విద్యయును గలుపుటకు ఏర్పాటులు చేయబడినవి.

ఈసందర్భమున ఉచితముగ భోజనసమకేర్పరచి చేతి పనులు మొదలగునవి నేర్పి, విద్యాదానముచేయుటకు 7 లక్షల రూపాయలను ధర్మాగ్రామగనొంగి, ఆంధ్రలోకమున విద్యా తిగాంచిన మహనీయులు కీర్తిశేఖరులగు మల్లాది సత్యలింగము గారి విశాలహృదయమును ఏమనినంతవచ్చును! వారుకీర్తి నే యభిలషించినయెడల బ్రతికియుండగనే. ఈవిశాలవిరాళము నిచ్చియుండురు. వారు కేవలము పరమార్థమునందే బుద్ధినిలిపి చేయదలచిన మహాత్మాత్వమును ఆతిగోప్యముగచేసి పరలోక ప్రాప్తింజెందిరి. అట్టిమహనీయులు గతించియు యశశ్శరీరము నువహించి శాశ్వతముగ లోకము కల్గినంతకాలము మనుదురు. మల్లాది సత్యలింగముగారికి పోలీసా రితులు మనజిల్లాలో లేరు. అందున మన గుంటూరుజిల్లాలో పూజ్యము. దొరతనమువారు ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికోటను నిచ్చెడిద్రవ్యము మొత్తముమీద చాలదనియె చెప్పలేమున్నది. ప్రాథమిక విద్యయును, చేతిపనులు మొదలగుకృత్రి నేర్పబిద్యలును మిక్కిలి యావశ్యకము. అట్టినిద్యల వ్యాపింపజేయుటకు జనులు సహితము ముఖ్యముగ ప్రయత్నము చేయవలయును. ప్రస్తుతము మనజిల్లాలో భూమిస్తుమీద రు 1 కి రు 0.0-3 నొప్పున రైలుపన్ను వసూలుచేయుచున్నారు. కాని భూమి భూమందులవల్లనే ఆపన్ను చెల్లింపబడుచున్నది. అరితిగనే విద్యా సుంకమును నొకపన్ను భూమిభూమందులగాక యుద్దోగులు, న్యాయవాదులు మొదలగువారి కృతుల ఆదాయముల మీద రు 1 కి రి పెసలువంతున వసూలు చేయబడినయెడల కొలదికాలములలో కొన్నిలక్షలద్రవ్యము సమకూరును. క్రమక్రమముగ వృద్ధియైకొలది ఆసాముతో విద్యాలయములు స్థాపించి బీదలగువారికిని, హీనజాతులలో చేరినవారికిని విద్యాదానము చేయుటకును, ఆయాజాతుల సభివృద్ధిచేయుటకును అనకాళిముగలుగును. ఇట్టి యేర్పాటులవలన ప్రాథమికవిద్యయును, చేతిపనులు దేశమునందు విశేషముగ వృద్ధియగును.

దొరతనమునా చెప్పటికో ములనధరించుదురని కృమి యెదురుచూచుచు యూరకుండుటకన్న జనుల తమంతట తమకే స్వయం సహాయమునకు సునిధులై మైచెప్పబడిన ప్రకారము స్వల్పమునకును చెల్లించుటకు సమ్మతించి ఆ మొత్తమును వేరు ఖాతల వినియోగింపబడకుండ విద్యావ్యాప్తిమిత్తమే ప్రయోగించుటకు కిగి కల్పింపబడుట దొరతనమునాకే పరిపాలించుటకు ప్రయత్నించుట యుక్తము. ఇంకాను మొదలగు పాశ్చాత్యదేశములలో విద్యావ్యాపకమునకు రాజ్యాంగము వారు చేసినదానికంటె భగవదుగురుజల చేసిన ప్రయత్నములు విశేషముగ పూర్వమునుండి సాగుచుండెను. అరితగమనదేశమున ఆధునిక విద్యావిషయములకు కేవలము ధర్మరూపముగ సహాయమునగుటకు రుద్రము. కావున మహాజనసంఘముమీద తేలికయగు నొకసంకల్పమురూపమున చలయ ద్రవ్యమును సమకూర్చుట ఆవశ్యకము.

జిల్లాసంఘము.

జిల్లాసంఘము జిల్లాసభలయొక్క తీరుమానముల ననుసరించి పనులుజరుపుటకు మాత్రమేగాక జిల్లా ప్రజలను గురించిన రాజకీయసాంఘిక ఆర్థికవిషయలన్నిటియందును తోడ్పడుచు జనులను జాతీయసభ్యులకు అర్హులుగా చేయుట కవసరములగు ప్రయత్నములన్నియు నొనర్చుచుండవలయును.

కాన్సిలరుగా నెన్నుకొనుటకు కేరళించిన నిబంధనలు సహితము కొంత ఆక్షేపణ్యముగానే యున్నవి. ప్రస్తుతము అమలులోనున్న యోగ్యతలకంటె మారతచిత్తు నిబంధనలలో ఆస్తి సంబంధముగ అగ్రత మిక్కిలి హెచ్చింపబడినది.

స్థానికవార్తలు.

గతీణ హిందూదేశ. బ్రహ్మసమాజము. -- రేపానారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు అన్నపీఠే సిధి కం 97 రు ఉపాసనామందిరమున కే. పున్నయ్యగారు పాసనాకర్మము ననుష్ఠించి యాంగ్లేయులను బోధించెదరు.

పోకలు: -- మొన్నరాత్రి ఖయిలుదేవీన స్పెషలు ట్రెయినులో గొ. సర్ హెరాబ్దుల్ వక్తగారును, భార్యాసమేతము గొ. ఎస్. ఎస్. కార్వెట్టగారును పలుదేవీ, మెట్టుపాలియమునకు వెళ్లిరి. గొ. న్యాయమూర్తి త్యాజీగారు బొంబాయి మెయిలులో హైదరాబాదుకు బయలుదేలిరి.

శారదా సంగీతసభ, తిరువల్లిక్కేణి. -- వీరరాఘవమొదలిసిధి నెం 81-82 రు. సభాభవనమును ఈనెల 5-వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము 4-30 గంటలకు విజయనగరసంస్థానగాయకులకు వేంకటరామదాసుగారు విజవాణించి గానవినిపించుకొనించెదరు.

ఆర్యోగ్యవిషయకోవనాసము. -- బాద్మిపును, పోర్చుగీసు ధర్మసిధి హావిస్సెన్ జాబిల్ హాల్లో రేపాదివారము సాయంకాలము 6-45 గంటలకు లాంఠను బొమ్మలను చూపుచు డాక్టరు రామరావుగారు ముఖ్యభూమి ను దొమసు గూర్చి యుపదేశించెదరు.

తిరువల్లిక్కేణి యన్నదాన సమాజము. -- మామూలు ప్రకారము వంకాయల తుప్పయ్యనెట్టిగా రమావాస్యనాడు 100 మందికిని, దివాన్ బహదూర్ ఎమ్. ఓ. పాగ్లసారథి యయ్యంగారి ధర్మకర్తలు తెలుగు సంవత్సరాది నాడు 100 మందికిని, కడచిన్ నెల 18-వ తేదీ నాడు వచ్చుపుష్యధర్మకర్తలు తెదర్మవర్ణాంత్యుత్సవమును పురస్కరించుకొని 100 మందికిని, 20-వ తేదీన కృత్తికను పురస్కరించుకొని కే. కృష్ణప్పనెట్టిగారు 25 మందికిని, ఎమ్. ఓ. పాగ్లసారథియ్యంగారి ధర్మకర్తలు శ్రీరామనవమినాడు 100 మందికిని 21-వ తేదీన మనుమనాలు పుట్టుటకు పురస్కరించుకొని వి. కుప్పయ్యనెట్టి అండు సన్మవారు 50 మందికిని, వేదలకు అన్నము పెట్టించిరి.

గ్రంథ ప్రకారము.

వి. ఆర్. జగదలిక్కేగారు రవియించి పెద్దాపుర సంస్థానచరిత్రము మార్కెట్లోనమ్ము చేరిరి. ఇది రాజమహేంద్రవరము ఆంధ్రప్రదేశ్ సర్వత్రాకేతనమువారిచే ప్రకటింపబడినది.

దెన్త్యుర్కు దేశము.

పరస్పర సహాయాభివృద్ధి

పరస్పర సహాయముచే కృష్ణసాయాభివృద్ధికి గలిగిన లాభములు మాదవలయునన్న దెన్త్యుర్కుదేశమును ముందుగ జెప్పవలయును. అచ్చటి పద్ధతులను గనికెట్లుటై యెందరో బోయి వచ్చుచుండెదరు. నెహాలియన్ యదముల తరువాత దెన్త్యుర్కు దేశములయొక్క ధ్వంసమై మిక్కిలి పీడితమునైనది. కడచిన అర్థశతాబ్దముయొక్క ఆరంభకాలమున సహా ఆవులు శ్రేష్ఠమైనవిగ నుండవలయునని నెన్న పరిశ్రమయు నంత గ్రాముఖ్యము వహించి యుండలేదు. పాడి తక్కువ నెన్నయంతయును సమైవికావు. సిల్కీకు లెట్లుండగా 1860 సంవత్సరమున ప్రాసెసురు నెగెల్ కి యను పండితు డీ పరిశ్రమకు శాస్త్రీయ పద్ధతులనై బెట్టుటకు ప్రయత్నము చేయసాగెను. ఇంతలో ఆస్ట్రీయాలోడను, ప్రష్యాలోడను యుద్ధము వచ్చి దెన్త్యుర్కుయొక్క ప్రశస్తములగు రెండురాష్ట్రములు బోయినవి. ఇక మిగిలినఖండము కొద్ది. అందు చాలభాగము వట్టి చవుడు పర- ఏమియు నెరుగదు. దీనికోడు భాగ్యపు ధర్మకూడ తగ్గినందున వరి వ్యవసాయము నెనకపడెను. దెన్త్యుర్కులోని ప్రజల కిట్టి యిబ్బందులు తటస్థించుటలననే వారిపుడు మంచి సిద్ధి రాగలిగిరి. జుట్లాండు పేరున పిలువబడు భాగముపూర్వము దెన్త్యుర్కుదేశపుఖండ్రి పండులకుమాత్రము అచ్చట మంచి మేత దొరకుచుండెడిది. కాని, కొంతకాలమున చక్కని మేతయంతయు నశించిచీపురు గడ్డి మాత్రము వెరుగ నారంభించెను. ఎచ్చట జూచినను పొడలే. ఇంతేల 1850 సంవత్సరమునకును నివృద్ధిదేశమున నొక్క గృహమైన గానరాకుండెను. అప్పటికి దెన్త్యుర్కులో 5000 చదురపుమెల్ల భూమికంటె నెక్కువలేదు. 1866 సంవత్సరములో కలనర్ డార్గాన్ ఆరు దేశాభిమాని యాజ్ఞులు నేతృత్వక్రందనదెచ్చి ప్రజలను దీక్షించుటకై ఒక సంఘమును స్థాపించెను. కోడ్లువేయబడినవి. కాలవలు త్రవ్వబడినవి. తిన్న చిన్నపల్లెలు కట్టబడినవి. రయలుపాలు నిర్మింపబడినవి. తోటలు వేయబడినవి ఇట్టిసభాశక్తి ప్రయత్నములచే 25000 యెకరముల చవుడుభూమి సారవంతమైనదిగ నొనర్పబడినది. 75000 యెకరములలో నాటిరి. పంటలను పరిశీంచుటకై రెండు డైరెక్టులను నానాభాగములందు 400 నిదర్శనడైరెక్టులను ఏర్పాటుచేసిరి. ఇట్టివిని యిప్పటికిని చేయుచు నేయున్నారు. కాని, దేశముయొక్క దాద్ర్యము వెన్నపరిశ్రమ యభివృద్ధికి వచ్చిన తరువాత గాని బోయినదికాదు. ఈవైశ్రమ మంచితోకే వచ్చుటకు పూర్వము యెన్ని యోగ్యములు పడవలసివచ్చెను. ఎంతయోద్యోగ్యము నెచ్చింపవలసివచ్చెను. పూర్వము ఎవరి యిం యెద్ద వారుచేసిన వ్యాసంతయు గలిపి యెగుమతి చేయుచుండెడివారు. ఇందువలన నది యొక్క విధమైనదిగ నుండి యుండలేదు. కొంత నిలువ నుంచినది. మఱికొంత అప్పుడే తయారైనది. అందువలన దీనిని బుచ్చుకొనువారు సంతృప్తి పడజూకుండిరి. విక్రయదారులకు సహితము లాభము అంతగా వచ్చుచుండినదికాదు.

అంతట వెన్నదీయుయంతయును స్థాపింపబడినవి. ఇక్కడకు కాపులు మిగడను మాత్రము పంపసాగిరి. అందువలన కొంత ఖర్చు తప్పినది. శ్రమకూడ తగ్గినది. పాలనండి వెన్నను దీయు యంతయును స్థాపింపబడునట్లు పూర్తియగు లాభము కలుగలేదు. ఈ యంత్ర కాలల ధర్మకర్తల పాలుమాత్రము పంపవలసియుండెను. అచ్చట వెన్నను దీసి, పాలను తిరిగివేయవలసివారి కిచ్చినేయుచుండిరి. ఈ పాలుపండుటకు వినియోగింపబడుచుండెను. పరస్పర సహాయమువలన క్షీరకాలలను రయితులు స్థాపించునట్లు కలుగవలసిన లాభమంతయు కలిగినది కాదు. మొట్ట మొదట, ఇట్టి క్షీరకాల 1892 సంవత్సరమున జుట్లాండు పడమర భాగమున స్థాపింపబడినది. తరువాత క్రమక్రమముగా నితరచోట్ల బయలుదేరినవి. ఇపుడు క్షీరకాలలేని దెన్త్యుర్కుయొక్క ప్రస్తుతము దెన్త్యుర్కులో 1650 కాలలున్నవి. ఇందు 148000 గభ్యులు కలరు. 750000 వేళువులపాడి తీయుచున్నారు. 1902 సంవత్సరమున దెన్త్యుర్కునుండి 188000000 పానుల వెన్న ఇంగ్లాండున కెగుమతిచేయబడినది. ఇందు 125000000 పానులు దెన్త్యుర్కునందును మిగిలినది స్పీడెను, కుప్పాదేశములందును చేయుబడినది.

క్షీరకాలల నిర్మాణమునకు 15,00,000 పానులవఱకు నెచ్చింపబడినవి. ఒక్కొక్కజిల్లాలో 150 మంది రయితులు చేరి ఒక్కొక్కరూ 8 పానుల చొప్పున 1200 పానులు ను కూర్చి ఒకకాలను స్థాపించుదురు. ఇంత మూలధనముగల కాల

లో 850 ఆవులపాలు తీయవచ్చును. ఈ కాలలలో బాలు వికృతసంఘములు కూడ స్థాపింపబడినవి. ఒక్కొక్క ఆవు పోషణమున కంత వ్యయముగనున్నది. దాని ఫలన రాబడి యెంత వచ్చుచున్నది చూచుటకు ఇంకొక్కర్లుగలరు వీరు ఆయాప్రదేశములందలి కాలలను పరిశీలించి అందుకుతగిన చర్య జరుపుదురు.

క్షీరకాలలతరువాతపందిమాంసమును విక్రయించుటకై ఏర్పాటుపబడినసంఘములు ముఖ్యములైనవి. ఇందునిమిత్తమై స్థాపింపబడిన సంఘములకు మూలధనమేమియు సభ్యులు సమకూర్చవలసినవనిలేదు. వీరందఱిపూర్వీకమున యంత్రకాలనిర్మాణమునకును, ఖర్చులనిమిత్తమును కావలసినద్రవ్యమును బాగ్లంకులవారు అప్పునిచ్చెదరు. ఈఅప్పు యంత్రకాలకువచ్చు లాభమునుండి క్రమముగాతీర్చబడును. సభ్యులందఱు లాముపెంచు పండులకు సంఘమునకు విధాయకముగాపంపవలయును. అట్లు వంపనివారికి ఒక్కొక్కపంది కింతచొప్పున జరిమానా నిధింపబడును. పండులకు సంఘమునకుపంపుటతోడనే ఒక్కొక్కవారి కింతచొప్పునకక్కగట్టి డబ్బుఇచ్చెదరు. ఇది అసలుఖరీదునకు కొంతతగ్గి యుండును. కాని తరువాతవచ్చులాభమును లెక్కచూచి, ఎవరెన్ని పండులను వచ్చయిచ్చేయుదురో ఆరంతున పంచియిచ్చెదరు. దొరతనమువారు పండులయొక్కజూతనిచ్చగ్గి, పజుటుకై కావలసినశాస్త్రజ్ఞులను నియమించియు రయితులకుగావలసిన సలహాలిచ్చుటకై సమసాయము లొనర్చియు తోడ్పడుచున్నారు.

మదరాసు కార్పొరేషన్

నోటీసు.

1915 సంవత్సరం ఏప్రిలులో నెల మొదలు ఒక సంవత్సరము వరకు కట్టడము పనులు చేయుచుట కుగాను పెట్టుకొనబడు కంట్రాక్టు టెండరులను, 1915 సంవత్సరము ఏప్రిలు నెల 12 తేదీ సోమవారం మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు ప్రెసిడెంటుగారు పట్టెదరు.

రేల్వేపట్టి గలిగియున్నట్టియు, రేల్వేవేయబడనట్టియు రెండుజతల, కంట్రాక్టు, టెండరు లచ్చు పారములు, రు 10-0-0 లు చెల్లించినచో దివిన్యాడిపాట్టుమెంటు వాదనద్ద దొరకగలవు. ఈసామ్మి తిరిగి యివ్వబడనేరదు. ఈపై చెప్పబడిన మాదిరి ఫారములలోని షరతులకులోబడి, ఆ ఫారములపై వ్రాసి పంపుకొనబడు టెండర్లు మాత్రమే యోచింపబడును.

వివరముడిపాట్టుమెంటు, జేమ్సు. ఆర్. కోల్చు రిఫ్ఫర్ బిల్లింగ్సు మద్రాసు. బి. ఎస్. సి
1 ఏప్రిలు 1915. ఆస్సా.ఎం.ఇస్వి.సి.ఇ.
ఇంజనీయరు.

హెచ్. వి. కృష్ణ అండు కో.

నుమారు మానుసంవత్సరముల క్రిందట కొందఱ మిత్రులను భాగములనుగా దీసికొని వైపేర గ్రంథ ప్రముఖ కార్యాలయమును నెలకొల్పితిని. శ్రీయుత, గా. హరిసన్వీతరు రావుగారు రెండుసంవత్సరముల కలుకు భాగములుగానుండిరి ఇపుడు పదిమాసములుగా వారికి కంపెనీయం దేమాత్రమును సంబంధములేదు. వీరిసంబంధము తొలగినతరువాతనే విభజించి కా మండలివారి గ్రంథములను బ్రచురంప సారంభించితి. శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి ఎం. ఎ గారును మఱికొందఱు గ్రంథకర్తలను మాకర్తవ్యముల లోపములేదని సన్మానించి ప్రోత్సహా పడుచుండు కంఠయు కృతజ్ఞుడను పేరునబట్టి కాక పనినిబట్టియే సన్మానముచ్చునను సన్నిధాంతము నందఱెల్లరిగినదే కదా. ఈవిషయ మెఱిగిన విద్యాధికులు యథాప్రకారము మమ్మాదరించి ప్రోత్సహా పలుచుదురు నమ్ముచున్నాను. ఇంతిదనుక తమగ్రంథముల మార్కెట్లయ మనకంపి ప్రోత్సహాపలుచున్న భాసాభిమానుల కంఠయు కృతజ్ఞుడనై వందనముల సమర్పించు చున్నాడను. చింతాద్రిపేట, చతుర్వేదుల వేంకటకృష్ణయ్య.

విశాఖ పట్టణ మండల సభ.

నేటిదిగము రాజములో సమావేశమగుట.

అహ్వనసభాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువస్వామ్యము.

పదియవ విశాఖపట్టణ మండలసభ యాదినము రాజము నందు ప్రాగంభమయెను. ఆహ్వనసభాధ్యక్షులగు నై.స.వ్యాసిగారు సభితులదిగాగల ప్రముఖులకు స్వాగత మొసగుచు ప్రత్యేకపదవి యుపస్వామ్యమునం దీక్రింది మంత్రములు పొందు పరచబడియున్నవి. ఈ (రాజం) ప్రదేశము చరిత్రాత్మకమైనది; ఈశకము మధ్యభాగమునండియె యిది ప్రసిద్ధి వహించి యున్నది; బొబ్బిలిసంస్థాన స్థాపనముతో దీనికి సంబంధము గలదు. బొబ్బిలిలోటలలో మొట్టమొదటిది రాజములోనే నిర్మింపబడినది. విశాలమగు యానాటి బొబ్బిలి జమీందారికి రాజము నాభిస్థానమువంటిది. రమారమి 1652 వ సంవత్సర మున్నది; శ్రీకాకుళము నవాబుగారికి లోబడియుండినవారిలో కొందరు కలహించగా, వారికాయటకు కలసిన పరాక్రమ మును చూపి బొబ్బిలి వంశస్థాపకుడగు పెద్దారాయణగారు గంజాబిల్లాలోని పలాసా చెంత నున్న రంగవంకయొద్ద వారి నోడించెను. ఆనందర్థమున ఆనవాబుగారు పెద్దారాయణ గారికి రాజాంహుండా నోసరి, రంగరావను బిరుదునుగూడ విచ్చిరి. బొబ్బిలి యుద్ధమునకు పిమ్మట ఆయుధములతో చావక బ్రతికిన చిన్న జమీందారుగారు రాజమునందే వసించిరి. ఈ సర్దురు రాజాంహుండా కాపాడుచుండి; బొబ్బిలి యుద్ధము జరిగి రాజుగారు మృతులైనపిమ్మట, శత్రువులమీద పగతీర్చుకొని జయశిలాలావెను. ఇంతటి ప్రాముఖ్యమును వహించిన రాజమునందలి ఆప్రాంతాటయండిన సలమనో, ఆచెంతనో మన మిప్పుడు గుర్తుకొనియున్నాము.

పరాక్రమత్వము.

ఈశకమున వసించు తెగలలో సహజముగ నంతరించి యుండు పరాక్రమము పనిచేయుటకు తగిన సదుపాయము ధారాళముగ నేర్పరచునెడల యుద్ధమున కిదేశమునండియింకను ఎంతయో సహాయము సమకూరగలదు. సదగ్ధవార్త మాంధ్ర రాష్ట్రమును వ్యాప్తము పరికించును. ఇంద్రుని తెగలవారో గలరు. రెడ్లు, తెలుగులు, తెలంగాలు, క్షత్రియులు, మున్నగు వారుగలరు. పరాక్రమమునందును, దైవికశక్తిసహజమునందును, వీరు పాశ్చాత్యదేశములందు చక్కని తర్కబునందిన యోధులతో నిండుమిందుగు తులనగా గలరు. తెలుగువారిని సేనలలో చేర్చుకొనకలచునని ప్రభుత్వమువారి సీమధ్య ఉత్తరువులు చేసినందులకు వారి కీసందర్భమున వందనము లర్పించుచున్నాను. ఈయుత్తరువులు యుద్ధము జరుగునంతకాలము ముత్రమే ఆములలో నుండునని కొందరు సంజేహపడుచున్నారు. ఎటుజనునను, భారతదేశిక దగ్ధములో తెలుగువారు చేరుటకు ఆటంకమేమియు లేనందునటుల ప్రభుత్వమువారు మరల శాశ్వతమగు నుత్తరువుల నొసగుదురని మనఃపూర్వకముగ నమ్మవలసియున్నది. తెలుగువారి కట్టి ఆకాశమును కలిగించుటవలన, ఆంధ్రులలో గొప్ప కుటుంబములయందు జనించి యోధులై ప్రసిద్ధి గాంచవలయునను కుతూహలముగల యావసులకు చక్కని మార్గము నేర్పరచినటుల యగును.

విద్య.

నాగరకతతో నలరారు ప్రతిదేశమందును (ప్రాయశః) రషియా, టర్కీ, ఈరెండుదేశములను మించుచుండునని యుండునెమోనీ) పాలితులకు విద్య ఉచితముగ కరపడుట వైఖారము తగిన యేర్పాటులు చేయుచున్నారు ఇంగ్లండు నందు విద్యాభ్యాస విద్యాధిపతి గలరు. ఈపద్ధతియే కూలినాటి ఛోకిగొన్ని బ్రహ్మకువారి నాయకులకు కామన్న (పాద్మ మెంటు) సభలో ప్రదేశము కలిగించెను; కులీనత్వమునెమి, సంపద కలనెమి, విద్యాభ్యాసమునందలనెమి (ప్రసిద్ధి గాంచునా) యెరుటయు స్వామ్యమును నిలుపుకొనగలగుటకు వారి కవకాశమును కలిగించినది. జనానునందు నిర్బంధ విద్యాపద్ధతిని ప్రవేశకాట్టినందున లభించిన ఫలము లిట్టివి మిగిలుగదురుగదా? కాబట్టి బాతిమసంబంధమగు విశాఖనైతికాభివృద్ధిలకు వైన 'పేర్కొన్న విద్యాపద్ధతిమీద ఆధారపడియున్న యెడల, అట్టి పద్ధతి ప్రవేశకాట్టబడుటకు మననాయకులు చేయు ప్రయత్నములు మనము జూచుచు, ఆశీర్వాదములను సమకూరునంత పర్యవసాని, విప్రసంతి నెలుగుల పూనికతో పనిచేయు కలమున.

ఏదేశమునందుగాని వ్యవసాయాభివృద్ధి జరియితిపద్ధతి, శిస్తునైసలాపద్ధతి వీని శాశ్వతస్థితిమీద ముఖ్యముగ ఆధార పడి యుండును. అనగా, పొలములలో తానుచేయు కృషి యొక్కయు, అభివృద్ధి నూచములగు ప్రయత్నముల యొక్కయు ఫలితమును రైతు ఆనుభవించగలదని ప్రభుత్వమువారు వానికి నమ్మకము కలిగించవలయును. స్వల్పవిస్తీర్ణముగల పొలమును గలవారి విషయమున నైనను, ఈ నెలకు శాశ్వతపు నెటిల్మెంటుపద్ధతిలేనిచోట్లయందాపద్ధతిలేని ప్రవేశకాట్టబడుట ఆశీర్వాదము. ఈ సందర్భమున మతియొకయంశమును గమనించవలసియున్నది. నెటిల్మెంటు పలుమరు జరుగుచున్నవి. అట్లు జరుగుటవలన, హాల్సులకు వ్యయధార యధికము. భూమిమేల్పలముచుమార్చుచు నెడల, రైతులు కృషివిషయమున ధారాళముగ ప్రగర్తించవలెనని, కాలక్రమమున విరాదరణస్థితి నందుదురు. రిఫ్టెక్ ప్రభువుగారు రాజప్రతినిధిగ నుండింపుడు వారు దీని కాలమాటాచించి యాక్రిందిపద్ధతిని సలహా యొగు గిరి. ఫలితములపరమ హేద్విసపుడు భూమిమేల్పలముచున్నవిషయమై ప్రయత్నములుజరుగవలయునని ఆప్రభువుగారు నుడిచిరి. కాని, రయతుల దురదృష్టమునకు ఫలముగ ఆపద్ధతి చక్కగ ఆచరింపబడెను. ఎటులైనను, ప్రభుత్వమువారు, ఇప్పుడు రైతువర్గమును క్రుంగదీయుభూమిమేల్పలమునందుటకు దయాపూర్వకముగ పూనుకొందురని, అట్లుచేయుటవలన తలుగగల ఆచారమునకు నష్టపరిహారముగ వారితరవిధములగుపన్నులను కొంత హెచ్చించవచ్చును. ఈతీరున వారు పల్లెటూరివజలకు మేలు కలిగించవచ్చును.

జిల్లాబోర్డులు, స్థానిక సభలును.

ఇక జిల్లా, తాలూకాబోర్డులను గురించి విచారించుము. (ప్రతిజిల్లాలోను ఇట్టి బోర్డు (సభ) లకు ఆధికారుల (నాక్ ఆఫ్ మెన్)ను అధ్యక్షు (చేర్మన్) లుగ నేమింపవలయును. విజయనగరము, విశాఖపట్టణము, పాశ్చాత్యపురము, ఈచోట్లలోని తాలూకా సంఘములకు ఆధికారులు అధ్యక్షులుగ నేమింపబడినందులకై ప్రభుత్వమువారికి వందనము లర్పించుచు, ఇట్టి పద్ధతిని నరసి పట్టణము తాలూకాబోర్డుగూడోవ్యాపింపజేయవలయునని దొరతమువారిని పూనికతో ప్రార్థించుచున్నాను. విశేషముగ ఆచారములేని బోర్డుల ఆధికారమునందు ప్రదేశములలో నిట్టిపూటదల, జలాధార సౌకర్యములను కలిగించుట అవసరమని యేర్పాటుచేట్ల నాబోర్డులకు (ప్రావిజ్ షియలుకు) (ప్రదేశరాష్ట్రీయ కో శి షి ల నుండి) ఫన సహాయము నమర్చవలయును. లోకల్ బోర్డు ఆక్టును సమరించుటకు దొరతము వారిని ప్రార్థించుచున్నాను. ఈశాసనమును తొలగింపజేయునమర్చినవారు నిర్ణయించి నిర్వాహక పద్ధతులు ఈశాసనము నమలులానికి తెచ్చుటలో ఆనాదరింపబడుచుండు విషయమును ఈసభాస్థానల కిప్పుడు గోచరింపజేయుట ఆప్రస్తుతప్రశంస కానెరదు. ఉదాహరణముగ నీక్రిందియంశమును పరికించుము. యూనియన్ పంచాయతీసభలకు చేర్మన్ల నెన్నుకొనవలయునని, అంగ ఎన్నుకొనుపద్ధతికింద చేర్మన్లను నిర్ణయించుట యుక్తమని యీశాసనము సంపూర్ణముగ అంగీకరించుచున్నది. ఆంగీకారము మాత్రమేగాక, అట్టి పద్ధతి యవలంబించి బడుటకు నియమములు నేర్పరచబడినవి. ఈ జిల్లాలో నట్టి హోవాను పొందగలవారు అనేకులు గలరు. ఇన్ని సంవత్సరము లిటుల ఆనుకూలముగ నేర్పడి యున్నను, 1834 వ సంవత్సరము నుండ లిప్పటివరకీ పద్ధతి పరిష్కారమైన నొక్క యూనియనులోను ప్రవేశకాట్టబడినదికాదు. మతియొక ప్రస్తావన కూడ మరచబడియున్నది. అదేమిదనగా, ఆయా జిల్లాలోని పంచాయతీ సభలవారు, సభలుచేసి, తమలో నెవరినైననుగూడ తాలూకాబోర్డులకు మెంబర్లుగ నెన్నుకొనవచ్చునని నియమమేర్పడియున్నదిగాని, తాలూకాబోర్డు మెంబర్ల యెన్నికలకై యిటీవల తయారుచేయబడిన నియమములలో నీవిషయమై యేలాటి ప్రస్తావనగాని లేనందుట ఆశ్చర్యకరము. తాలూకాబోర్డు మెంబర్లగుటకు అర్హులగువారి శ్రేష్టిలో గ్రామ్యయోగ్యులొక్కయు, యూనియన్ పంచాయతీసభల మెంబర్ల యొక్కయు పేర్లుగూడ చేర్చబడుట చక్కని కాన్య నిర్వహణపద్ధతికి అవసరమును, అనుకూలమును అగుచు

న్నది. మతియు, యూనియన్ చేర్మన్ల లనతాలూకాబోర్డు మెంబర్లుగ నేమింపవద్దతి యూనియన్ పనుల నిర్వహణము మతింత క్లాసువార్తముగనుండుటకు చాల సమకూల మగునని తలచుచున్నాను. తాలూకాబోర్డులకు ఎన్నుకొనబడవలసిన ఆధికారసభికుల సంఖ్య, ధీర్మశాస్త్రానుసారము గరిష్ఠసంఖ్య యుంతయో అంతకు హెచ్చింపబడవలయునని ప్రార్థించుట గొంతెన్నుకోగ కను గొరుట కాదని తలచెదను.

ప్రదేశశాసననిర్మాణసభలలో మెంబర్లను నేమింప (నామినేట్ చేయు) పద్ధతిని విధిలేనివిషయముగా నాచరణలోనికి తేవలయును; ఎన్నుకొనబడిన ఆధికారుల సభ్యుల సంఖ్యయే యొక్కవగ నుండవలయును. ఎన్నుకొనువిషయమునకై కొన్ని జిల్లాల నొక సంఘముగ చేర్చి పద్ధతినిపాడ మానివేయవలయును. ప్రావిజ్ షియలుకాన్ సిలన కొక్కొక్క జిల్లాబోర్డును ఒక్కొక్క మెంబరునకును (ప్రతి నిధులను పంపుకొనగలగుటకు తగినతీరున నియమము లేర్పాటుచేయబడవలయును. మతియు, కార్యనిర్వాహకసభ (ఎగ్జిక్యూటివుకాన్ సిల)లో విప్పటికన్న నెక్కువమంది మెంబర్లుండవలయును. లేకున్నయెడల సన్నిపమల నొక్కరె మాయట అసాధ్యము.

అధ్యక్షుని యువస్వామ్యము.

అగ్రాసనాధిపతిగారి (గౌరవనీయులగు రావుబహదూరు బయ్యా, నరసింహేశ్వర శర్మగారు బి.ఏ.బి.ఎల్. హైకోర్టు వకీలు. మదరాసు) ప్రారంభోపాస్వామ్యములోని ముఖ్యవిషయములు.

సోదర ప్రతిభులారా! వారీషణులారా! ఆర్జునలారా! మనస్ఫురకీ నుపయోగ పరచి తేనోవంతముగు ప్రస్తుతస్థితిని సుప్రకాశముగు భావిస్థితిని చిత్రించుకొనుటకు మనకు సామాన్యకాశములు కలిగియుండెను. మనదేశమున పొలుపడుటకును భావించుటకును గూడ శక్తిగలవ్రజలు కలరు. జనసంఖ్య యభివృద్ధి నొందుచున్నది. మనకు భూమిమేల్ప నిర్ధారణముజరిగి యొకకతాబ్దమునకు వైగానెనది. పొగుచేయువలసిన ప్రశస్త మగు భూమి యెంతయైన గలదు. తగినంత నష్టమున్నచో నాభూమి ఎంత యుపయోగముగ నైన నుండును. కాని మన స్థితి అనేకకతాబ్దములక్రిత మెటులనుండెనో నేడుగూడ నట్లులేనే యున్నది. అప్పటికలెనే ఇప్పుడు గూడవచ్చును భూమిను లమ్మజ్జనహీనులము నిర్వాహములముగ నేయున్నాము. నాకావ్యాపారపంతయు మనల విడదాడి పోయినది. ఉన్న పరిశ్రమలైనను విదేశీయుల హస్తములందున్నవి. ఏ జిల్లాయందు పడునెమిదన శతాబ్దమున్ననుగూడ విజయజ్ఞాన భూలగు శూరవరులు కలిగియుండిరో, ఆంగ్లేయుల యన్యంతరము కలిగి యుండవచ్చు తూర్పు సముద్రతీరమున మహాన్నత రాష్ట్రస్థాపనమునర్చి యుండునట్టివీరులు కలిగియుండిరో, అందుము కన్నుమరలమే యుత్తమమనట్టి యభిమానములగు పురుషులకును, వారి కోరికలులును కలిగియుండిరో, ప్రాగ్దేశికులందు ఆంగ్ల సామ్రాజ్యస్థాపనమునర్చుటకు వానిని సుస్థిరమునర్చుటకు తోడ్పడిన యోధాగ్రణులు కలిగియుండిరో, అట్టి జిల్లాయందు శేష సామ్రాజ్య సంగతుకాగ మతిహారములగు పూనుదేశపు మైదానముల యందును ఆతిథ్యహారములగు తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధభూముల యందును, సారసిక జలభాగప్రాంతమందలి తీరాంత పవిత్రహ్యమాన సముద్రతీరముల యందును, జీవరక్తమును వెదవల్లుచున్న యోధజన సేవకుములయందు చేరి పోరదగినవారికొక్కలైన లేకపోవుట తలస్థించెనుగద.

అవిభక్తాధికార విధానముననే మన కధికమగు దురవస్థ తలస్థించెనని తోచుచున్నది. మనదేశ విస్తీర్ణము, జనబాహుళ్యము దాద్ర్యములయందే, మనకుగల లోపము త్తమగుచున్నది. మనమీ యజ్ఞానావధియందున్నంత కాలమును మనజీవితాననము కలుగజోదని మనమిటీవలనే గ్రహింపబలిగితిమి. పరిపాలనా విధాన ప్రధాన సత్యధర్మములను నాగరక ప్రభుత్వములు సద్విధానమునకు మరిల తెచ్చుచున్నవి. ప్రాచీనకాలమందలి యోగులగు రాజనీతిజ్ఞులు తమతమ సమాధులలోనుండి లేచిచూడ గలగుదురని సాంఘిక శాసన నిర్మాణమున నిటీవలచేయబడిన యభివృద్ధిమార్గులను గాంచి రిచ్చుబడకపోరు. తగినంతయనకాశమేర్పరుపకుండచేయబడిన సిద్ధునిగణము భూస్వామికిగాని రైతుకుగాని విశేషముగ లాభకారికానెరదు. దేశకళ్యాణమును గమనించుటకు మానవ ప్రపంచమున జ్ఞానాభివృద్ధిని కలిగించుటకును మనకు ధనమును తీరికయును గలవారు కొవలసి యున్నారు. ప్రాచీనకాలమందులై బ్రాహ్మణ నాయకులు స్థానికగురు

కల్యాణాదిభూతములను తేరు. ఆంగ్లేయదేశమునది ప్రభుత్వము దేశమునకు ప్రభుత్వాధిపతియై నొసంగుచున్నది. వాత ప్రభుత్వమునందును నాకాదేశమునందును ప్రవేశించుచున్నాడు. మరియు ననేకములగుదిద్దుముల దేశసేవచేయుచున్నాడు. కాని మనదేశమునందు జమీందారీ కుటుంబములలోని చిన్నవారిని, వారికితరగత యవకాశము కలుగకపోవుటవలనను తగినంత జ్ఞానము లేకుండుటవలనను మరియు ననేకకారణములవలనను నైన నుండవచ్చును గాని, వారు మనజ్ఞానాధికమగు మేలుచేయలే దనువిషయము నిశ్చయము. ప్రభుత్వమువారి కార్యవిధానముక సభలో సభ్యులుగానుండి బాబ్బిలిమహారాజుగారు. ప్రభుత్వముగ కార్యవిధానము మొనర్చియుండుట. కుర్రపమురాజుగారు కాసున సభలో సభ్యులుగానుండి జమీందారుల కధికముగ మేలుకలిగించియుండుట, పూసపాటి వశేషమునకు కడపటివారనందగిన ఆనందజపతి మహారాజుగారు విజ్ఞాన సంపన్నులై యుండుట (తగిన యవకాశమును కార్యభారమును లేకుండుటచే నామేధాశక్తియంతయు నిరుపయోగముగ వ్యయపడియుండినను) మున్నగువానిని తలంచుకొన్నచో పీఠ సంధర్భాను సారముగని జమీందారులెట్టి దేశసేవచేయ సమర్థులుగ నున్నారో మన మూహించుకొనవచ్చును. నుప్రసిద్ధమును విజ్ఞానయుక్తము నగు జయపూరు వంశజులవలన మనముబడయు నవకాశముగల విషయమును గూర్చి ప్రస్తుతము నుడువక దాని నాపి యుంచెదను.

మన పరిపాలన నున్న విషయములయందు నత్యంత విచలముగ నుండుటయే మనకుగల గొప్ప లోపమని నేను నుడివియుంటిని. మనప్రాంతమున 2 వేల చదువుల మైళ్ల ప్రదేశము చాలవరకు జవాబు మొనరియే యనవచ్చును, కాన నింక నుపయోగమునకు లేనవిసేవాగము 10 వేల చదువుల మైళ్ల విస్తీర్ణముకలదిగా నున్నది. కాని యందులకు రాక పోకలపాకర్తయును సైన్యబోధన పర్యవేక్షకునియును. లోహ మార్గములు రాజమార్గములు వంతెనలు, విశ్రాంతిగృహములు నూతులు పాఠశాలలు జలాధారములుగూడ సేర్పరపబడ కలసియున్నవి. వీరిన్నిటిగూడ సేర్పరపబడుట విత్తమత్వధికముగ కావలసియున్నది. అవిత్తము మన మెక్కడమును నుండు మార్గములగిరిగిరిలో లేదు. ఇచట మనప్రభుత్వములను నాశనము చేయు వరకును గూడ నీ ప్రాంతమునందును మనకు నిరుపయోగమే యగుచున్నది. అట్లుచేయుటకు మరల నెంతయోధానము కావలసియున్నది. మనప్రాంతములలోను, మహారాష్ట్రములలోను, ఆంధ్ర మహాపుర దృష్టికి కనబడకుండు నచగియున్న నెలయేళ్లను, మన మనపయోగింప గలిగినచో ఈజిల్లాలో సేర్పరపబడెను పరిశ్రమల నన్నిటిని గూడ నడిపించుటకును తగినంత నాజలాపాతములూ సంగ్రహమును, అట్లుచేయుట కెంతయోధానము కావలసియున్నది. మల్కాజగిరి తాలూకాలోను ఇతరప్రదేశములలోను వెనుకబడ సుకీర్ణములగు గ్రామములందెను సమప్రదేశములన్నియు నేడు చిరుత పులులకును నీకుంగులకును ఏనుంగులకును నివాసయోగ్యములై దట్టముగ బెరిగిన యంద విచెట్ల చేసింది దాటుటకు తగినంత నెలలు లేని మహావేగముగల కొండ ఏర్పలన దుర్మమములై యున్నవి. ఈ ప్రాంతములకు జయపురమునుండి గోదావరిజిల్లానుండియు చాలచేరికగ రావచ్చును. ఇట్టి సర్వసమ భరితమగు దేశము నుపయోగములొనర్చి తేరలేదనిన భవము ప్రధానము. ఈ ప్రాంతముననున్న కొన్ని పర్వతాగ్రములపై శివోష్ఠానీతి మిక్కిలి యనుకూలముగ నుండును. ఈ ప్రదేశము జనోపయోగ్యముగ సానర్పబడినప్పుడా పర్వత పరిభాగముల నాకోగ్య శ్రేణులుగ మార్చునచునుట యాకాశము ముము కాజాలదు. వారిలో కొన్ని 5 వేల అడుగుల ఎత్తునకు మించియున్నవి. ఈమన ప్రాంతమును జనోపయోగమునకు తెచ్చుటకును మనప్రభుత్వములను రూపుమాపుటకును అందులకుగాను ముఖ్యసాధనములగు నాకాశ్రయ సాధనమును లోహ మార్గ నిర్మాణమును శిథిలముగ నొనర్చుటకును మనమాందోళనము చేయుచునే యుండకలెను. నిరుడునేను దేశీయమహావభా ప్రాతినిధ్యముగ క్రూరప్రభువుగారిని సంధర్మించుట సేర్పడినసంభుమున నొక సభ్యుడనుగ ఇంగ్లాండుదేశమున కేగివచ్చుట నేనచట బెంగాలు నాగపూరు రైలువేకంపెనీ ప్రధానోద్యోగులతోడను, కూర్పు సముద్రతీరమునకు మహావభాగ మొనరించిన మనమిత్రోత్తములగు టర్కరుగారితోడను విశాఖపట్టణములో నాకాశ్రయము సేర్పరపబడుట గూర్చియును రాయపూరు పాశ్చాత్యపూరు లోహమార్గము మున్నగు నిరుపదారులను గూర్చియు ముచ్చటించితిని. నేను గ్రహింపగలుగునంతవరకు మనయాశయములు

కార్యరూపమును వహించుట కధికకాలవిలంబన నుండదని నేను నుడువగలను.

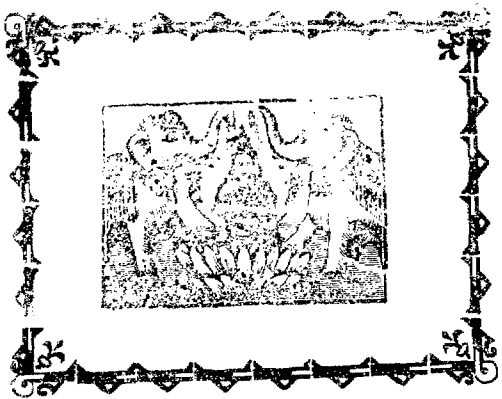
వెనుక నిచట కట్టబడిన మంచీరకము ఓడలు సముద్ర తీరమందంతటను వ్యాపించి యుండెను. ఏమి రానున్నదో మన వర్తకులకు తెలిసి యుండినచో పాగయోడల వ్యాపారము కేవలము విదేశీయులచేతియందే యుండి యుండదు. 1890 సంవత్సరారంభమున లోహ మార్గములు చేయబడినపుడు కర్ణాటకచేసిన వారెవరు? లాభమును పొందిన వారెవరు? ఈ జిల్లాలోని వారి కనుభవము లేకుండుటయే గదా యందులకు కారణము. ఈ జిల్లాలో సేర్పరపబడిన వ్యవసాయ కాభివృద్ధి, మనవారికి చూపుటకు కండ్లున్నచో వారే కాలమునకి కట్టియుండుదురు. కాని మన కాలసింపుట సహజగుణమై పోయినది. మనప్రభుత్వ ప్రాంతములో లోహమార్గములను రాజమార్గములను వంతెనలను కట్టించుటకు యంత్ర కాస్త్రజ్ఞులు కావలసియున్నారు. అట్టిపనులను చేయించుటకు తగిన సామర్థ్యమును బడసిన వారెవరైన మనజిల్లాలో నున్నారా? మనప్రభుత్వములను తలయెత్తకుండు నడగ ద్రోక్తుటకు వైద్యకాస్త్రవేత్తలు కావలెను. ప్రతి సంవత్సరము ను వైద్యకాస్త్ర పరీక్షల నారితేసినవారెంద సేర్పరపబడునారు? గనుల పరిశ్రమలు, కలప వర్తకము, మున్నగు వ్యాపారములన్నియో సేర్పరపబడునవి. అందులకు యవకాశములకు తగిన విద్య సేర్పరపబడు మీ కవకాశము లేవైనగదా? ఇట్టి విషయములను మీరు ముఖ్యముగ నాలూచింపవలసి యున్నది. మీ వైద్యకాస్త్ర పాఠశాలను కళాశాల నొనర్పరపయును సగము సగము పనులకును పూర్తియగు సామర్థ్యములేని పాఠశాలలను ఏర్పరపబడు ఈజిల్లాలో చేయదగినపనిగాదు. మీ జమీందారులను ధనికులను తగినభవమొసంగునట్లు మీరు వారి యాచింపుడు. నిందింపుడు. లాలింపుడు. దొరతనమువారికి నిరంతరము విశ్రాంతిలేకుండ చేయుడు. త దే క దీ త్త తో చేసిన పరివెగి తీరును. మొదటి రకము యంత్రకాస్త్ర బోధక కళాశాలను మీకిచ్చునరకును మీరాంధోళనము చేయుచునే యుండుడు. మీకది లభించువరకును మీరు చేతులు ముడుచుకొని మాన్పుండబోకుడు.

విద్యావిషయమును మీరన్ని విషయములకన్న నెక్కువ శ్రద్ధతో గమనింపుడు. 1911 లో చదువు వచ్చినవారు 71,140 మంది మాత్రమేండిరి. అకగా మొత్తము జనసంఖ్యలో 100 కి ముగ్గురికి మాత్రమే చదువువచ్చి యుండెను. ఇట్టి నిందను మీరు తొలగించుకొన వలెను. పూర్తియగు నెకండరీ పాఠశాలలను గల తాలూకాలు 4 మాత్రమే యున్నవి. మనప్రాంతమున ప్రదేశవీక్షా పాఠశాలలే నీలేదు. వారి వారి కాలూకా ప్రధానపట్టణముల యందట్టి పాఠశాలలు లేని లోటుతీర్చుట జమీందారులకును ధనికులకును ముఖ్యవిధానముగ నున్నది. ఇతరులట్లు భగవంతుని చేతుకున్న ను సరిసీపట్టును పాల కొండ తాలూకాలో నందులకు వలయు భవములు లోకలు బోద్దులవారును దొరతనమువారును సమకూర్చరలసి యున్నది. ఆ తాలూకాలు రయిలునకు చాల దూరమున నున్నవి. వానికి చేరిక మనప్రాంతము లున్నవి గాన వీరి విషయమును దొరతనమువారు ప్రత్యేకముగ నాలూచింపవలసిగదిగా నున్నది.

పారంభవిద్యాభివృద్ధికి మధ్యమోత్తమ విద్యావ్యాపనము శిశువుముగజరుగుట యవసరము. అట్లుజరుగన్న వారికలకును బాలకులను విద్యసేర్పరప సేర్పరపబడెను ప్రారంభ పాఠశాలలో నుపాధ్యాయులుగా నుండుటకుతగినవారెటుల లభించెదరు. సామర్థ్యము కలిగియుండుట శ్రేష్ఠమని యొప్పుకొని తీరవలెను. కాని సామర్థ్యవ్యాజమున భవసరము లగు నిర్దోషములను తెచ్చిపెట్టరాదు. క్రమక్రమముగ సామర్థ్యము వచ్చి తీరుననుట సిద్ధాంతము. మహావేగముతో నన్ని విషయములయందునుగూడ సభిక్తినిబొందుచున్న పాశ్చాత్యదేశములతో పోల్చుటవలన సేర్పరప మనదేశపు ప్రస్తుతస్థితిని మనసున నాలూచించినచో నిరుత్సాహములు ఏకపక్షవలంబులకును నగు నారు ప్రభుత్వాధికారమును వహించినచో మనదేశ మభివృద్ధి నొందుట కే యవకాశ ముండదు. ఆ లోచనా విరహితమగు నుత్సాహముతో ననగదాయకములగు కాసనముల నొనర్పరపవలెను నది నాతలంపుగాదు. కాని బాధ్యత వహించినవారయం దుత్సాహము చాల లోపముగానున్నది. దేశీయులమును, విద్యాభివలమునగుమనమే, సరియగు నుత్సాహమును మానవండునండినప్పుడు, వారికివిధాయకమని తోచినంతవరకు ప్రోత్సాహముతో చేయుచున్నట్టియును, వారునమానవ మాత్రులే యగుటవలన సర్వవిషయములయందును మనతో

నేకీభవించి మనము భావించినట్టి నే వారుకూడ భావించవలెనని మనముకోరకు గొంతెమ్మ కోరికల ప్రకారము చేయగలుగుట మానవహజము కాకుండుటచేనట్లు చేయబాగట్టియు, వారిని మనమెటుల నిందింపగలము? మనకుత్సాహము కలుగచేయుటకు వారితవరకును చేయదగిన దాని నంతకు చేసిరి. ఇంతటి నుండి మన యుత్సాహముకూడ వారి కలుగవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము కట్టపరీక్షల విచ్చినవారు పాశ్చాత్యులవలె చాకచక్యము కలిగినవారుగ నుండుట లేదని మనము చింతిల్లరాదు. ప్రస్తుతము కావలసినమంది కన్న నెక్కువమంది ఏర్పడుచు న్నారనియు నాతురపడ నక్కరలేదు. బోధనా విధానము అధికారవిరుద్ధము కానపుడును హానికరము కానపుడును విద్యబడసిన వారిలో చాకచక్యముగల వారి సంఖ్యస్వల్పమైనను గూడ నందులకు దొరతనము వారును ప్రజలును గూడ తృప్తిపొందవలెను. ఈ దేశములోని వారికి నెమ్మది సంపన్న సౌఖ్యము కలుగుటకు విద్యావ్యాపనమే ముఖ్యము గాన నట్టి విద్యావ్యాపనమున కెట్టి యభ్యంతరమును కలిగింప రాదని నేను ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆంగ్లేయభావములను మనకంత యెన ప్రయోజనమున్నదనుట నిశ్చయమే యైనను ప్రజలు దేశభావములను సంపూర్ణముగ విడచి వెట్టుట యసంభవమని నెలంపనివారెవరు? విద్యస్వత్ర వ్యాపింపవలెనని మనము కోరుచుంటిమిగదా. దేశభావములకమునగానున్న విద్యస్వత్ర నెటుల వ్యాపింపగలదు. అట్లు దేశభావములమున ప్రజలకు విద్యగరవుటకు బాతీయవాగ్ధయ మేర్పడకుండ నెటుల సాధ్యపడును. జనులలో మేధావులగువారు దేశభావ సాపరతంత్రులుగానున్న నట్టివాజ్ఞయమెటుల సేర్పడగలదు? ఆంధ్రవాజ్ఞయమును బాతీయముగ నొనర్చుటకొక దైనదిక పత్రిక యత్యవసరమని మనమందరమును చాలకాలమునుండి తలంచుచుండుట నిక్కురముగాన నట్టిదినపత్రికను స్థాపించి ఉదారభావముతో నిగనిత్రకార్యములందు సంపూర్ణత్యాగ మొనర్చుచున్న భీయుల కాకనామని నాకేశ్వరరావు పంతులుగారికి ఆంధ్రులందరకు కృతజ్ఞులై యుండుట యత్యవసరముగాని రితేకృతజ్ఞతలు ప్రయోజనకరములుకావు. ఆయన ఇది వరకే విశేషభవము నిందులకు తృజించియున్నాడు గాన నాయన సాహసించి ప్రారంభించిన ఈ ప్రతిష్ఠాపను శిరస్సాయిగా నుండుటకు తగినదాని నంతటిని మనము చేయవలసి యున్నది. ఆంధ్రపుస్తకభాండాగారముల కభివృద్ధినిబొందించుటకు బెజవాడ బరంపురములమున్నగు పట్టణములలోని యాంధ్ర సోదరులు మనకు మార్గదర్శకులైరి గానమిట్లుండునరు సన్మాన్యములంబింపవలెనని నేను కోరెదను. ఈ భాండాగారముల ఏర్పాటు సక్రమముగ నభివృద్ధి నొందింపబడినచో భాషాభివృద్ధికి చాలవరకు సహకారికాగలదు. మరియు పత్రికాశ్రయం దుండువావారు విద్యాపాఠముగనుండు తుణుములలో వారికి కాలభారమునతోలించుటకును, వారికి సోమరితనముమున్నగు దుర్భాషములను తోలగించుటకును, గూడ నీ భాండాగారములయోగ కరములు కాగలవు. విజయనగరము సంస్థానము వారు సంస్కృతభాషాభివృద్ధికి ప్రోత్సాహ మొసంగుచుండుటయు నాప్రతిష్ఠాపనమును వారు చాలవరకు మంచిస్థితి యందుంచుటయును మనమందరమును చాలనల్లసము నొంద తగిన విషయము. సింహాచల దేవాలయాదాయములో మిగిలిత సామ్యువిద్యాప్రతిష్ఠాపనము క్రింద వినియోగింప బడువిషయమును ఎల్లరును ముఖ్యముగ నాలూచింపగలరు. విజయనగరము కళాశాలకు ప్రధానాధికారులను మన పూజ్యమిత్రులు నగు రావుబహదూరు రామాయజాచారిగారి సందర్శనము నీ ప్రతిష్ఠాపనమింకను మండిస్తేలికి రాగలదనుటకు క్రింద సందియము లేదు. మన జిల్లానుండి వెళ్ళుమంది ఇతర జిల్లాలకు పోవుచుండుటవలన ఇచటి వ్యవసాయము చాలి నంతగా లేదని తోచుచున్నది. కొండకన్న కొమారసరసుల కభివృద్ధి నొందించుటకు వరనా, తుని నదులలో రిజర్వాయరుల సేర్పరపబడుచుండు మున్నగు కనులనేకము తలపెట్టబడెనుగాని విషయము తుడవగలేదు. శివగూర్చి ప్రగవర్షరుగా రిచటికివచ్చినపుడు చాల బున్న వింపబడినదిగాని ప్రెంట్లండు ప్రభువుగారభి కాశమును వదలులోపలను హరిసుగారు మనలను వీడులో పనులను ఈజిల్లామొక్కటికిక నిధిని సాధ్యమగునంత యగుకాల ప్రతియుంచుటచే గూడగలదని మీరు నమ్మి

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-న సం॥ ఏప్రిల్ నెల 3-తేది

శనివారము.

నేటి మండలసభలు.

నయనది నాల్గవ గంట వరకు మండల సభయందు పదియవ విశాఖపట్టణ మండలసభయందు మొదటిది రాష్ట్రరాష్ట్ర పేటలోను రెండవది రాజామునందు నేటిదియను ప్రారంభమైనవి. గుంటూరు మండలసభకు శ్రీయుత కొండా వెంకటకృష్ణయ్య పంతులు గారాగ్రాసనాధిపత్యము వహించు చున్నారు. విశాఖపట్టణము సభకు కా॥ బయ్యారాసంహిత శ్యాంకర్ గారాధిపత్యము వహించుచున్నారు. నీరి రెవురును తమతమజిల్లాలో మాత్రమే కాక ఆంధ్ర దేశము సంతటను సుప్రసిద్ధులు. మండల సభల కగ్రాసనాధిపత్యము వహించుటకును వీరికిరువురకును నిది ప్రథమ తరుణముగాను ఒక్కడేదము మాత్రము కన్పించుచున్నది. శ్రీయుత వెంకటకృష్ణయ్యగారి వ్యాసమాండ్రమున నున్నది. కా॥ నరసింహేశ్వర శర్మగారి వ్యాసము ఆంగ్లరూపమును దాల్చినది. శర్మగారు తెలుగుభాషలో మాటలాడజాలనివారుగారు. మాయనభవ మున్నంతవరకు నాండ్రమును సుబోధకముగా పలుకగలరు. పలుకలేనివాడైనను పలుకుటకు నేర్చుకొన వలసిన కాలమిది. ఇట్టి సందర్భములో శర్మగారు రాష్ట్రమున విశిష్టమైన వారు. ఆంగ్లమున సభాధ్యక్షులుగా నై సభ్యాగారు మాత్రమున నేనాసిరి. విశాఖపట్టణము సభలోని యువవ్యాసములుగూడ ఇట్లుగా నాల్గవ గంట వరకు నేమోయని భయమందలపి యున్నాము ఆంధ్ర మహాజన సభాధ్యక్షులుగ నుండి ఆంధ్రభాషలో నొక చోట గాని వెక్కుచోటల నున్నామిది తమయాంగ్ల వ్యాసముననే మాత్రమే భాషలనున్నది ఆంధ్ర రాష్ట్రపత. పాతులలో సగ్రగణ్యత్వమునందిన శర్మగారు మండల సభనంటి సభాగారికి కంప్లెమెను శోభిస్తుట జూడ మాకాశ్చర్యముగచున్నది. మండల సభలుమండలవాసులకు స్థానిక విషయములకు సంబంధించి రాజకీయ విజ్ఞానమును గలిగింపజేర్చుదినవిగాని యువవ్యాసకుల యాంగ్ల భాషాప్రవర్ధనమున కేర్పడింపిగావు శర్మగారు హృదయరంజకముగ నిర్దేశన విశాఖపట్టణపు మహానుభావులును జాతిపుట్టునట్లు చిత్రించిన ప్రజాస్థితియువారినోలనే ఆంధ్రభాషయందు వెలువడి యుండవలసి ఎడరు సభ సదులు కార్యోత్సాహులగుచుండుట. మహాతేజస్సులుగా భాషాపరిష్కార మాత్రమునకు పట్టి పర్వతలను జయిస్తువిద్యా విద్యులకిని హృదయరంజకము అగుచుండు సమయము. ఇట్టియుగం రచనా కౌంజర్యముగా వారు భావింతురు కాని ఈమాటలే మాత్రమే భాషాభివృద్ధి నాగింపుటకు లక్ష్యము లెరిగియుండును. ఇట్లేనను శర

రాష్ట్రయ మహాసభలకును శాసన నిర్మాణసభకును నుంచుకొని తక్కువగల పట్ల ఆంధ్రమునే ప్రవృద్ధి పరతురుగాకయని నమ్ముచున్నాము. శర్మగారి యువవ్యాసమున ముఖ్యాంశము ఆమండలములోని విజ్ఞానని నివాసయోగ్య మగు విధినివేళ మొనర్చు కొనుటకు సల్పవలసిన కృషి. 10,00 చదువుపై ముగ్గుముగలదు. ఇప్పటికి 2,000 మైట్ల మనుష్యా క్రమణమున నున్నను తక్కువగల దానిని నుపయోగించు కొనవలసి యున్నాము విజ్ఞానీ నుపయోగించుట యొక్క రోడ్లు, రైలు వేయట, వంతెనలుకట్టుట, గ్రామములు నిర్మించుట, మన్నెపు రోగములను జ్వరములను బోధించుట, ఉత్తమరీతిని వ్యవసాయము పెంచుట, దీని కుంతటికిని ద్రవ్యము కావలెను. నిర్మాణ విద్యాపట్టుకను, నైద్యవిద్యాప్రాధిమ్యవ్యవసాయ కళాకాళలము గావలెను. ఇవియెచ్చట గలవు. ఎచ్చటనుండి రాగలవు. మండలపుష్టిని దీసి కొనినను, ఆంధ్రదేశపుష్టిని దీసికొనినను నివి గగనకును మునులుగానున్నవి. కావున గా. నరసింహేశ్వర శర్మగారు చెప్పవలసిన మన ఇంజనీరింగు కళాశాల రావలెను. మననైద్య విద్యాలయము రావలెను, మనదేశపు మావనులు విద్యగలవారు, ఇప్పటికంటె నెన్నియో రెట్లుకావలెను. లేకున్న మనకున్న మన్నెములను మాన్యములను ఇతరుల వశముచేయవలసి యుండుము. శర్మగారు నుడువురితిని మొదటనే పరిపూర్ణవిద్య రావలెనన్న రాదు. కొంచెమీ పరిపూర్ణత్వము తగినను తగినంత తగినవరకు కలుగుమాగ్గము చూడవలెను. తరువాత పరిపూర్ణత్వము తనంతట వచ్చును. ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనింపవలసి యున్నారు. వారు గమనింపకున్న ప్రజలైనను గమనించి విరివిగా విద్యాప్రదాన మునకేర్పాటులు చేయవలసి యున్నారు. విశాఖపట్టణమున తూర్పుతీరపు నుత్తమ సాకాశానముగూడ నేర్పడ నున్నది. అన్ని విషయాల నాకట్టామాండ్రదేశమున తలయెత్తి కొననున్నదికాన నామాండలి కులు తమజవాబు దారీలను చక్కగా నెరుంగ వలసియు న్నారు. విశాఖపట్టణము నుండి గుంటూరుకు మరలితిమేని మజియొకరితి వాతావరణములోనికి బ్రవేశించు చున్నాము. శ్రీయుతకొండా వెంకటకృష్ణయ్యగారు మాత్రమే భాషలో నుపయోగించిన వాక్యములు వారిహృదయోత్సాహమును వ్యక్తపరచుచున్నవి. వారు గోకలేనుగురించి.

“అట్టిమహాత్ముని సచ్చారిత్రము భారతీయుల కల్గరకు మేల్పొలికాదా! ఆయనపదువులు పరమ ప్రమాణములు. ఆయన చెప్పుములు పరమోత్తమములు. ఆయన ప్రతిభా విశేషములును సాక్షిలాడినది సంపత్తియును ఆయనకు హి మాదిత్యంగా గ్రులులకు మించిన కాశ్యోత్పత్తియు కల్పించి భారతచారిత్రము నందు మహాన్నత స్థానం బొసంగెను. ఆయనకు భావుని గూర్చి స్మారక చిహ్నములు నెలకొల్పటకు పలువట్టి జనునిధముల ప్రయత్నములు సాగించుచున్నారు. కాని వారిచరణంబు బాగుగ తెలిసికొనివారు త్రొక్కిన త్రోవకేసోయి లోకమునకు చేతనై సంతోషము మేలు చేయుచువారి జీవితసంకేతమును నెరవేర్చు బ్రయత్నించుట యన్నిటికంటెను యుక్తమైన స్మారక చిహ్నముని కంటెజన!

అని చెప్పిన వ్యాజాలము వారి యాశయమును జేటవరచుచున్నట్లు. వారివ్యాసమున గల యన్ని విషయములను విమర్శించుటకు నెడము చాలదు. ముఖ్యముగా వారు కొన్ని స్థానిక విషయములను సంతతి సందర్భములను జక్కగా వివరించి ముందు నడువ వలసిన విధానమును సూచించియున్నారు. కొంగగుంపుల సెటిల్యంటులను గురించియు, గాజుగూడలను గురించియు, పి. బి. తరగతుల విభజనను గురించియు వారు చెప్పిన వాక్యములను ప్రభుత్వమువారు గమనింతురుగాక

యని కోరుచున్నాము. జనిమొదటచేసి తరువాత దానిని త్రిపుట కిష్టములేక ప్రజల్లోకి నవసరమగు నననుకూలములని తెలిసిన విషయాలలో గూడ జోక్యము పుచ్చుకొనకుండుట మనదేశమునందలి యధికారవర్గమున కభ్యాసమయిపోయినది. ఇప్పుడిప్పుడెచ్చటెచ్చట హాంజి ప్రభువువంటి యదారుని దృష్టాంతముచే కొక కొంత మార్పుకలిగి యున్నను, అమార్పు సాధారణముగ సభికార కార్య సరణిలోనికి రాలేదు. మనయాంధ్రదేశమున పైన పేర్కొనబడిన మూడు విషయములు మనప్రాతనిరోధకానికి వాసనకలవై యున్నవి. గాజుగూడలు పి. బి. జిజిజనులు కొంత ప్రాతవేయెనను నెటల్యంటుల విషయము కొత్తది వానితోచేరుచుండుట వివాదకరము. కావునలిబరులు ప్రభువులగు పెంట్లండుగారైనను జోక్యము కలిగించుకొని పై విషయములను విచారించుటకు దగిన యుపాయము లరియుదురగాక యని విశ్వసించుచున్నాము. నీటివిషయమున నిజముగా రైతునకు తెలిసినంత ఇంజనీరింగు పండితుడు తెలియదుగాన ప్రభుత్వమువారు వెంకటకృష్ణయ్యగారు సూచించిన రీతిని కమిషను నెర్పతురుగాకయని నమ్ముచున్నాము. మూడు విషయములు మాత్రము విశాఖపట్టణ సభాహాస్వన సంఘాధ్యక్షులయు సమావేశాధ్యక్షులయు గుంటూరు సభాహాస్వన సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీరామ శాస్త్రిగారి యొక్కయు సమావేశాధ్యక్షులయు నందరి యొక్కయునుపవ్యాసములను సమానముగా కాన్పించుచున్నవి. అందులో మొదటిది ఈ యుద్ధమున మన సామ్రాజ్యమునకు జయము గావలయునను హృదయ పూర్వక ప్రార్థన. బ్రిటిషురాష్ట్రమునకును మనకును నిప్పును చూపట్టియుండు సఖ్యము నీప్రార్థనయొక్క పూరితత్వముగాక మరియేమియును నమ్మకము. రెండవది. స్వతంత్ర దేశముల దువలె మనదేశమునందును ప్రతిపాదును నాయుధ ధారిగానుండు భాగ్యముండి యుండిన నిప్పుటికిమన సామాన్య శత్రువులు ఉక్కడగి యుండరాయను కొరంతె అందువలన జనించు నాయుధ భారజేచ్చు మనపాలకులు మనభక్తినిప్పటికి పూర్వముగా నొగిన వారుగాన నైకకంక్షియగు పోజేచ్చును పోపులు కొంతకొంతయైన తీరురుగాకయని కోరుచున్నాము. మూడవదియు నీదృశ్యమొకటియే అది స్వకలిపాలనాభివృద్ధికి సంబంధించినది. మాగాయకు లకుగుచుండు నడవీయు వివరీతముగాను ప్రభుత్వము వారిదివరకు గ్రంథస్థము చేసినవానిని కార్యముగ బూర్ణముగా పూర్తడను చున్నారు ప్రజలైనంత పరిశ్రమ చేసిన యెడల దీనిని ప్రభుత్వమువారు తప్పుకయింపుకొని హైందవ వాంఛితముల దీర్చురనియే నిశ్చయింపవలసియున్నది. మొత్తము మీద నేటిమండల సభలు ఈయన్ని మార్గములను కొంత చలనము గలిగించుటకు సహకారులయ్యెనేని యంతియచాలును సహకారులగును గాక యని నమ్ముచున్నాము

ఆంధ్ర ప్రకాశిక యొక్కముఖవ్యాసమున పత్రికానిర్వాహకుల సంఘమొకటి యావశ్యక మని వ్రాయుచు నిదివరకే దేశమునవడిగిన యొకప్రయత్నమును జేర్చి దేశముంతటికిని సంఘమేర్పరచుటగాని ఈరాజధానిని యాంగ్ల పత్రికలను శ్రద్ధవహించునట్లు చేయుటగాని గౌరవగదనిర్వయించి ద్రావిడభాషలగు దాక్షిణ్య భాషలలోగల పత్రికలకు సుబంధించి యొకసంఘము నెర్పరుకవచ్చునని యభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది. సాధ్యమయినయెడల సర్వహైందవ భాషలకును సంబంధించి సంఘమేర్పరచుట ప్రభుత్వనియమధతే. దేశభా

బరోపా మహాసంగ్రామము.

జర్మను సముద్రముల దురాగతము

ధామరుగారు మునుగుట.

వాషింగ్టన్ ఏప్రిల్ 1:— ఫలాహా యను యోడలో ధామరుగారు మునిగిపోవుట యుద్ధాగ్రముల ద్వారా తెలియక పోయినను. ఈ విషయమున చాల చిట్కములు గలది యుద్ధాగ్రములను చూపారు.

స్థిరపడుట.

వాషింగ్టన్ ఏప్రిల్ 2:— ఫలాహాలోని హతశేఖులకు దర్శాపుతేయగా నొక యుద్ధాగ్రమును ధామరుగారు మునిగిరిని దెలియుచున్నది ఇంగ్లండులోని గంయుక్ రాష్ట్రములవారి రాయబారి డాక్టరు పేజ్ గారు దెలుపుచున్నారు.

మరియొక యోడను ముంచుట.

లిస్బన్ ఏప్రిల్ 2:— నెం. యు 28 రు. జర్మనీవారి యంత్రము సాకుపాయింట్ల బ్రిటిషుయోడను ఫిలిస్టెయ (గ్రమున కరువనిమై) దూమునందు ముంచివేసెను! నొక బ్రిటిషుయోడ 36 నావికులను లిస్బనుకు తెచ్చెను.

షలలో పత్రికా నిర్వహణము బాగుగా నిడిరకు నెరవేర్చువా రెక్కువగా నుత్తర హిందూస్థానము నను పశ్చిమ హిందూస్థానమునను గలరుగాని దక్షిణమునలేరు. దేశభాషా సంపాదక సంఘముల ముఖ్యకార్యము రచనాపద్ధతులకును పరిభాషలకు సంబంధించి యుండగలదు. మరియు వివిధభాగములయందలి ప్రజాభిప్రాయమును ప్రకటించుటకు చేయదగిన పరిశ్రమకు గురించియు నీ సంఘమాలోచింప వలసియుండును. అందుచేత నొక్కద్రావిడభాషాపత్రికలవారే సభ్యులుగలచేత నెక్కువఫలము రాజోడు. హైదరాబాద్ దేశభాషా పత్రికలన్నిటిని చేరువలేనప్పుడు రెండుమార్గములు కన్పించుచున్నవి. అంగ్లకత్తికను జేర్చుకొని దక్షిణహిందూస్థానమునకు సంఘము నిర్మించుట యొకటి. ద్రావిడభాషా పత్రికలకు భూత్రమే సంఘమును నిర్మించుట మరియొకటి. మొదటిమార్గ మవలంబించినయెడల సంఘమునకు పట్టుకుబడి యెక్కువయుండును. రెండవమార్గము సవలంబించినయెడల దేశభాషా పత్రికలకు విశేష మగు విషయముల చర్చకు నెడను తగినంత యుండగలదు. అయిన మొదటి కోరిక నెవేరినచో రెండవది దానికంతర్భూతముగా కలుగును. అట్లు సర్వ హైదరాబాద్ పత్రికాపుస్తకాలకు లేక ఇట్లు పలుకుబడి కలిగించుకొనలేక పట్టిద్రావిడభాషా పత్రికలతో మాత్రముపక్కిమించుట అంత యుపయోగకారికాదు. అయిన కొద్దిఫలము కలిగినను చాలునని యుపక్కిమించిన నుపక్కిమింప వచ్చును. ఈయుపక్కిమమునకు గూడ నొకచిన్నయోజనక మున్నది. అన్ని భాషలవారును సహావేశమైనప్పుడు అంగ్లభాషను నుపయోగించు కొనునచ్చునని తలంచినను నితరవేళల నాంగ్ల పత్రికల కూలముగా పనిజరుపుకొనవలసి యుండును. కావున మనదాక్షిణ్యత్యాభాషలలో నింకను నందరు సంపాదకులైనను నేకభాషకంటె నెక్కువ యెరిగినవారు లేరు. అంగ్ల పత్రికలతో సంబంధము పెట్టుకొనక మనము పత్రికానిర్వహణమేయె ఆపత్రికల సామము వేడభోవుట యంత కార్యకర్తముగా దోచలేదు. ఈకారణములనబట్టి స్వీట్జర్ డ్దేశములతో సర్వ హైదరాబాద్ పత్రికాసంఘము నేర్పరచుటో లేక దక్షిణ యండియా పత్రికా సంఘమును నెలకొల్పుటో కర్తవ్యము. ఈరెంటికి వలంతులుకామేని ఇప్పుడేమియు తలపెట్టు కుండుటే శ్రేయస్కరము.

నార్వేవారియోడ మునుగుట.

ఆంస్ట్రాం ఏప్రిల్ 1:— ఉత్తరము ద్రమునంకొక నార్వే దేశీయపుట్టడమై నొక యంత్రము టార్పెడోను కడలెను. నావికులు 11 గురును, హూకుఆఫ్ హాల్బెంకును దీసికొని రాబడిరి.

వైమానికుడొడమై బాంబులు వేయుట.

స్టాఫాయుయోడ లీక్తునకు వచ్చెను. ఇంగ్లీషుతీరమున ప్రయాణము సేయుచుండ తమవై జర్మనీవారి వైమానికుడొకడు బాంబు వేసెననియు నది యోడకు పడియేను అడుగులదూరమున పడిననియు అందువై యోడకెప్పుడు అవ్వాయి నొక దానిని విడువనక విమానసమీపమున పగిలెననియు అంతట విమానము నెడలి పోయెననియు యోడలోని వారు చెప్పుచున్నారు.

రెండువర్తకపు టోడలను

దెలుపకయే ముంచుట.

లండను ఏప్రిల్ 1:— లండను లివర్పూలు మధ్య బ్రయాణము సేయు నెలకొనిన 1194 టన్నులయోడను బీచీహెడ్డు సమీపమున నేటిమధ్యాహ్నమున ముంచివేయబడెను. ముందుగ దెలుపకయే టార్పెడోను బ్రయోగించిరి. ఓడ మూడునిమిషములలో మునిగిపోయెను.

నావికులలో 11 రు మునిగిపోయిరి. 7-5 నొక యంత్రపుట్టడ గాపాడెను.

ఈతీరననే ముందుగ దెలుపకయే బీచీహెడ్డుసమీపమున యెమ్మాయను ఫెర్రిచివారియోడమై టార్పెడోను బ్రయోగించిరి. ఓడ మూడునిమిషములలో మునిగిపోయెను. నావికులలో యందరు 1 1/2 గంటకాలము నీటియందున్న మీద రక్షింపబడిరి. 19 రు మునిగిపోయిరి. మిగిలినవారు బయటకొనిరి.

డెల్మిరాను తిరిగి తేలగొట్టుట.

ఇటీవల టార్పెడోబెల్లెతినిన డెల్మిరాయోడ మరల తేలగొట్టబడినది. ఈయోడ ఛార్జికోవవచ్చినది. ఏడెన్స్కో అనుయోడ మరమ్మత్తులనొందుట కార్మిఫనుకువచ్చెను.

చమురుయోడ.

బ్రిటిషువారియంత్రపుట్టడ యొకచమురుయోడను న్యూ హావెనుదీసుకువచ్చెను. ఈయోడతట్టడదేశీయపుట్టడ. ఇందలి నావికులు జర్మనీవారిని యనుకొనుచున్నారు. కెప్టెన్యోడ పత్రములను జూపకపోయెను. జర్మనీవారి యంత్రములవై నీయోడ చమురుదీసికొనినచ్చె ననుకొనుచున్నారు. ఈ తరువాత నావికులును ఓడయు దెచ్చివారిని దెలియుటతోడనే యోడ వదిలివేయబడెను.

జర్మను సముద్రములను.

మాకు పడవలను ముంచుట.

లండను ఏప్రిల్ 2:— యూ 40 జర్మను సముద్రమున కేడు, గీల్లుకు అనంత బాధను, గ్లోస్టియా యను పడవలను ముంచి, కళాసులను సముద్రములో యెక్కించుకొని తరువాత చేపలనుపట్టు పడవయొక్కటి కనుపడగా వారిని దానిలో ఎక్కించినది. తరువాత నెల్లెకు అను పడవను ముంచినది. దీనిలోని కళాసులు పడవయొక్క తప్పించుకొనిరి.

ఇంగ్లండు

శ్రీరాజుగారి యాదర్శము.

ఫలితము.

లండను ఏప్రిల్ 1:— శ్రీరాజుగారి రక్షణరమగుటచే నేనీధనుకు సారాయమును ద్రాగకుండుటయేగాక నగరునందలి వారకర్మను గూడ నుపయోగింపకుండ కాసింతు ననికదా. ఈవిషయమున నందరే కేరీధనివుచున్నారు. శ్రీరాజుగారి యశలంబము కళివాండ్రకంటెయు మనోగతమైనది. త్రాగుడు గుమస్త దీంతో వీడెనని యనేకులనుచున్నారు. సారాయమును విడుచుక నేకులు తమంతామే తీర్చుకొని కొనుచుండిట్లును దెలియుచున్నది.

కిచ్చెను ప్రభువు నిపేధము.

తెన్నవూమునందలి వారకర్మను యంత్రము మిగియువరకు సారాయము దాగినగూడదని కిచ్చెను ప్రభువుగారు కాసిందిరి.

ఇతరులు గూడ నిపేధించుట.

సారాయమును విడుచువిషయమున శ్రీరాజుగారి యాద

ర్శము కనలంబింతు మని యనేకులు వ్రాసిలేఖలను పత్రికలు ప్రచురింపుచున్నవి వా)నీ కొడై నెడకాచు ప్రభువులను వ్రాసి. సారాయంగడులు మునిగిపోయి కొన్నికొనెన నని సర్ బాక్టరు మకాగా గా రక్షిం

గ్రెట్టుబ్రిటనుందు బొగ్గు ధర.

లండను ఏప్రిల్ 2:— బొగ్గుయొక్క ధర పెంపుటనుగూర్చి పరిశీలించుటవై బ్రిటిషువారిత్తమువా. రేపర్చుచిన పరిశీలనాసంఘమువారు తటస్థతేషీయులకు బొగ్గు వెనుమతిచేయుట తగ్గించకలయునని చెప్పిరి. కొడికాలములో బొగ్గు ధరలు మామూలుధరలకు దిగకపోయినచో కొద్దికొద్దిగాకొని యుపయోగించు వారికొరకై బొగ్గును లండనునగరములో నును కూర్చియుండుట ము వేల చెప్పిరి. ఇంతయుగాక గనులలో నుండి యంతకన్న నెక్కుడు బొగ్గు ద్రవ్యకూడదని నిబంధన నేర్పరచి ఈయంత్రము ముగియువరకు కొరతమువారు బొగ్గు వ్యాపారమును స్వాధీనమునందుంచుకొనుట మంచివామను విషయమును దొరతనమువా రాలోచింపవలయునని చెప్పిరి.

పూర్వక్రమసంతులకు బహుమతులిచ్చుట.

లండను ఏప్రిల్ 2:— వైస్రమునందలి నాకొకమి పట్టె యుద్ధాగ్రములను వైస్రములకు పూర్వక్రమము జూపిండు లకై 442 డిసింగ్లిష్టు కాండప్రపతకము లివ్వబడెనని లండను గజెటునందు ప్రకటింపబడెను ఈ పతకముల బొందినవారలలో చాలమంది యంత యంత్రములందే యీ కార్యముల జేసి యున్నచో విక్టోరియా క్రాసు లిభదమును బడసియుండురు. ఈ పతకముల నొందిన వారలను ర్షిన సాహసకృత్యములు పలువిధములు. శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగుల ప్రయోగించుచుండ, గాయముల దినిన వారిని గాపాడుట, శత్రువులకందకములకు సమీపమున ముల్లతీక దడులుగట్టుట, రాత్రులందు శత్రువులవై బడునపుడు వైసికుల నడపుట, ఆసంఖ్యాకమాగ శత్రువులవై పడుచున్న ఆమిత కష్టములకొచ్చి కందకముల గాపాడుట, యుద్ధద్రవ్యకరమును సిలిగనుండు తెలివోడుద్వారా నట్టివాగ్రను దెలుపుట, తగు లబడుచున్న గృహములనుండి శ్రీలను గజ్జములను గాపాడుట, తీవ్రముగ గాయములు దగిలినను ఫిరంగులవదలక బ్రయోగింపుచు సమరము నడపుట, మొదలగు సాహసకార్యములనొనర్చి సత్పత్తి. ఈకృత్యములలో నొకదానిని జేర్చొందము. లండన్ స్కాటిషు మిషనులోని కార్పొరలు సాందర్బునుమీద యంద్రు ప్రత్యేకమరణ కర్మము యివ్వవది గజముల మారమునందుండి సుహృదుల గాల్చిరి. వెంటనే యాతడు పరుగునపోయి తనయొద్దకున్న యుద్ధమున కత్తిరించుటకు పుచ్చుకొని యొక యోడవై వచ్చి గుర్రవై ప్రమింపజేసి వారిని బయటపెనె. వారి కత్తిరించుటకు కొనిరి. గాకనక కొనిరి దళములోని సార్వెటులెయిలి తాను ప్రయోగించుచున్న ఫిరంగి మిక్కిలి కాగియుండివేల్చినపుడెల్ల తాను శివకకు తన్ని కొని బడజేయుచున్నది, తీవ్రముగ గాయములందు యు విడువక ఫిరంగిని ప్రయోగించెను. ఇందలిను బాలురులు తీవ్రము కత్తిరించుటకు పోయినపుడు వారిలోని కార్పొరలు పాల్తును నాతడు జర్మనీవారి కందకపు గొడవైయుండి యొక గంట వరకు కనబడిన వారి నెల్ల సుహృదులగాల్చి చంపెను. బొంబయిస్వచ్ఛందనాకొక శిష్టనికులలో కార్పొరలు ప్రాకృహించి వెంటివద్ద నకుండు 2 తేదీని జర్మనీవారు హవిష్టర్లను విస్తారముగ నుపయోగించుచున్నపుడు కాలిడకను పోయి తేలిపరిచ్చెను.

రింగులను తయారుచేయు కంపెనీ.

లండను ఏప్రిల్ 1:— రింగులను తయారుచేయుటకు ఆంగ్లేయు లొకకంపెనీని యేర్పాటుచేసిరి. ఈకంపెనీకి 150000 సానులు తిరిగి వందాచిచ్చినది.

ప్రాశస్త

యుక్తముచేయుచున్న ప్రాచీనవలు.

న్యూయార్క్ ఏప్రిల్ 1:— యుక్తముచేయుచున్న ప్రాచీనవలతోనున్న అమెరికాదేశపు అనాదియేగెల్ వాస్తా సంఘప్రతినిధి ఈ ప్రాచీనవలయుండు వ్రాసి సంకేత:— సాంసెనుపరగ జూలో 20 లోజులు యుద్ధముచేసి సంకాక్షించిన కందకములనుండి ప్రాచీనవారు 11 వేల జర్మనులైనక శనములను తీసివేసిరి. పోగొట్టుకొన్న స్థలమును లాగింకనలేన ప్రాణములకు తెగించి పోరాడినందున జర్మను సేన సేనకన్న కట్టింపు నష్టమైనది.

జర్మనులకు కావలసిన ఫిరంగులు కూడలేవు. ఫ్రెంచివారికి చాలాఫిరంగులు గలవు. జర్మను ఫిరంగులను లొంగదీయటకు ను, జర్మను కందకములను నాశనము చేయుటకును ఉపయోగించుచున్నాడు. ఫ్రెంచివారికినే తరచేగమున ముందువెళ్లి చేతులు చేతులు కలిపి జర్మనులతో పోరాడుచున్నది. ఇట్లు పోరాడి పట్టుకొనిన ఫిరంగులను బలపరచుకొను వరకు వెనుకనున్న జర్మను సేనలను ముందుకు రాకండ చేయుటకు ఫ్రెంచివారు విరామములేకుండ ఫిరంగులను కాల్చిరి. ఫ్రెంచి వారు చాల కొత్తఫిరంగులను ఉపయోగించి గుండలన్నటిని శత్రు సేనలపై వర్షమువలె కురిపించి శత్రువులను దూరముగ యొంగులిగిరి.

జోఫరుగారు సేనలను పరిక్షించుట.

ఫ్రెంచివారి సర్వసేనాధి పతియగు జనరల్ జోఫర్ గారు మంపేనులో సేనలను పరిక్షించుచుండగా వార్తా సంఘ ప్రతినిధియొకఁడు దీనిని గురించి ఆయన యొద్దండి విషయము లను వ్రాసెను. — సర్వని బలపడుచుండెను. ఫ్రెంచి సేనల నన్నిటిని ఆరుబయట నిలిపిరి. ఈనెలవీస సేనలో పతకములను బహుమానములను పొందవలసిన వారుగొందరు కలరు. 64 గురు సైనికులు గౌరవాగ్రము బాకాలను ఊడిరి. జోఫరుగారు సేనలు నిలిచియున్నచోటికి వచ్చిరి. జోఫరుగారు స్వంతము లను సైనికుల చొక్కాలను తామేగుచ్చిరి యాకానడగు ఒక సైనికుని కొటకు పతకమును గుచ్చిరి తరువాత జోఫరుగారు వాని చుట్టు చుట్టు వెట్టుకొనిరి ఆపట్ట వాడు మెదలకండ నిలిచియుండెను. కాని వానికనుల వెంట ఆనందభాషములు వచ్చిని.

జోఫరుగారు.

జోఫరుగారు తరువాత వార్తాసంఘ ప్రతినిధిలో ఈ క్రిందివిషయములను మాట్లాడిరి:— “మాచితిరా! ఏన్ని నెలల నుండియో కందకములలో నిలిసియున్న ను యైనాకు లెట్లు న్నాలో? ఏనోఒకటి తేలువరకు సంకల్పముల పర్యంతమైన మీ యాలాగుననే ఆశోగ్యముగనుండురు.”

గుట్టుప్రక్కాలు చేయగలిగి సంకల్పముగా స్వాధీనము చేసిన తరువాత సేనలను పరిక్షించుట వూరియ్యెడిది. తిరిగి బాకాలు ఊడిరి. జోఫరుగారు మంచి ఆశోగ్యవంతులగునన్నారు. వారిమనస్సు చాల శాంతముగనున్నట్లు అగపడుచున్నది. ముఖము చిరునవ్వుతోనున్నది, నెపోలియనుతరువాత యంతటి యెక్కువ మరయొకడు ప్రాన్సులోలేదని సైనికులు తలచుచుండురు. నెపోలియను అంతటి గొప్పయోధుడైనను, జోఫరు గారు సామ్రాట్, గుణగణములు నెపోలియనును మించిపోవును

ఆయుధసామగ్రి

ప్రొద్దును ఏప్రిల్ 2.—1915 వ సంవత్సరమునకు కొం దరు మైవలలు తక్కినై ఆప్పటికి సిద్ధముగనుండురు. అట్టి పరా ను సేనల రణరంగమునకు పంపుట కొకటిల్లు ప్రవేశ పెట్టబడి ఈ విలున పరాను శివుసభ సభ్యు లేకగ్రీకుముగ నొప్పికొనిరి. యుద్ధయంత్రము గురిరాండు కాటిల్లు తెలియజేసిరి. — యు ధారంభమున పరానువారి కుండెన మందు గుండుసామాను కంటే ప్రస్తుతము 600 రెట్లు వృద్ధిచేయబడినది. త్వరలో 900 రెట్లు కాగలదు. క్రొత్త క్రొత్త యంత్రముల కలన మంచీఫిరంగి గుండ్లు ప్రేలుకు పరాధము తక్కువచేయ బడుచున్నవి. యు ధారంభ మయినప్పటినుండి పెద్ద పెద్ద ఫిరంగుల దళ ములు ఆరు రెట్లు వృద్ధిచేయబడినది. పరాను ప్రజలందరు యుద్ధములో జయము పొందుటకు తమకే సామర్థ్యమును ధారనోముచున్నారు. పరానువారు ఇంగ్లండు రుష్యాలుకు తగిన స్నేహితుల మనిషించుకొను చున్నారు. అంగ్లేయులు తమప్రతిమాన ధయ్యముకలనను, మనస్థయ్యముకలనను న్యపా పల్లవద్ద గొప్పవిజయమును పొందిరి.

పెద్ద ఫిరంగి గుండు.

ప్రొద్దునులో ప్రదర్శింప బడుచుండుట.

లండను ఏప్రిల్ 1.— జర్మనీవారుపయోగించుచున్న పెద్దఫిరంగి గుండెకటి త్వరలోనే వెదర్మింపబడును. ఇది ఒకటన్న బరువున్నది. అయిదుఅడుగుల పొడవున్నది. దీనిని నిగ్గో మందుప్రమాదము కలుగకుండ, నిద్రగన్న క్రిసాహాయ్యము తోతీసివేయబడినది.

పరానుఅధికారుల ప్రకటన.

ప్రొద్దును ఏప్రిల్ 1.— పరానుఅధికారు లిట్లు ప్రక టించుచున్నారు:— సేనాముఖమున దేశకేంద్రదేశములందు ంగుల యుద్ధముజరిగినది. వీరనలోని, ధైయన పోయన ధ్రువును మేము పట్టుకొంటిమి. చాలసారులు జర్మనులు మన కివచ్చెడు: వెనుక ను నెట్టి తి మి. డిక్కుమాడు

దగ్గర గ్రామాను ఆను మన వైమానికుడు ఫిరంగినివేసి జర్మను విమాన మొకదానిని పడగొట్టెను. మరియు సహాయము నతడు కూడ ఎయిను నదీ తీరమున సంఘరించుచున్న జర్మను విమాన మును గూలగొట్టెను.

ప్రొద్దును ఏప్రిల్ 2.— పరాను అధికారు లిట్లు ప్రక టించుచున్నారు:— మేము వెరోనుకు దక్షిణభాగము నం దున్న చాల జర్మనుకందకములను మందువెట్టి ధ్వంసముచేసి తిమి. ఆగ్లోనులో జర్మనీవారి మట్టిడి వ్యాపించకుండ ఆగిపో యినది. వోండుజములోనున్న జర్మనుల విమానవిలయముచూడ, పరాను, తెలిజయము వైమానికులు 30 బాబులను వేసిరి.

బెలియము

ఈజరువద్ద తీవ్రమగుపోరాటము. ఆంస్ట్రెహ్టును ఏప్రిల్ 1.— ఈజరువద్దనున్న సేనలకు తీవ్రయద్ధము జరుగుచున్నది. వెబ్బులుతినిన జర్మనుసైనికులు చాలమంది ఆస్టండు, బ్రూజను, టర్న హుటు, కోర్ ట్రికు పట్టములకువచ్చి పడుచున్నారు.

రుష్యా

రుష్యాను అధికారుల ప్రకటన. పీటరుగ్రాడు ఏప్రిల్ 1.— రుష్యాను అధికారులిట్లు తెలియజేసిరి:— నీమెను నడికి పడ మ టి భాగము న, క్రస్నాప్రాంతమునందు, రుష్యాను సేనలు, జర్మనీవారిని ఓడించి తరుముచున్నారు. ఈప్రాంతము సిమెర్క పశ్చిమముగనున్నది. కాచ్చేలియా ప్రాంతములందు రుష్యాను సేనలు శత్రు వులను త్రోసికొని ముందుకుపోవుచున్న యున్నవి. ఈపోరాట మునకు తగిన ఫలితము కలుగుచు నేయున్నది. మొలలో మంచు లో సైనికులు నడచుచున్నావు ఏటవాలుగనున్న పర్యంతము లను వెక్కుచున్నారు. అడవులలో దాగికొని, శత్రువులు నిరోధించుచునను, రుష్యాను సైనికులు యుద్ధముచేయుచు ముండ్ తీగల ఆకరాధములను తొలగించుచుకొనుచు ముందుకు పోవు చున్నారు. కందకములలోనుండి, క్రమక్రమముగ, ఆస్ట్రీయను లను రుష్యాసైనికులు తరిమివేసి, వెస్కిడు పర్వతముల నుర్దములుగ చేసి కొన బడి న, యున్న త ప్రదేశమును సుట్టుకొనిరి. ఆగ్ని వర్షము కరియుచున్న, దట్టముగ మంచుపడుచున్న, తెక్కపెట్టక, రుష్యావారు లదినిసాగై పుకడన్న, స్థానములనుండి ఆస్ట్రీ యావారిని తరిమివేసిరి. మార్చి 30 తేదీని రుష్యావారు 680 మందిని ఖయదీలుగ పట్టుకొనిరి. చాలాఫిరంగులుకూడ దొర కినవి. ఉన్నత స్థానములను కాపాడుచున్న ఆస్ట్రీయాపటాల ములలోని చాలవారిని, మేము బట్టుకొని, ఈతేదీన కొంత వరకు నాశనముచేసితిమి. ఇక్కడ తప్పించుకొనిన వారందరు లాంగిపోయిరి.

హాలండు

జర్మని హాలండులకు వర్తకము తగ్గుచుండుట. లండను ఏప్రిల్ 2.— హాలండు జర్మనీదేశములలో నొకదేశమునుండి మరొకదేశమునకు సరకు తాదాప్రకారము ప్రొ ర్తిగ నాగిపోయెననకచ్చునని రాటాంతునండి డెయిలిమెయిలు పత్రికకు వ్రాయుచున్నారు. హాలండునుండి బొగ్గు రాకుండు టచే జర్మనీవారి కచ్చుదే పోతమనిపయమునను వాని కావిష యమునను ఇబ్బంది కలుగుచున్నది.

గ్రీసు

గ్రీసు—యుద్ధము. లండను ఏప్రిల్ 1.— మిత్రమిందలి వారికి మారను యుద్ధములో జయము కలుగక ప్రార్థ మేవివజులారు గారు సహాయము చేయుచుమని, చెప్పిరి. వీరు మొదటనుండి మిత్ర మందలివారియందు స్నేహభావమును కనుపించుండిరి.

జర్మని

బిస్మార్క్ గారి శత్రుత్వ వర్ధంతి. జర్మనీ ప్రజలకు శత్రువు. ఆంస్ట్రెహ్టును ఏప్రిల్ 1.— బిస్మార్క్ గారి శత్రుత్వ వర్ధంతి జర్మనీదేశములో మహావైభవముతో జరపబడినది. శ్రుతి ధ్రువునను పతాకములగురు చుండెను. బిస్మార్క్ గారి ప్రతిమ చుట్టును ఉత్సవములు జరుపబడినవి. కెయజరుగారికి బదులు, మనుమడు (పెద్ద కుమారుని క్యేప్టెనుకు) కచ్చెను. కెయ జరుగారిక ప్రవృత్తరమును పంపించిరి. బిస్మార్క్ ప్రభువు

జర్మనీకి ముఖ్యమంత్రిగ నుండి. వీరు అఖండమైన రాజనీతి జ్ఞులు. జర్మనీ యొక్క ప్రముఖులలో వీరేకారకులని చెప్పటలో నతి శక్తియోలేదు.

ఆస్ట్రీయా

యూనియను ప్రభుత్వపు సేనలు. జర్మనీవారి ముఖ్యస్థానమును పట్టుకొనుట. లండను ఏప్రిల్ 2.— దక్షిణాఫ్రికా యూనియను ప్రభుత్వపు సేనలు ఆను ఆను ముఖ్యస్థానమును పట్టుకొనినవి. ఇది నిర్జలముగు పెద్ద యుధానికి చివరనున్నది. మరియు నొక పచ్చిక బయలునకు వెల్లువొచ్చుచున్నది. ఇక్కడనుండి జర్మనీవారితో యుద్ధము చేయుటకు చాల అనకూలముగ నుండును. తమప్రక్క సేనలకును వెనుకకుపోవుచున్నట్టి సేనలకు నష్టము కలుగుననిభయముపుట్టి దీనిని జర్మనులు తదలివేసిరి.

బొంబాయి

మెయిలు స్టీమరు. బొంబాయివచ్చుట. బొంబాయి ఏప్రిల్ 2.— ‘కేసరిహింద’ అను మెయిలు స్టీమరు నేటిఉదయమున బొంబాయికివచ్చినది. ప్రయాణికులు 10 గంటలకు స్టీమరుమీదనుండిగిరి. కలకత్తా చెప్పే పట్టణము పంజాబులకు టపాలను తెచ్చు రైలుబండ్లు ఒంటిగంటన్నర తరువాత బయలుదేరినవి.

కలకత్తా

సైబీరియాను ముందుకుండు. మెమనెసింగు ఏప్రిల్ 2.— సైబీరియాను గ్రామములో ఒకకుండలో ప్రేలుకుమందు పెట్టియుండినను, జనలు గుంపులు కూడి దానిని కట్టకోకి దలిపిరి. అది పేలి కొందరు చనిపో యిరి. కొందరికి వెబ్బులుతీలియి. అని తెలిపితిమిగా! ఇది వరకు చనిపోయినవారుగాక ఫిర్కె ముగ్గురుచనిపోయిరి. వెబ్బు లుతగిలిన 23 లో చాలమందిసైని అనుమానముగనున్నది. ఆకుం డలోఉన్నది కట్టినబాంబులు కావు. పేల్లుడుమందు. ఊర కనే కుండలోపెట్టియుండెను. అని నేడు తెలిసినది.

లాహోరు

వీటిల్లు బ్యాంకు కెను. లాహోరు ఏప్రిల్ 2.— వీటిల్లు బ్యాంకు డైరెక్టరుల లో కొందరివద్దనుండి వైకెస్టులో సాత్త్యము పుచ్చుకొనుటకు అడ్డివనలు జడ్జిగారు త్రువుపుచ్చెయగా నాయుత్తరువు సర్ ఆల్ ఫ్రెడుకిన్సింగుటను, జస్టిసురట్టింగున గారు రద్దుచేసి, దాని మీద పునర్విమర్శనకొరకు చీఫ్ కోర్టుకు దరఖాస్తుచేయబడినది. ఈదరఖాస్తు 1వ తేదీని విచారించబడును.

దొంగలను పట్టుకొనుట.

ఆసి నోరవట. లాహోరు ఏప్రిల్ 2.— డ్రొయ్యగునవైకెక్ హఫిజా బాదు విలేఖరుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఇటీవల పోయిన 20 వేల రూపాయల ఆస్తిదోచుకొని, దొంగలు గుర్తువాలా జిల్లాలోని జబ్బావాడవద్ద పట్టుకొనబడిరి. ఈ గ్రామములోని లంజోదరుడను నతడు పోలీసువారి స్వాధీనమునకు దుంచబడెను.

ముల్తానుడివిజనులో బాదిపోట్లు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 2.— ముల్తాను డివిజనులో ఒంది పోట్లనుచేసిన వారిని, విచారించుటకు కమిషనరులు నియ మింపబడిన, సందర్భమున వేరొకాల్లిప్రతికర్తలు వ్యాఖ్యానము చేయు చున్నది:— కొందరుపోలీసుఉద్యోగులు గింజపోయినవి. కాని, వేరొందిపోట్లు జరుగలేదని చెప్పిరి. అందుచే ఈకేసుల పరిశోధనలు పోలీసువారికి వదలివేయవచ్చు.

పంజాబులో నిదివరకన్న డబ్బు ఎక్కుగని, దాదాని దోచు ములుజరిగినవి. ఈ సేరములను గురించి విచారణచేయుటకు, ఆనరులిలు, మైవార్దగారి యధ్యక్షత్వక్రింద కొందరు అధికారు లును, అధికారులును కలిసి కమిషను ఒకటి యేర్పాటు చేయబడవలయును.

గోరక్పురము

నంయు క్త రాష్ట్రముల రాజకీయసభ. గోరక్పురము ఏప్రిల్ 2.— నంయు క్త రాష్ట్రముల, 9వ రాజకీయసభకు అధ్యక్షురాలుగ డిక్కుకొనబడిన, ఆనెటి

నెండు దొరసానిగారు నేడు గోరప్పరము, చేరి. సన్మాన సంఘసభ్యులు ఈ మేరకు స్వాగతమిచ్చిరి. ఈసభ సేతు 11.45 నిమిషములకు ప్రారంభమైనది. చాలమంది ప్రతినిధులు సభకు వచ్చిరి. జిల్లాలోని యూరోపియను ఉద్యోగులును, కొందరు యువతీయములును సభ సలంకరించిరి. సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు ఆయోధ్య దాసుగారు తమ యువస్వామియైన యుద్ధములనకలిగిన సందర్భములను చెప్పి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములోని తోడి ఆర్థికయులకు భారతీయుల యెడ సంఘటింపిన గౌరవమును, సామభూతిని గురించి విశేష పరచిరి. దేశీయమహాసభను గురించి, అధికారులకు తమయభిప్రాయములను మార్చుకొనుటను గురించి తెలియజేసి, కొంతవడిని సాధించుచున్నదియని సభ్యులగుంచి చెప్పించి, ఉభయపక్షముల వారును తమకున్న భేదములను పరస్పరసహనమునకు, పోషించుకొనవచ్చునని, నడిపిరి. విశిష్టమంత్రి సాని ఆధ్యక్షురాలుగ నియమించబడుటనని ఆచారప్రకారము ఇదివరకు కాసన సభ్యులగు నుండిన ఎస్. సిద్ధాగారు ప్రతిపాదించగ, ఆచరణకు దాకటకు తేజబహద్రు సామ్రా (అలహాబాదు) పండితగారు నారా (లక్నో) రాయచేరి ప్రసాదు (కాన్పూరు) సి. వై. చింతామణి (అలహాబాదు) గారు బలపరిచిరి. ఈయన హిందూదేశమునకు ముఖ్యముగా విద్యాభివృద్ధి సందర్భములలో చేసిన మహత్కారములను గురించి వివరించు ప్రసంగించిరి. విశిష్టమంత్రి ఆగ్రానకు వలంకరించువేలవపుడు సభ్యులు తమ యావాదమును వెల్లడించిరి. తరువాత ఆధ్యక్షురాలు తన ఉపస్థాపనము చేసి వెళ్ళిపోవసాగుచున్నది.

సిద్ధాగారు.

ఇండియా కలెక్టర్

సిద్ధా ఏ. వెంకటేశ్వరం:— ఇండియా కలెక్టర్ ఈ క్రింది విషయములు ప్రకటించి యున్నది.—
సామ్రాజ్యకానన సభ, సిద్ధాగారు కూతురు.
శ్రీరామస్వామిగారిని మదరాసులో డిప్యూటీ ఆక్టోబరు 10 నుండి నియమించిరి.

వై. సామయ్య కవిత్వం యుద్ధవాదము.

సిద్ధా ఏ. వెంకటేశ్వరం:— ఏ. వై. లో 1వ తరగతిని ఇండియా కలెక్టర్ గారు యాక్రిందివా కలకు పంపిరి:—
గవీయూ ప్రభు యుద్ధము.
ఏ. వై. లో 11:— వానప్రస్థుల ముందు విపరీతముగ కురియుచున్నందున రషియను యుద్ధసామల టర్కీకొటలవై ఫిరంగులను కాల్పుటకు పిలువకపోయిరి. కాశ్మీరియును కొండలలో రషియనులు నెట్టుకొని ముందుముందు వెళ్ళుచున్నారని కాని లాభము ఏమియులేదు పోల్లాండు దేశము నందలి ఉత్తరగిట్టునకుడ యుద్ధము జరుగుచునేయున్నది ఇప్పుడు జర్మనీవారు ఆ సోవియెట్ కోటల వై ఫిరంగుల కాల్పుటయులేదు.

ప్రాసన్న యుద్ధము.

ప్రాసన్న యుద్ధభూములలో మిక్కిలిమంది జర్మనులకు గొప్ప యొత్తిడిని కలిగించుచున్నారు. ఇంతే గాని యుద్ధము జరుగలేదు. ఫ్రెంచియుద్ధవాద ఒకటి డైరీ ప్రాంతమున జర్మనులకు మెరైనువై పడినదనియు సబ్ మెరైను మునిగి నాశమైయున్నది యుద్ధమునందు, ఫ్రెంచిదేశపు సమాద్రమంత్రి తెలిపినాడు.

యుద్ధవిషయము.

ఫ్రెంచి ఆధికారుల యుద్ధవిషయములో ఈ క్రిందివిషయములు వెల్లడి:— ఫ్రెంచివీరంగులు నిట్టుకు నున్నందున, జర్మనుల సేన గుంపుగుంపులుగ మునీనవై పడినందున జర్మను సేనలో మునీనాకన్న రెట్టింపువై నిలులు నున్నవై నారు. ఆస్ట్రీయావారికి రషియనులచేతిలో అపజయముకలిగినందున జర్మనులు వెదసేలను రషియనులకు ముందుకు రాకుండ చేయుటకు ఆస్ట్రీయావారికి సహాయముగ పంపవలెను. ఇందుకులని ప్రాసన్న యుద్ధభూమిలో ఫ్రెంచిసేనతో పోరాడుచున్న జర్మను సేన తగ్గును. బ్రిటిషువారికి సహాయముగ కొత్త సేనలు వచ్చుచున్నందున బ్రిటిషు సేన నానాటికి హెచ్చిపోవును. కానీ జర్మనీవారు యికముందు ఫ్రెంచిసేనకన్న హెచ్చిసేనకు కలిగియుండుటకు నీలులేదు. ఈ కారణమువలన నివరకు 1/3 వంతులు హెచ్చిగానుండియు బాడించలేని జర్మను సేన యిక ఘోరుచాల తగ్గిపోవునుగాన. ఫ్రెంచిసేనను ఏమీ చేయబడును. ఇకముందు ఫ్రెంచిసేనలు జర్మను సేనను ప్రాసన్నుండి వెళ్ళగొట్టుటకు ప్రయత్నించును. ఈ పనిచేయుటకు కొంతకాలము పట్టును. దీనిపర్యవసానమును గురించి అనుమాన పడవలసిన అవసరము లేదు.

గిలన్ గారు.

సిద్ధా ఏ. వెంకటేశ్వరం:— ఇండియా కలెక్టర్ గారు అనుమతిని పొంది వయస్సామిగారు యిదివరకు రయలుజే బోర్డు ప్రెసిడెంటు గనున్న సబ్ హెన్రీగారి బహుళ ఆచరణలో గిలన్ గారిని ప్రెసిడెంటుగ నియమించిరి.

హిందూ దేశ రక్షణకాసనము.

దీనిని ఆమలులో వెల్లడుట ఏర్పడిన విషయము.

సిద్ధా ఏ. వెంకటేశ్వరం:— ఈ క్రింది రూపు 1915 సంవత్సరపు దేశరక్షణ నిబంధనలని పిలువబడును.

1. ఆసత్య మైనట్టియు, అది సత్యమైతే వస్తుటకు తగిన కారణములు లేనట్టియు ప్రజలకందరికిగాని సేయగలిగిన భయమును కలవరమును కలుగజేయవలెనని గాని, శ్రీ చక్రవర్తిగారియొక్క భూవైశ్యములగుగాని, నాకాదేశమునకుగాని బ్రిటిషువారికి సహాయముచేయుచున్న మిత్ర మండలివారి భూ, నాకా సేవలగుగాని, హిందీ కలుగజేయు తలంపుతో కలుగజేయునట్టిగాని, ఇతర రాజ్యములలో ఇంగ్లీషు రాజ్యము నకు గలస్తే హామను కలుగజేయు తలంపుతోగాని, కలుగజేయునట్టిగాని, చక్రవర్తిగారిచే పరిపాలింపబడుచున్న పరస్పర వైషమ్యములుగాని, అయిదవకు కలుగజేయుతలంపుతోగాని, కలుగజేయునట్టిగాని, ఏర్పడెంతయుగాని, ఏవదంపిగాని, ఏవమాచారముగాని, నిరీక్షించుటకులనగాని, వ్రాత మూలకముగాని, సంజ్ఞలవల గాని, గ్రహింపదగిన చిత్రలేఖన మువలనగాని, మరెయిక రీతిగాగాని, ప్రకటించుటగాని, వ్యాపింపజేయుటకుగాని, చేరవారు, సామాన్యజాతుగాని, కలిగి జేతుగాని మూడుయేడలకు తక్కువగాకుండ పొందుటకు జూలూనానుకూడ యిచ్చు కొనుటకును వాక్రందగును. ఇట్టిపని చక్రవర్తిగారి విరోధులకు సహాయము చేయకలె నను తలంపుతోచేసినట్లు బుజువులయినచో వాడురకణంబునకుగాని, యావత్ ద్వీపాంతరజిత్తుగాని, 10 సంవత్సరము లకు తక్కువగాని వైదకుగాని పాత్రుడగును.

2. గవర్నరు జెనరల్ గారియొక్క గాని, రాజధాని ప్రభుత్వములయొక్క గాని, గవర్నరు జెనరల్ గారు నియమించి కొందరు ప్రత్యేకోద్యోగుల యొక్క గాని, ఉత్తమప్రకారము ఫిర్యాదు చేయుచున్నపుడు తప్ప యీ నిబంధనల ప్రకారము ఏనాడు సానమువారును జోక్యము కలుగజేసికొనరాదు. 3. ఎక్కడైన నొకడు ప్రభుత్వమునకు భంగపరచుగాను, దేశాంతరము కల్పితముగాను, పనిచేసినట్లుగాని, చేయుచున్నట్లుగాని, చేయబోవుచున్నట్లుగాని, వస్తుటకు తగిన కారణములు న్ననని దొరతనమువారికి తోచినప్పుడు, రాజధాని ప్రభుత్వము వారు, అతడు దొరతనమువారు ఉత్తమప్రకారముగా ప్రవేశించరాదు, కాపురముండరాదు. నిజవరారు, అరియును వారు ఉండుచున్నచోటనే, ఉండవలెననియు, వారు ప్రకటించుచున్నరీతినే ప్రకటించవలెననియు, వారు ఉండవలెనని ప్రకారము ఆతని స్వాధీనములో నున్న గాని ఆతని యాజమాన్యము క్రింద యున్నట్టిగాని, పాత్రుడగుచి వారు చెప్పిరీతిని చేయవలెననియు, వారు మామన్న పనులు మానవలయుననియు దొరతనమువారు వ్రాత మూలమున ఆజ్ఞాపించవచ్చును.

4. లోకులు గౌరవముగ చూచుచున్నవారి కెవరికైన యీ మూడవనిబంధన ప్రకారము దొరతనమువారు ఉత్తమప్రకారము యిచ్చినప్పుడు/అతడు బుద్ధిపూర్వకముగ ఆ ఉత్తమప్రకారము ఏ నియములవై నకల్పితముగ ప్రకటించుటయు మా చేష్టకు తక్కువగాకుండ నిడియెనుగాని కలిగియును గాని ఆ సభ్యుని యిటుగాని సామ్రాజ్యము. 5. క్రిమియల్ ప్రొసీజర్ కోడు 98-వ క్షేత్ర ప్రకారము సర్వవారంతును, వాచేయుటకు నియమించిన అధికారప్రకారము, అక్షేపణలో ఉదాహరించుచున్న మేజస్ట్రేటుకు ఏ ప్రదేశము లోనైన ఈనిబంధనలకు చేరినట్టిగాని, ప్రభుత్వమునకు భంగ కరమైనట్టిగాని, హిందూదేశ రక్షణకు కల్పితమైనట్టిగాని, ఏనేరమైనను, చేసిరిగాని, చేయుచున్నారనిగాని, చేసెదరనిగాని, తోచినప్పుడు, ఆసభ్యును సోదాచూచుటకును, వారంటును అటును జరిపే ఉద్దేశ్యమున, వైశ ఉదాహరించిన కార్యముల నిమిత్తము ఉపయోగించుచున్నారనిగాని, ఉపయోగించెదరనిగాని, తోచిన ఏవపుడునైనను పట్టుకొనుటకును కూడ అధికారముకలిగియుండును. ఈరూలు నమగించి వారి యొక వాగంట్టు ప్రకారము చేయు సోదాచూచును, అట్టిసోదాచూచు దొరకైన ఆస్తిని విక్రయించుటకును, క్రిమియల్ ప్రొసీజర్ కోడు లోని నిబంధనలు ఎంతవరకు అన్వయించుటకు నీలున్నచో అంతవరకు జేయవచ్చును.

వ్యక్తిను పరీక్షించు

లండన్ మార్చి 3:— నిన్న సాయంత్రము ప్రకటించినది:— యుద్ధరంగములో విశేషము లేమిజరుగలేదు. ఒక జర్మను విమానమును సోయిసన్నుతద్ద మనవారు పడగొట్టిరి. ఇరువది నాలుగుగంటల యాలోపు ఇదివరకు రెంటిని పడగొట్టిరి. ఇది మూడవది. ఫ్రెంచి విమానములు ఓగర్ పరగణాలోని విగ్నెలిన్ లోనున్న జర్మను విమానగృహముమీదకు స్తేమనుల మీదను 36 బాంబులను వేసినవి. వానికి నిష్ఫలముకొనెనది. ఈవిమానముల వై జర్మనీవారు అగ్నివృక్షమును కురిపించిరి. విమానముల రెక్కలు విరిగిపోయినవి మరెమి వృక్షము కలుగలేదు. విమానము ఓన్నీ సురక్షితముగ ఇల్లుచేరినవి.

సాంపెను యుద్ధము.

ప్రత్యక్షముగ చూచినవారు చెప్పినంగతి
లండన్ ఏప్రిల్ 2 — పరాసు సేనలతో వైల్లీ ఆంగ్లేయు దేశీయు లొకరు యుద్ధపుస్థితిగతులను చూచుచున్నారు. నీకు మంపెను ఉత్తరభాగములో పరాసు సేనలు చేయుచున్న యుద్ధము గురించి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— 31 మార్చి విరామము లేకుండ పరాసు సేనలు జర్మను సేనలను కానకకు నెట్టినందున వారు అయిదు నెలలకుండి తమ స్వాధీనములో నందుకొని బలపరచు కొనిన స్థానములకు పోగొట్టుకొనిరి వారు జర్మను సేనలనుకూడ ఉపయోగించిరి. యుద్ధము ప్రారంభమైనప్పుడు జర్మనీవారు 18 రెజిమెంటులతో యుద్ధము చేయించిరి. యుద్ధము చూర్తి యగునప్పటికి 23 రెజిమెంటులు పోరాడినట్లు తెలిసినది. తరువాత వచ్చిన పదియోను సేనలను తిరిగి తీసివేసిరి. దీనివలన ఆవరణమైన పక్షమున తెచ్చుకొనుటకు జర్మనీవారికి అనేక సేనలులేనట్లు తెలుచున్నది జర్మనీవారు 4500 గుండ్లను పొదుపుగ వాడుచున్నందున వారికి నయి తక్కువకు చున్నట్లు ఉపహించుచున్నది. పరాసువారు తమకందకుములవై అగ్నిన్నముకురిపించుచున్నది, తమకందకుములలోని చాలావృదుగు దీనికి ప్రతిక్రియగ, జర్మనీవారు చాలాలోకాలకు ప్రయత్నించలేదు. ఈ యుద్ధమునకుల రెండుముఖ్యవిషయములు తెలిసివచ్చి జర్మనీవారి సేనాముఖమున భేదింపవచ్చునని విషయము వెలుదడిచి హిందూస్థాను వెలుముద్దములలో జర్మను సేనామండలిను నవాబు భేదించి దారిచేసికొనెను యెడపొవుచుండగా ఇదివరకు చూర్తి పడినప్పుడు జర్మనులకు పట్టుబడలేనిది విరోధింప లేకపోయిరి. జర్మనులైన పంక్తిని చేశించుకొనకొలనును జర్మనులు కలుగుట మనకు చాలమందిరి. ఇందరినీ సేనాముఖమునందలి ఒక ప్రతేకము మీద, జర్మనీవారిమీదపడి యుద్ధము చేయుట కారణించినయెడల, జర్మనులు చేసిన ఎత్తును భంగముకలుగు తక్కినవోట్లను జర్మనులై నిదలు సరిగ పోరాడలేరను విషయము న్యాయ సామెతలవద్ద జర్మనుల నెదిరించుటకున, వారికి ఆలోచనకర్తగాప్ప విషయము రాకుండ జేప్పినది. పరాసు సేనలు వెచ్చువచ్చు నెదిరించుటకున, బ్రిటిషువారు న్యాయసామెతలలో జర్మనులమీద పడకుటకు ఇచ్చినది. ఈరెంటివలన, పోలండు కూర్పు ప్రయోగలో తమమును వెనకకు త్రోయుచున్న జర్మను సేనలు ఆపుటకు రున్నావారికి సహాయకారియైనది. ఇంతయందీ నున్నమైకకరా ఏమి ప్రయోగము కలిగినదని ప్రకటించునప్పటి విషయమును మరిచకూడదు. పరాసు సేన కలిగియుండు, భయర్యమును చూచుచున్నది. ఏర్పాటులు కూడ అనుకూలముగ నున్నవి.

క్రిమియల్ ప్రాంతము.

లండన్ ఏప్రిల్ 3:— నీ వెంకటేశ్వర జర్మను సేనలకు గొప్ప నష్టముకలిగించి మన సేనవారిని వెనకకు తొల్లుచున్నది. పరాసు సేనలు కొండలలో కూడ మన సేనల సన్నిహితమున నెండువార్లు మున్నవి. శత్రువుల అగ్నివృక్షమును కురిపించుచున్నది. విషయములనుచూచునో నెండియొక్క గుర్తులను ప్రాంత ఆస్ట్రీయనులను తమి పోలోనికాలో ఆగట్టులను చట్టుకొనిరి. కానీల బోరెకో స్తేమనవద్ద ఆస్ట్రీయనులు తమకొత్త సేనలను నియమలవై పడిరి. ఈ యుద్ధములో రషియనులు వాంఛించుచున్నవి కలిగించినవలెను కొట్టివేసిరి. నిన్న కాశ్మీరియును కొండలలో రషియనులు 2500 మంది పైడిలుచి, గిరింగులను పట్టుకొనిరి.

మొదలవలెనైనా సూక్ష్మము:— ప్రతిసంవత్సరమును జరగాడి శ్రీరామస్వామిగారికి మూలంబునకును కదిలిన సేన 25000 తోచి మనోహరముగా నలంకరింపబడును. ఈ ప్రకారము నిర్వహించుటకు చాలమంది వ్యవస్థాపకులు అగ్నియోగ్యం కర్తావ్యం విశ్వరూపు (రామమ) కిందగిరిలోని విద్యాధులు చిన్న చిన్న వ్యాధిమందులను, కొందరి ముందు తోను పుష్పసమర్పణమతోను కాన్పూరును నమోదమయ్యెను.

ఆస్తియే దేశమునకు విషయస్థితి.

ప్రజలు యాదానిముఖులగుట.

పోలీసు వారు ప్రజలను గుఱువలసినది.

గోమతి ఏప్రిల్ 2:—ఆస్తియే దేశమునకు విషయస్థితి. ప్రజలు యాదానిముఖులగుట. పోలీసు వారు ప్రజలను గుఱువలసినది. గోమతి ఏప్రిల్ 2:—ఆస్తియే దేశమునకు విషయస్థితి. ప్రజలు యాదానిముఖులగుట. పోలీసు వారు ప్రజలను గుఱువలసినది.

సెక్షన్ 131 ప్రకారముగా నష్టమైనవారు.

సెక్షన్ 131 ప్రకారముగా నష్టమైనవారు. సెక్షన్ 131 ప్రకారముగా నష్టమైనవారు. సెక్షన్ 131 ప్రకారముగా నష్టమైనవారు.

జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు.

జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు. జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు. జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు. జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు.

పత్రికా సమాచారంల సంఘము.

జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు.

జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు. జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు. జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు. జూరీచక్రవర్తి సాక్షులు.

ఎర్నాడు ప్రభుత్వం.

కొత్తగానమును ఆములలో పెట్టి.

కొత్తగానమును ఆములలో పెట్టి. కొత్తగానమును ఆములలో పెట్టి. కొత్తగానమును ఆములలో పెట్టి.

మల్లాది సత్యలింగముగారి మరణము

అనుమానము కలుగుట

పోలీసువారు జరుగుచుండుట.

పోలీసువారు జరుగుచుండుట. పోలీసువారు జరుగుచుండుట. పోలీసువారు జరుగుచుండుట.

పోలీసువారు జరుగుచుండుట. పోలీసువారు జరుగుచుండుట. పోలీసువారు జరుగుచుండుట.

గారి యింటికి వెళ్లిపోయి. ఆస్తియే దేశమునకు విషయస్థితి.

గారి యింటికి వెళ్లిపోయి. ఆస్తియే దేశమునకు విషయస్థితి. గారి యింటికి వెళ్లిపోయి.

గారి యింటికి వెళ్లిపోయి. ఆస్తియే దేశమునకు విషయస్థితి. గారి యింటికి వెళ్లిపోయి.

గారి యింటికి వెళ్లిపోయి. ఆస్తియే దేశమునకు విషయస్థితి. గారి యింటికి వెళ్లిపోయి.

మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు.

మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు. మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు. మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు.

మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు. మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు. మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు.

మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు. మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు. మొనూరు ప్రభుత్వపు వార్తలు.

తామర తైలము

తామర తైలము. తామర తైలము. తామర తైలము. తామర తైలము.

Dacoits Arrested and Property Recovered at Jabbauli.

An Hafizabad correspondent of the "Tribune" reports the recovery of stolen property of the value of twenty thousand and the arrest of dacoits at Jabbauli in the Gujranwala District. One Lambodar of that village has been taken into custody.

UNITED PROVINCES.

The U. P. Provincial Conference. Mrs. Besant's Presidential Address. Listened to with rapt Attention.

Mrs. Annie Besant, the President of the United Provinces Political Conference reached Gorakhpur this morning and was received by the Chairman and members of the Reception Committee. A large number of delegates from the various districts of the United Provinces are attending the Conference which opened to-day at 11-45 and among the visitors were European District Officials and a number of Indian and European Ladies. Mr. Ajodhia Das, Bar-at-Law and Chairman of the Reception Committee of the Conference in his address dwelt on the situation created by the war and referred to the feeling of respect and sympathy for India which was being aroused among fellow English subjects of the Empire. He pointed out the change in the attitude of the Government Officials towards the Congress and the Conferences and discussed at length the Hindu Mahomedan Problem pointing out that the points of difference would be settled by mutual toleration of difference. Mr. S. Sinha, formerly a member of the Viceroy's Legislative Council proposed the formal resolution that Mrs. Besant should be elected the President of the Conference. The motion was supported by the Hon. Dr. Tej Bahadur Sapru (Allahabad) Pundit Jagat Narain Lucknow Rai Debi Pershad (Cawnpur) and C. Y. Chintamani (Allahabad) and carried with acclamation. All the speakers referring in feeling terms to the great services rendered to India specially in the domain of education by the President elect. Mrs. Besant who on rising received an ovation then delivered her address which was punctuated with cheers and listened to with rapt attention.

SOUTH INDIA.

Troubles in Ernad Taluka.

Extension of Public Safety Act Pleaded.

With reference to the situation in the Ernad Taluk where dacoities and murders have not entirely disappeared the "West Coast Spectator" pleads for extension of the Public Safety Act to that Taluk. The latest news from Ernad is that some Moplahs have been arrested and placed in custody for spreading doctrines calculated to incite class hatred.

LATEST TELEGRAMS.

[REUTER.]

German Enquiries about submarine Prisoners.

Sir Edward's crushing reply

The Press Bureau says that the American embassy on behalf of Germany has transmitted to Sir Edward Grey a communication from Germany inquiring submarine prisoners are treated worse than other prisoners and threatening that if if so, one British Officer and prisoner will receive a correspondingly harsher treatment for each submarine prisoner. Sir Edward Grey has replied that submarine prisoners are placed in naval detention barracks in view of the necessity of their segregation from other prisoners. They are treated with humanity, subjected to no forced labours, allowed exercise, provided with German books, and better fed and clothed than British prisoners of equal rank, but as submarine crews have been engaged in wantonly killing non-combatants and sinking neutral vessels they cannot be regarded as honourable opponents but rather as persons who at the orders of their Government have committed acts against the laws of nations and humanity. Sir Edward Grey concludes that more than a thousand German naval men have been rescued sometimes in face of danger and sometimes to the prejudice of naval operations. No case, however, has occurred of Germans rescuing a single British naval man.

A Dutch Steamer blown up.

The Dutch steamer "Ochieland" has been blown up in the North Sea. The crew have been brought to Hull six were injured and one drowned.

కలరామాతలు

డబ్బీ 1కి 12 మాతలు వెల రూ 0-6-0.

కలరా ప్లేగునలెనే ఒకవిధమైన అంటుజ్వరము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిన వెంటనే వందును తీసుట ఆవశ్యకము.

అమృతాజనం డిపో, 6, తంబుశెట్టిపేడి, మద్రాసు.

చెన్న పురి శాసననిర్మాణ సంఘము.

అనేక ప్రశ్నలు

మహమ్మదీయ శవములను

సమాధులలోనుండి వెలికితీయుట.

గౌ॥ అహమదు తంబిమెరిక్కారు గారి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. (ఏ) మహమ్మదీయశవములను గోరిలనుండి వెలికితీయవలసిన యావశ్యకత కలిగినప్పుడాశవములను మహమ్మదీయులచేతనే, వీలయినచో, నావ్యుత్తుని బంధుగులచేతనే, వెలికి తీయింపవలయును. (బి) మహమ్మదీయశ్రీల శవములను కోరువలసినచిన్నవస్తువుల వైద్యపరీక్షల నిచ్చినశ్రీలచేకోయింపవలయును. మహమ్మదీయులలో శ్రీలు బ్రతికియున్నప్పుడు గూడ నెవ్వరికిని కనడరుగానే చనిపోయిన పిమ్మట గూడ వారిని పరపురుషులు చూడకుండుటయే ధర్మము అని ప్రతిపాదకులు నుడివరి. గౌ॥ జయినలూబుద్ధులు సాహెబు గారా తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఈపనులు మేజిస్ట్రేటులు నిర్వహించునవిగా నున్నవి. దొరతనమువారా విషయములలో కల్పించుకొనజాలరు. కాని ప్రతిపాదకులు కోరిన విషయములు గమనింపదగినవి మేజిస్ట్రేటులకు తెలుపబడునని గౌ॥ డర్ హార్టుప్రొటర్జు గారు నుడివరి. తీర్మానము రద్దు పఱచుకొనబడెను.

మహమ్మదీయులు ప్రార్థనచేసికొనుటకు సెలవు.

ఈతీర్మానమునుగూడ గౌ॥ మెరిక్కారుగారే ప్రతిపాదించిరి. ప్రతి శుక్రవారమునాడును మహమ్మదీయులుజుమ్మా ప్రార్థనలుచేసికొనుట కిష్టమిద్యులగుచున్న యొకగంటసెలవును చాలదు మరియొకగంటగూడ సెలవివ్వింపవలయును.

ఇటులనాతీర్మానము ప్రతిపాదించిరి బంగళా దొర తనమువారు 2 గంటలు సెలవిచ్చి ఆరెండుగంటలను వారిచే మరియొకదినున నదనముగ పనిచేయించుట కంగీకరించిరి. గాన మేము నామాన్యునే యవలంబింతుమని ఏ. జి. కార్ట్యూగారు నుడివరి. ఇదివరకొకగంట సెలవియ్యబడియే యున్నది; ఇప్పుడడుగుబడునది మరియొకగంటమాత్రమే గాన అదనముగ నొక గంటమాత్రమే పనిచేయింపవలెనని మరల గౌ॥ మెరిక్కారు గారు నుడివరి.

ఆవిషయముకార్యాలయాధికారులకు వదలదగును. రెండుగంటల వరుసగ పనిమానుటవలన చాలవని నిలిచి పోవును కొందరేదేని వంకదొరకిన చాలునని మహమ్మదీయులందరు గాన నితర్హదినములలో 2 గంటల వరుసముగ పనిచేయు పద్ధతినే ప్రతి శుక్రవారమున రెండు గంటలు సెలవియ్యబడుట కంగీకరింతుము. అటుల పని చేయించుటయు మానుటయు కార్యాలయాధికారుల యిష్టముననుసరించి యుండునని గౌ॥ కార్ట్యూ గారు నుడివరి. తీర్మానము రద్దుచేసికొనబడెను.

మొరకభూములకు నీటిపంపు

గౌ॥ కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావు గారి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

గోదావరి కృష్ణా జిల్లాలలో డెల్టాతాలూకాలలో దొరతనము వారిచ్చు నీటితో సాగుచేయబడు మొరకభూములలో మా మూలనీటిపంపునకు తోడుగా ప్రోత్సాహపుపన్నని యకరము నకు రు 1 వంతున వసూలుచేయబడుచున్నది. పన్నును నిలుపు చేయగోరెదము. పల్లపు ప్రాంతములలోనున్న మెట్టభూములకు దొరతనమువారు నీరు పోకుండచేయుట పాపగదు. ఈనియమము లేర్పరుపబడి 16 సంవత్సరములైనవి. కాన నీసరికి మొరక భూములను పల్లపుభూముల క్రింద నూర్చుటనుగూర్చి యాన 6 కి దొరతనమువారు బాగుగాగ్రహింప గలిగి యుండును. అని ప్రతిపాదకులు నుడివరి. ఈతీర్మానమును గౌ॥ కే. రామయ్యంగారు బలపరిచిరి. నీరుపోకుండ నిరోధింపబడ వీలులేని మొరక భూముల కీపన్ను వేయరాదు. కాని పల్లపుభూమిగా మార్చబడదగినదిగా నుండిననగూడ దాని నటులమార్చు నంగీకరింపని రైతుల కీపన్ను విధించుట యన్యాయముగాదు. అయినను అటుల నీరుపోకుండచేయు వీలులేని భూములను గూర్చి ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరని గౌ॥ కార్ట్యూగారు నుడివరి.

ఈపన్ను తొలిపంట కుద్దేకంపబడినది కాని మలిపంట కుద్దేకంపబడినది కానే కాదు. మ లి పం ట కు గూ డ నీపన్ను వసూలుచేయుట కేవలము పొ ర. బా టు గా న విచారణ చేయునప్పు డీపన్ను వరిపంటకుగూడ వేయబడుచు గ్గుదా? అటులవేయుట న్యాయమా? అను విషయముగూడ విచారణచేయబడదగునని గౌ॥ రామచంద్రరావు గారు నుడివరి. తీర్మానము రద్దుచేసికొనబడెను.

పిమ్మట గౌ॥ కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావు గారు రెండవ పంటనీటియార్థములను జిల్లా మనవసుకోర్టుల సెలవులను గ్రామమునగుట ఏర్పాటునుగరించిన మూడు తీర్మానములను రద్దుపరుచుకొనిరి.

కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలు.

గౌ॥ రామచంద్రరావు గారి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఈపద్ధతు లనుకూలముగ లేనని వెనుక వార్చిగా రొక గ్రంథములో వ్రాసియున్నారు. పంటకాల్వలసరిగ లేనందుననీరు ఆప్లాండు ప్రాంతములకుపోయి సాగుబడిభూములను మంచు చున్నది. వీనివలనదొరతనమువారికి చాలలాభమువచ్చుచున్నది. వీనికొరకు వ్యయపరుపవలసినంతసామ్యము వ్యయపరుచుటలేదు. కాన రాజధాని దొరతనము వారికాక సామ్రాజ్యదొరతనము వారుగూడ వీనియభివృద్ధికి ధనము వ్యయపరుపవలసి యున్నది. ఈపద్ధతి యనుకూలముగ లేనికారణమున పట్టణాల్లో పారిశుధ్య మునకుగూడ చెరువు గలుగుచున్నది. అనుకొన్నదానికిన్న నెక్కువగనే ఈరెండు డెల్టాలవలననుగూడ లాభించియున్నది గాన నాయదనము సామ్యులైన డెల్టా గ్రామముల పారిశుధ్య భివృద్ధికి వినియోగించుట న్యాయముగాన నీవిషయమును దొరతనమువారు శ్రీఘ్రముగనే ఇండియాదొరతనము వారికి తెలుపగలరని నమ్మెదనని ప్రతిపాదకులు నుడివరి.

ఈపద్ధతి యనుకూలముగ లేనందున నీటివారుదలవలన సరిగ కలుగకలసిన లాభముకలుగకున్నది. ఛేలలో నీరునిలుచుటవలన భూసారము తగ్గుచున్నది గాన తగిన శ్రద్ధపుచుకొనవలెనని గౌ॥ కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావు గారు నుడివరి.

ఈ విషయముచాల చిక్కులతోనుడియున్నది. డెల్టాలలో సాగుబడి హెచ్చిక కొలదిని వీనిని చక్కచేయుట యందలి శ్రద్ధగూడ హెచ్చుట యుక్తము. దొరతనమువారి శ్రద్ధచేయుటలేదు. అగిన విధానము నాలోచించు చున్నారని గౌ॥ కర్నల్ ఎర్ల సు గా నుడివరి.

సర్వే భూమాపకోద్యోగుల నియామకము.

గౌ॥ రామచంద్ర రావు గారే మరల నీ తీర్మానమును గూడ ప్రతిపాదించిరి. 1915-16 బడ్జెటులో కొత్తగా శాంక్షను చేయబడిన సర్వే యద్యోగములకు రెండింటికీని ఈ రాజధానివారిలోనే ఆ యిద్దరిని ఏర్పరుప దగును. ఆవసరమై నచో ఇప్పుడు పనిచేయుచున్న వారికే వైఫణము లియ్యదగును అ; అయన ప్రతిపాదించిరి. గౌ॥ సి. వి. యస్ సరసింహరాజుగారు దానిని బలపరిచిరి.

ఈ పనికి ముసలివాండ్లునుకము మరిగిన వారును, పనికి రాదు. వారధమపక్షము సెలకు 10 రోజులు పనిచేయవలసి యున్నది. అందుకుతగిన దేహదాక్షిణ్యము గలపడుచువాండ్లు కావలసియున్నారు గాన నీరాజధానిలోని వారికే ఆపనుల నిత్తుమని దొరతనమువారు ఖండితముగ నుడువ వీలులేదుగాని సాధ్యమగువర కీ రాజధానిలోని వారికే ఆపను లియ్యబడును. అని గౌ॥ కార్ట్యూగారు నుడివరి. తీర్మానము వీగిపోయినది.

మరికొన్ని కొత్తతాలూకాబోర్డుల నేర్పరుచుట.

ఒక తాలూకాబోర్డులవలన వచ్చు నాదాయము లక్ష రూపాయలకు మించినచో ప్రతి రెవిన్యూతాలూకాకును ఒక బోర్డు నేర్పరుపదగును" ప్రస్తుతమున్నరీతిని కొన్ని తాలూకాలకుకలిపి యొకబోర్డు క్రిందచేర్చుట యనుకూలముగాదని ప్రతిపాదకులు, గౌ॥ ఏ యస్. కృష్ణారావు గారు, నుడివరి.

గౌ॥ వి. నుబ్బారాయలురెడ్డిగారు వీనిని బలపరిచిరి.

రెండుమానుతాలూకాలు కలపినగాని పని అనుకూలముగ జరుగదని అటుల నేర్పరుపబడినది. ప్రతితాలూకాకు నొకబోర్డు నేర్పరుచినచో డివిజనలాఫీసు రాసథలకన్నటికి నభ్యుత్తుడుగానుండ్ల నవకాశముండదు. కాన డివిజనలాఫీసును బున్నచోటనే తాలూకాబోర్డు లేర్పరుపబడినది. అన్ని తాలూకాబోర్డులకును అసధికారులను అధ్యక్షులనుగా నేర్పరుపవీలు లేదు. వీని నట్లు విభజించినచో జిల్లాబోర్డులకుగూడ పని నెరుగును. సిబ్బంది అధికముగ కావలసియుండును. ఏతాలూకాబోర్డు లోనైన ననేక నెడ్లతాలూకా బండుటవలన పనిసరిజరుగలేదని తోచినచో నట్టి వానినిసూచి ప్రత్యేకమాలోచింపదగును గాని అన్ని తాలూకాలకు నీ ఏర్పాటు చేయవీలులేదు అని గౌ॥ శివస్వామయ్యగారు నుడివరి గౌ॥ ఏ యస్ కృష్ణారావు సి. వి. సరసింహయ్యగారు. కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావు కే. రామయ్యంగారు. సి. వి. యస్. సరసింహరాజు సి. యస్. కర్మగారులు తీర్మానముక కనుకూలముగ వచ్చించిరి. "పరిపాలన కనుకూలము లేదని తోచిన తాలూకాబోర్డుల ప్రదేశపరిమితిని రెగ్గింపగోరెదమ"ని పవనణను గౌ॥ కేశవస్వర్గిగారు ప్రతిపాదించిరి. ఆవసరణ తీర్మానమును గౌ॥ కే. చిదంబరనాథ మొదలవార్యు గారు బలపరిచిరి. గౌ॥ రామచంద్రరావు గారి రంగీకరించిరి.

ఆవసరణ తీర్మానము నంగీకరించితిమని గౌ॥ శివస్వామయ్యగారు నుడివరి.

భూమి సభివృద్ధిచేయుటకు వ్యవసాయమువలన బడు.

గౌ॥ సి. వి. సరసింహయ్యగారు నీ తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

"ప్రత్యేక శాసనముల ననుసరించి ఈబడుల్ల నిచ్చుటకు సహకార సంఘములను సహకార శాఖలో వ్యోగులను ప్రభుత్వమువారు నియోగింపవలెనని కోరుచున్నాము. వ్యవసాయ దారులకు బిరుద్దియ్యవలసిన యవసరము చాలగానున్నది. దేశములయందు 2 కోట్ల యకరముల మొరకభూమిగలదు. ఈభూమి 30000 మంది పట్టాదారుల స్వాధీనముం దున్నది. వీనిని సాగుచేయుటకు క్రొత్తనూతు లనేకములు క్రైవింప వలసి యు న్ను ది. ఈ నూ తు ల ను క్రై విం పు ట కు రైతులకు దబ్బులేదు. వారు హెచ్చురట్టేవిద బడులుచేసిక్రైవించి బుణులులు తీర్చలేక పోవుచున్నారు. ఆభూములు చాలావారి లకు చేరిపోవుచున్నవి. రైతులు గతిలేక విదేశముల పాలై పోవుచున్నారు. వైశాసములు 2 ను ఇట్టి రైతులకు బదులీచ్చుటకే ఏర్పరుప బడినవి. నిరుడు 770 వేల రూపాయలు బడుల్లియ్యబడినవి. 7 వేల యకరముల చూమికి ఈవిషయముగా లాభము కలిగినది. 100 కి 61 రూపాయల నుండి కష్టమగు లకు తగ్గింపబడవలెనను. తీర్మానము 1913లో త్రోసివేయబడినది. ఆవసరమైన నీబడుల్లియ్యుటకు ప్రత్యేకముగ డిక్లారేట్ కలక్టరుల నేర్పరుచెదమని దొరతనము వారు నుడివరి. ఆవసరముకలిగినది. కాని అట్టి యద్యోగుల నేర్పరుచుట అసాధ్యముగాన నీ అధికారము సహకారసంఘశాఖాధికారులకిచ్చినచో పనిసరిగ జరుగును. సామ్యుత్సాహు నేమో యనుభయముండదు. సిబ్బంది కగువ్యయముతగ్గును. బాంబాయిలో నీపద్ధతి యవలంబింపబడినది. పనిబాగుగాజరుగుచున్నది. గాన నీరాజధానిలో గూడ ప్రస్తుతము కొన్ని సంఘములైన నట్టి యధికార మిచ్చిపరిశీలించదగును అని ఆయన నుడివరి. గౌ॥ చిదంబరనాథ మొదలవార్యు గారా తీర్మానమును బలపరిచిరి.

ఈ విషయమును సహకారసంఘాద్యోగులు బాగుగా చర్చించి కలెక్టరుజాలలో తప్పనితర రోజులలో దొరతనము వారు సహకారసంఘములకు సహాయము చేయరాదని తీర్మానించిరి. అటులచేయుటవలన సహకారసంఘముల ప్రభుత్వోద్దేశ్యమునకే భంగముకలుగు చున్నది. బాంబాయి దొరతనము వారి విషయమునచేసిన పనిని ప్రతిపాదకులు సుగ్రహించి యుండలేదు అని గౌ॥ కార్ట్యూగారు నుడివరి. గౌ॥ కార్ట్యూ గారి తీర్మానముయొక్క మూలమునసరిగ గ్రహించి యుండలేదు. ఈనామ్యుకు సహకారసంఘములకు బరుభాసనకలెననిగాదు. వారినిఏజంట్లుగా నియమింపవలెననినూచింపబడినది. చిన్నచిన్న పాఠశుద్ధ్యసంబంధములకు పనులుచేయించుట కీసంఘమువారివరముగ 17 వే లియ్యబడినవి. అటులెవారేచేత నీబడుల్లకుగూడనేల యిప్పింపరాదో తెలియజాలవచ్చును. అని గౌ॥ ఏ ఎస్. కృష్ణారావుగారు నుడివరి ప్రతిపాదకుల భావమని కాదని గౌ॥ రామయ్యంగారునరి. సహకారసంఘముల కీపని నెట్టరాదని గౌ॥ శ్రీనివాసకాశ్రీ గారునరి. తీర్మానము వీగిపోయినది. సాయంకాలము 5-25 గంటలయ్యెను. వాటికి సభ చాలింపబడినది.

చేళోద్ధారకుడగు గో కే చ రి త్ర ఈ స్వార్థత్యాగి వచిత్ర చరిత్ర మించు విపులముగా వర్ణింపబడి యున్నది. భారతీయులకు - ముఖ్యముగి నాంధ్రులకు ఈ మహానియు బాదర్శనీయును. గ్రంథ ముచ్చులొనున్నది. చదువదగినది. పాచ్.వి. కృష్ణఅండు కో. ఏ.తా.ప్రచేట, మద గారు. కార్యదర్శి.

కలరామాత్రలు డబ్బీ 1కి 12 మాత్రలు నెల రూ 0-6-0. కలరా ప్లేగునలెనే ఒకవిధమైన అంటువాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగినవిధమున మందును తీసుట ఆవశ్యకము. అమృతావనం డిపో, 6, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నియోగి మహాజనసభ.

[ఉన్న భావముగారు]

నైక్యో కతో మీ పత్రికా రాజమున వ్రాసిన వ్యాసముల మాడింటి జరిగితిరి. విమర్శనకావలతో వైదికాభిమాని గారు చరిత్ర ప్రమాణములు లేరనియు, వేదాక సంఘమువారికి కలవరము గలిగింప గూడదనియు, వీరలు కొద్దును మరచిరా యియు వ్రాసి. వైదికులను నియోగిలను కేర్వేరు సంఘముల వారని వేదివరకెన్న దేవులనేలేదు. అందఱును వ్రాహ్మణులే యనుకొంటిరి. ఆచారములన్నియు నొకటే యనుకొంటిరి. ఇవరకే మనదేశములో నెన్నియో జాతులుగలవు ఇంక ను జాతులు వృద్ధి నొందుచున్నవి. అట్టి సందర్భమున నేకసంఘము వారైన వీరిని వేరుపరచు నెందుట సంతాపకరము. ఇంతియకాదు. వీరలు కొద్దునుగూడ దీనికొనిచచ్చిరి. విశ్వాపాయందు పరిశుద్ధ మతావలంబకులు (Protestants.) బయలు వెడలి నపుడు స్వేయము మొదలగు దేశముల వా రెట్టికణపద్ధతుల నవలంబించినదియు వారి ప్రతిఘేయము మనకు చరిత్ర విదితమే. వేదము చెప్ప నక్కరలేదు. ఇక చరిత్ర ప్రమాణ లోపమును సందర్భానుసారముగా నా వేర్వేరులది బూర్తి చేసెదను. వేదానిపాలరావుగారు వ్రాసినది చదివినపుడు నియోగి గారి పదముల యర్థముకు గోపాలరావుగారి యర్థములకును కొంచెము భేదమున్నటుల దేలుచున్నది. శ్రీ రావు గారు వేదాభివృద్ధి కింకరములగునైది కాచారములన్న వాక్యము మారణయంత్రముకన్న మునెక్కువదిదని. సనాతనధర్మవాచకముగలవరము కలుగుచున్నదని. ఒకభాషలో పదములకు కాలక్రమమున యర్థమురుట భాషకు స్వాభావికము. అందుచే నీరెండువాక్యములందలి యర్థమును విచారించవలసి యున్నది. వైదికాచారమునకేమి? వైదిక నియోగిభేదము లనాదినండి యున్నవి కావని యెల్లరు నెరుగుదురు. అందునను ఆరువేల నియోగిలెట్లు యేర్పడినదియుగూడ మనకుదెలిసియే యున్నది. నియోగిగారు వైదికాచారము అనుపదమునకు అర్థమును వెల్లడిచే నుత్సాహముచే నింతకలవరము కలిగినది వైదికాచారమన వైదికులను పురోహితాచారములనియో వారి యర్థము అట్లయినచో వ్రాహ్మణమతాచారములని వ్రాసిన తెల్లయుగమునందు. సనాతనధర్మమున రావుగారి యర్థమేమి? పురాణేతిహాసములకును వ్రాహ్మణమత మనియో? లేక వేదమునందు కేప్పటినుండి ధర్మములనియో? వేదమునందు కేప్పటినుండి వారితాత్పర్యమే యుండవచ్చును. వ్రాహ్మణ మతాచారముల దోలించునుట శ్రేయస్కరము. వేదమును నోలించుట మనజాతీయు మూలాంకురచ్ఛేదకము. కావున నియోగిగారు వ్రాహ్మణ మతాచారములనే గాక వేదమును గూడ నింపించినచో వేద వారితో నేకీభవింప జాలను. రావుగారు మనమిప్పు డాచరించుచున్న వ్రాహ్మణమతా (సనాతనధర్మ) చారములు సనాతన ధర్మములచోనే మేల్పుకొన జాలను. ఈ యాయర్థముల నీవాక్యము గ్రహించిచో నియోగిగారికిని రావుగారికిని వివాదమునవరము. మహాజనసభ కొక్కమతవిద్యయేగాక విహికరాజీయ విద్యాప్రోత్సాహమును ఆదర్శమున వ్రాసిరి. విహిక రాజీయ విద్యాప్రోత్సాహమునుగూడ వేరుమనినంతనే వారు చేయు మతవిద్యావ్యాపకముయొక్క లోటులుపోవునా దేనికదియే విచారించవలయును. వేదమున విద్యవ్యాపింపజేయబ్రయత్నింపుచున్నందులకు సభ వారి కందనములు కాని వారుపట్టిన మతవిద్య యెట్టిదియో నే నెరుంగజాల. విమర్శనకావల వ్యాసములబట్టి సభవారు వ్యాసముచేయు మతవిద్యనుగూర్చి యాలోచింపపద్ధతి యొగ మనక తప్పదని నాకు తోచుచున్నది. పద్ధతి నియోగమువచ్చినదాది వైదిక నియోగికులు వెలిగవనుట మనకు తెలియదా? తెలియదనువారు కృష్ణాజ్ఞాలో కొన్ని గ్రామములకుఁబోయి జూచినచో తెలియక మాదు. వ్రాహ్మణమతము దేశాభివృద్ధికి భంగకరము వేదవాంఛపదగు నోగోగోకర్షకు సాధారణ ఆంగ్లేయునికన్న మన హౌందవును వైదికవిషయమున దీనిపోవుచున్నామని వ్రాసి. దీని కారణము నూహించుడు. ప్రబలనాయక తత్పరులగు సమీకావారు హౌందవుల రావీయమాదదని శాపించిరి. అందులకు కారణమేమి? మతము మానసికప్రోత్సాహము గలిగించి క్రమాభివృద్ధి నొందింప జాలునా దర్మముల బదిలించినదాని తన్మతావలంబులు వృద్ధిగాంచనేరదు. వ్రాహ్మణమతమునో విహికారాధ్యక్షప్రాముఖ్యముగలది మానసికావధును బంగళింపకయే కర్మకారణముత్ర

మనము క్షికలుగునని బోధించుటచే మానవులు కేవల కర్మపాశబద్ధులై హృదయవికాసము నొందుటకు ప్రోత్సాహము లేక యజ్ఞమున మునిగియున్నారనుట యతిశయోక్తిగాదు. స్నానముసంధ్య మొదలగు నిత్యకర్మములనుట నానభిప్రాయముగాదు. ప్రోత్సాహకర్మలను యజ్ఞాదిక్రతువులు వివాహలోపవయన కర్మలపిత్తకర్మల మొదలగుననెన్నియోకలవు. ఇవియున్నయు కర్మసూత్రము సాధారణుడేమిగోని బయలుదేరినది యనియే నాయభిప్రాయము కర్మసూత్రపురి పికిరిచేయును. ఆత్మస్వాతంత్ర్యమును వశంపజేయును. హృదయతాపమును చల్లార్చునెదరు. ఇక సభివృద్ధియెట్లు? నివేదానందస్వాములు వ్రాహ్మణుల నిరసించుటను గమనించిరా? దయానందసరస్వతి పిత్తకర్మవేదములో వేదనివేదము నెరుగరా? క్రైస్తవమతగ్రంథమున యూదుల చరిత్రను జదివెలిరా? భారతసంగ్రామకాలము నాటికి వర్ణాశ్రమధర్మము తెల్లబడినో యాలోచించెలిరా? వశిష్టాదిమహామును తేజఃజ్ఞములకేసిరి? వారికితన్మయత్వమును ముక్తిలంఛించెనా లేకయజ్ఞాదికృతువులవలనా? బ్రాహ్మణమతాచారములు భారతసంగ్రామానంతము ఘనీభవింప మొదలిడి లోహసామ్రాజ్యలై యున్నవి వ్రాహ్మణమతాచారముల మూలాధారమును మనస్సులి కొలది కాలముక్రిందటనే యుక్తకనచే గాక పలువురచే వ్రాయబడెనని పాశ్చాత్యపండితులు నిరారణచేసి యున్నారు. ఇట్టి స్పృకులే కొన్ని సమయములందు చరిత్ర దేశమునందు బుట్టెననియు కాలానుగుణముగ నాస్పృకుల నాయాదేశములవారు మార్పుకొని యభివృద్ధి నొందినయు హిందువు లట్లు చేయక. పోవుటచే వర్ణాశ్రమధర్మము ఘనీభవించి వారిసాగరికతను దుర్బలముగ నొనరించెనని సర్ హెన్రీమెయిసను పాశ్చాత్యశాస్త్ర తత్వజ్ఞుడు వ్రాయుచున్నాడు ఇంతయేల ఉదాహరించి నాలోచించిన బ్రాహ్మణమత ముష్టదాయకమని యెక్కువకి దోహదంబును? కావున నియోగిమహాజనసభాభియోగారాజ్యావస్థమున కుత్తికపడక వ్రాహ్మణమతమును పద్ధతినియోగి మతమును బోధిస్తామపరమటకు మాని సనాతనధర్మసూత్రములకు బుట్టి నిల్లగు వేదమతమును వ్యాపింప దలచుకొని రేని జన సామ్రాజ్యమునంతటికిని వేదము నెరుకజేసి యుదాహరణత్వ బోధించితిరేని దేశమునకును మానవజాతికిని మేలుచేసిన వారలేగాక మిథ్యావ్యులగౌరవమును గాపాడినవారలగుదురు మీ శాంతిశాంతిశాంతి.

నిక్టోరియా క్రాస్.

అను గౌరవవిరుదము.

ఇప్పుడైకోపాలో జరుగుచుండు మహాసంగ్రామమునకు ఫలముగ “నిక్టోరియా క్రాస్” విరు గాంతికు లనేకు లేర్పడగలుగుదురు. ఈ విరుద చిహ్నము కలుగును బోలియుండును. ఆకారము. దీనివైశాల్య మించుమించు ఒక్కటిన్నర అంగుళము పడరము గలిగియున్నది. ఇది జయతీయ వశిష్టమయినోనుకృతస్థిరంగుల లోహముతో చేయబడుచున్నది. ఈవిరుదచిహ్నము ముష్టభాగమున ముందువై పుక బ్రతిమనింపము, క్రిటము వీని యాకారముల గలవు. వానిక్రింద “పరాక్రమమునకుగాను” (ఫర్ వాలర్) అని వ్రాయబడియున్నది. వెనుకప్రక్క నేమియును వ్రాయబడక కుభ్రముగ నున్నది. ఆవైపున మధ్యభాగముందు కలయోకారముగ నిర్దేశింపబడినచోట నీవిరుదచిహ్నమును భద్రములకు తగిన పరాక్రమకార్యము నాగ్రహీత యెన్నడుజేడ్చినో, ఆతారిఖున (ఆవలయప్రదేశమున) చెక్కుబడును. ఈవిరుదచిహ్నమున కొక్క కొలికి యేర్పాటుచేయబడి, దానికొక నాడా కట్టబడియుండును. దానితో నావిరుదచిహ్నమును వ్రేలాడ చేయుట సులభసాధ్యమును. కొలికివిరుద గ్రహీతవేరు, ఆతడుచేసిన పటాలము ఈయంతయును చెక్కుబడియుండును. ఈవిరుదచిహ్నమును పొందిన పిమ్మట, ఇట్టి గౌరవమునకు తననుపాత్రునిగజేయు ఘనకార్యములను చేయువానికి అట్టి గండర్భములలో ప్రతిదానియందు నాతినికొక కడ్డీ యయ్యబడును. ఆకడ్డీవిరుద, ఆపరాక్రమకార్యము జరిగిన తారిఖు చెక్కుబడియుండును. భూ సేనలలోనివారి కియ్యబడు వీరుదమునకు ఎట్లనాడా కట్టబడియుండును; నాకా సేనలలోనివారి కిచ్చువానికి నీలవర్ణ మైన నాడా కట్టబడియుండును. ఈపద్ధతి రాజాజ్ఞ సమగరించి 1857 వ సం॥ జూలై నెల 29 వ తేదినాటికి స్థాపింపబడినది. 1856-వ సం॥ జూలై 26 వ తేదిన మొట్టమొదట నీపద్ధతి ననుసరించి క్రిమియానుండి తిరిగివచ్చిన వానిజలయ నైసికులను తమ పరాక్రమమునకై క్విక్ విక్టోరియా మహారాజ్ఞిగారి చేతిగుండ నిట్టి బహుమానమును వడసిరి. ఈసభ్యావకార్యము హైదరాబాదునం దలి విభవముగ జరిగెను.

ఈ విరుదముతోడ గ్రహీతలకు గొంత ద్రవ్యోపాయము లభించుచున్నది. వారంటు ఆఫీసరు, నాక్ కమిషనరు ఆఫీసరు నావికులు ప్రయత్నములతోడ సంతృప్తము నగు 10 పౌణలవంతున ద్రవ్యోపాయము నిచ్చి యింపబడును. పిమ్మట లభించు ప్రతికడ్డీతోడను 5 పౌణల సాంవత్సరికోపాయమును నిర్ణయింపబడును. ఇంతియగాక, సంగ్రామ కార్యములను నిర్వహించు స్థేటు వెక్కిలెరిగారు, తమకు యుత్తమమని తోచిన సందర్భములలో నెల్ల వైక వేర్కొన్న పదిపౌణల ఉపాయమునకు ప్రతిగ, సంతృప్తమును 50 పౌణలవంతున వెక్ వెక్ నిర్ణయించవచ్చునని 1898. వ సం॥ము జూలై నెలలో నిర్ణయింపబడినది.

ఈ విరుద చిహ్నము గోసగుటలో గల యొక యిల్లుంది కీర్తిశేషులైన ఎడ్వర్డు ప్రభువుగారు 1903-వ సం॥ము ఆగష్టు నెల 8-వ తేదినాడు తొలగించిరి. అతేదికి పూర్వముండిన పద్ధతి యాక్రీంద విమోచనబడియున్నది “నిక్టోరియా క్రాస్”ను పడయుటకు పాత్రులై, దానిని పొందుటకు పుర్రమె మృతులైన వారిపేర్లు గెజటులో ప్రకటింపబడుచుండినవి. కాని వారి సంతతివారా విరుద చిహ్నముచే నలంకరింపబడుచుండుట లేకుండెను. ఎడ్వర్డు ప్రభువుగారు వైన వేర్కొన్న తారిఖునాడీ పద్ధతి మార్చిరి. బోయర్ యుద్ధ సందర్భమున విక్టోరియా క్రాసునకు అర్హులై దానిని పడయుటకు పూర్వము పరలోకమున కేగినవారి సంతతివారి కా విరుదచిహ్నము లొసగబడినది.

పూర్వ వివిరుదమునకు భారతీయు లక్రమగారని యొక యభిప్రాయముండెను. కాని దీనిదర్పారు సందర్భమున బార్లిప్రభువుగారు భారతీయులకుగూడ నీవిరుదములనుపొందగల అర్హతనుగలిగించిరి. అట్టివరమును అనుభవపూర్వకముగ వారు పడయగలుగుట కీనాటి సంగ్రామమును బయములను సంఘటింపజేయుచున్నది. ఇప్పటికే కనీస మిద్దరుభారతీయు లీసవిన గౌరవమును పొందగలిగిరి.

ఈగౌరవముగడించుట సామాన్యము కాదు. అత్యంతముగ శ్రామసియమగు పరాక్రమముచూపబడనచే యాగౌరవ మొసగబడును. నేనా నాయకత్వమును వహించియుండు నాయకుని సమక్షమున నీపరాక్రమము కనబరచబడియున్నయెడల ఈవిరుదచిహ్నముపట్టే ఆపరాక్రమకాలి కానాయకునిచే ఒసగబడవచ్చును. అగ్రహీత యేపటాలమునకు చేరినవాడో ఆపటాలపుపైనిగుల స్వమాహము నెదుటనే బహిరంగముగ కొర్రయాడబడి యావిరుదచిహ్నముతో నలంకరింపబడును. అటుల నాయకుని సమక్షమున గాక, మరెయితర ప్రదేశములందు ఆతడు తనపరాక్రమమును చూపియున్నయెడల దానిని పట్టించిన యోగ్యతా పుత్రికలను బడసి తనకార్యమును నిరూపించవలయును. ఆవిరూపణ మంగీకరింపబడినపిమ్మటనే ఆతనికి ఆవిరుదచిహ్నము ఒసగబడును. వైరెండుపద్ధతులలో నేపద్ధతియవలంబింపబడవలసి వచ్చినను గ్రహీత, వేర్లు జనరల్ ఆఫ్డర్” అనుపట్టిలో దాఖలు చేయబడును.

నీవిరుదములగుడ నీగౌరవమును పడసియున్నారు. “క్రీట్ ఇండియన్ మ్యాజిని”యను మహావిప్లవ సమయమున స్వచ్ఛంద వైనికవర్గములలో చేరి ప్రభుత్వమువారికి సహాయపడి నందులకై, శ్రీవిక్టోరియా మహారాజ్ఞి గారికికొక మేరకు, పాట్నా ఆసిస్టెంటు మేజిస్ట్రేటుగ నుండిన (రెంగాలు సివిల్ సర్వెన్సు వర్గములో చేరిన) రాస్ లోవిన్ మాంగిల్సు, సోరాజ్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగ నుండిన విలియం ఫ్రెజర్ ఎండో నెల్, ఆయోధ్య ఆసిస్టెంటు కమిషనరుగ నుండిన తామస్ హెన్రీ కావనాగ్ గారులు ప్రస్తావన గౌరవచిహ్నముతో గారవింపబడిరి.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇవివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇందన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభముగ భాషలో తెగినవటములతో కథలవలె వర్ణితమగును. చందావద్ధతి సంవత్సరమునకు (రమారమి 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0 (రూపాయల రెండు పాచీ) ప్రవేశ రుసుములేదు. సనాతనియే చందా ముందుగ స్వీకరించబడును. పలయువారు— గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం.ఎ., విశ్రాంతి కేట, మదరాసు. అని వ్రాయుడు.

మ్యూనిసిపల్ ఉపాధ్యక్షుల ఆశీర్వాదము నెల్లూరు.

ఈ సంవత్సరమునండి మూలపేట రంగవాయితుల పేట మ్యూనిసిపల్ స్కూల్ లో రు 20 లు జీతమువీత ప్రధానోపాధ్యక్షుల సలహాపై కౌన్సిలు వారు ఆంగీకరించి యున్నారు.

అందున గురించి యేర్పాట్లు జరుగుచున్నట్లు నూరు లు లోకవదంతి మూలముగా తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము పనిచేయు ఉపాధ్యక్షులకు అనగా రు 10-12 లు జీతము లవారికి ప్రమోషన్ విషయములో ఆశాభంగము కలుగ వచ్చునట్లు! ఇట్టిదృష్టిని బహుశా కలుగజాలదని మానవ్యకము.

క్రొత్తవారి స్థానముల నాక్రమించి ప్రమోషన్ లు రాండగలిగినయెడల ఈ ఉపాధ్యక్షులు తప్పటికిని "అభివృద్ధి కిందజాలము" అనువిరక్తితో తమతమ పారభోధనల చక్కగా కీయక నశింపజేసి క్రొత్తవారి యందు ఈవ్యవస్థ జేయింపగలగుటకుడ తటస్థింపవచ్చును. అప్పు డధికారులు వీరి పోరాటములు విచారించుటయే మొదట పనిగా నేర్పడగలదని మా నమ్మకము. ఎన్ని దినములనుండియో ఈ ఉద్యోగములలో జేసినవారు వారి యభివృద్ధి నిమిత్తమై మొక్కువ శ్రద్ధవహించి విద్యాభోధనలు చేయుచుండియు కడ పట ఆశాభంగముచే నిరుత్సాహులగుదురు. వారి మనసుల యందు బుట్టిన నిరుత్సాహమును బోగొట్ట శ్రీ మ్యూనిసిపలు ఛైర్మన్ వారు ఇతర విద్యాధికారులను ఆ ఉపాధ్యక్షులకు సుత్వాచ శక్తికలిగింప జూచుదరని నమ్మచున్నాము.

గోవింద నాయకరు పాఠశాల.

పూర్వవిద్యార్థుల సంఘము.

ఈనడుమ పచ్చయపేటలో వైపారశాలయొక్క గోల్డను జ్యూబిలీయుత్సవము జరిగినపుడు బోల్ట్ల వెగడ నూర య్యగారి కృతముగ నీక్రిందిపద్యములు చదువబడినవి:—

సీ విద్యావిద్యోగియై విలసిల్లునెవ్వఁడు?

విలువగలత్రాణుడై వెలసెనెవఁడు?

అకలంకముగైయె యలరారె నెవ్వఁడు?

దానకర్ణుడయి తనరెనెవఁడు?

బంధుజన ప్రీతి బోధన నెవ్వఁడు?

ఎవ్వఁడు యిట్ల నెసంగగల్గెనో?

సుగుణాలనాల్లడై సామగ్గడై నెవ్వఁడు?

ఎవ్వఁడుగురుభక్తి మెసంగియుండె?

గీ నట్టి గోవిందునాయకుం డెవఁడొక

బాలురకువిద్య నేర్పింపఁ బరమప్రీతిఁ

పాఠశాలను నిర్మించి పడసెగిరి

భవ్యతాతని నే నిట్లు ప్రస్తుతింతు.

సీ ఎవరే విఖ్యాతి నీరాజధానిలో

నే పాఠశాల యిం వెసగియుండు

గణితప్రబోధన కలవచే నిలలో

నే పాఠశాల యిం వెసగియుండు

ప్రకృతిశాస్త్రంబును ప్రకటితంబుగ నె

యే పాఠశాల యిం వెసగియుండు

చారిత్రికయమునో చక్కగబోధించి

యే పాఠశాల యిం వెసగియుండు

తే.గీ నట్టి భగవద్గుణభంగులనునొప్పు

ప్రధిక గోవిందునాయని పాఠశాల

నిల్పి సతతంబు యజరాజీ నీలజేసి

బోలురకు విద్యనభివృద్ధి బరగఁజేయు.

క॥ జహంజూర్నారాకంబులు

విహితంబై యెసంగుక విలుగులు బొగడన్

మహా శేఖర్ వై భవమున

రహిగొల్పెను జూలిపుడు రంజిలు శేషన్.

వ్యవసాయ కళాశాల.

ఈసంవత్సరము కోయంబత్తూరు వ్యవసాయ కళాశాల యందు గావించబడిన పరీక్షలయందు కృతార్థులయిన పదునలు గురువిద్యార్థులయందును, మనయాంధ్రప్రదేశ్ నలుగురున్నారని వినుటకు మనము యెంతయు సంతసింపవలసి యున్నది.

బహుశ్యుల్ల శంఖ్యిగానున్న దూర్బలలు నలుగురును నొకరికంటె నొకరు ఎక్కువ పూనికతో కార్యములను సాధించి, కీర్తిమంతు లగుటయేగాక మనయాంధ్రప్రదేశ్ ఖ్యాతినిగూడ కాపాడగలిగి యుండినందులకు మనమెంతయు గర్వింపవలసి యున్నది. వారిలో మొదటివారు.

1. గా-రా-శ్రీ, నుడికొండ నీరగానునగావునాగు. వీరు గంజాంజిల్లానుండి వచ్చియుండిరి. వీరు వ్యవసాయశాస్త్రముతో చేరియుండు మొదటి తరగతిలో కృతార్థులగుటయే గాక యందులకు సంబంధించి యుండిన యొక బంగారు పతకమును బహుమతి గా క్రొత్తవారి యుండిరి. ఇంతియేగాక యీ కళాశాలయందు నేర్చు శాస్త్రములన్నిటి యందును సమానమైన పరిపూర్ణ పాండిత్యము గలిగియుండి నందులకు మరియొక బంగారుపతకమును బొందియుండిరి.

2. రెండవవారు నేపాళీ శివరామ పాత్రుడుగావు. వీరు విశాఖపట్టణముజిల్లానుండి వచ్చియున్నవారు. పూర్వతీ పురపు వ్యవసాయ సంఘమువారు వీరికి వ్యవసాయశాస్త్రము నం దభిలాషగలుగునటుల ప్రోత్సహించి యిచ్చిట్లుకు బంపిరి. వీరు వ్యవసాయ శాస్త్రపరీక్షయందు తమ ప్రవీణతను జూపి యందులకు గైయమింపబడిన యొక చెద్ర బంగారుపతకమును క్రొత్తవారి యుండిరి.

3. మూడవవారు గోదావరిజిల్లానుండి వచ్చిన టిక్కిన వీరాస్వామిగారు. వీరు ఆజిల్లానుండి యీ కళాశాలకు వచ్చిన వారిలో మొదటివారు. అన్ని శాస్త్రములయందును పరిపూర్ణ జ్ఞానము గలదు.

4. నాల్గవవారు కృష్ణాజిల్లా సంగమివారిచే బంప బడియుండిన, కరువుదూల మంగరాజుగారు.

టిక్కిన యాంధ్రజిల్లాలనుండి యెవ్వరైనా వచ్చియుండ లేదని వ్రాయుటకు యెంతయు విచారకరముగనున్నది.

కృష్ణాజ్యోతి కాలకమిల్లు లివిగల్గెను - ఏలూరు.

ఆయా.

గుంటూరులోనుండు సదరుకంపెనీ భాగము 21-8-15 తారీఖున గల్గచేసి కేక టెరి గంజాంజిల్లాగారు తమపనిలో నుండుట కంపెనీకి కేవలముకాదనియు, అనున సదరుభూమి రాజీనామాయిచ్చుటకు కొరతమునన్నారనియు తీర్మానించివారు. సదరుతీర్మానము సంగతియువివరకే తమప్రతికలో బ్రదుర మయినది. ఇది శ్రీ గంగారాజుగారికి దృగ్గోచర మయ్యెయ్యుండును. వారేమి తలచిందో తెలియదు. కాని అనేక ప్రదేశములందు వ్యాపించియుండలు భాగములో వారిద్రవ్యమును పోగొట్టుకొని తపాతపాపమున్నార. ఎంతమందివీధిలోకండ్ల వీరు కార్చుచున్నారు. ఇది యట్లుండ పశ్రమల నభివృద్ధిపర్చవలసిన యిక్కామునకందు ఏ పని యారంభించుదమన్నను, యేలూరుమిట్టను తారాణముగజూపించి యేదనికి ముందంజ వేయలేకున్నారు. శ్రీ గంజాంజిల్లా శ్రీమంతులు, భీమంతులు బుద్ధిమంతులు చెప్పటకు సందియములేదుగాని యీకర్మ పరమమాత్రము వీరినన్నెవ కొంతత తెచ్చుచున్నదని దూధిక చెప్పగలరు. వీరిగొప్పకు నీకైకటెరిపని చేయుటయు వారికి వచ్చు నాదాయము లేకుండుటయు ఇట్లున్న వారు వారిని వదలివేయుటకు బ్రయత్నించకుండుటయు, కొంతజీతమిచ్చి నాయుంటు కైక టెరి నొకటిని మంచిపని దెలిసినవారి నియమించుదని నుమాను నాలుగు అయిదు సంవత్సరములకిందనే తీర్మానింపబడినను తద్విషయమై యే ప్రయత్నము జేయకుండుటయు, కూడ కొంతసంజేమము కలుగజేయుచున్నది. కాబట్టి వీరు వీరిని వదలివేసి మరియొకరి జేతిలోపెట్టి దానిభరితము కూడ జూచుట శ్రేయము. కంపెనీ ఆర్థ్యప్రకారమొక యిక్కాపెట్టెను నియమించి, కంపెనీ ఆరంభముమొదలు ఇంతవరకు జరిగినపనియు నాదాయవ్యయములు, లాభమురాకుండుటకు కారణములు, ఇదివరకు మిగిలిన పరిపాలనలో లోపములున్న యెడల, అట్టిలోపములు తన్ని వారణమాగ్గులు; గమనించుట యవసరము. ఇందువిషయమై డైరెక్టరులు బ్రయత్నించి కంపెనీ నికలిగిన కళంకమును వాప ప్రయత్నించుకొనుచున్నాడను. నష్టముబొందినందుకు నష్టమొక నొక భాగమును.

గొర్రనమునాకి కొరవెన్ను - పితాపురపు పాఠశాల శివరామగారి యున్న తపాతభూమిలకు సంస్థాపన వివాదు గారియాభివృద్ధియై కింద ముద్ర 31వ తేదీ బుధవారము సాయం కాలము సమావేశమై యీ కింది తీర్మానమును మద్రాసు గౌర తనమువారికిఁ దెలియజేయుటకును గంపుకొనిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారు మద్రాసు గౌరతనమువారు (G. O. No. 196, Educational, dated 22nd February 1915) వలన కానించినందులకై వారికి పితాపురపు పాఠశాలకు మేము కృతజ్ఞతా పూర్వకవందనముల సమర్పించుకొను చున్నాము.

కావలెను

నమ్మకమైకట్టియు క్రొత్తమార్పులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యఁబడును. వైగా అలవెస్సులుకూడా యియ్యఁబడును. పనిచేయు సమర్థతసత్పూర్ణతను కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండవలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మున్నవారు వెంటనే ఈదిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

ఏ. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-ఏ. తేరువీధి, తిరువల్లిక్కేణి, చెన్నపట్టణము.

బహుమతి. బహుమతి.

ఏబది (౫౦) రూపాయలు.

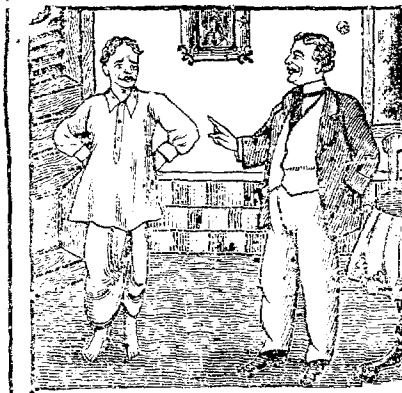
కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా పనుమట్టుగ్రామ కాపురము, కమ్మకులజూడ, యెట్లని చాచుగల 17 సం. వ.యుగ ల్లిసట్టియు, ముఖముమీదను మెడమీదను చిన్న బిడ్డనగుము గనపించినపుడు వైనిమచ్చలుగల యట్టియు, కొదాలి వెంకటప్పయ్యగారి కుమారుడును నాకు అల్లుడునైన లోకనాథము అను చిన్నవాడు, ఇంటికిద్ద యెవరికి చెప్పకయే యెచటకో నిస్కారణముగ పాపిపోయెను. ఏపుణ్యాత్ములైన నువాజిడ తెలిసికొని తమవద్ద నిలిపి యానంగతి యీ ప్రతికాధిపతిగారి ద్వారాగాని మఱియెవరిద్వారాగాని యుత్తరముద్వారాగాని నాకు తెలియజేసినయెడల నాభివృద్ధినియు నేనే ధరించి 50 రూపాయలు బహుమానమిచ్చెదనని యిందుమూలముగా తెలియజేయదయినది.

కాజ. సోమయ్య.

పనుమట్టుపోడు గుడివాడ తాలూకా.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0.

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు, నరపటుత్వము, కారణముల. రక్తపుష్టిమించి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము

బహిరంగశరీర వ్యాధియమమువలనను. జితేంద్రియ త్వమువలనను గలుగును.

అమ్మతాంజనము. డిగ్రీ 109, (ఫిరింగ్, బొ. బాం. అమ్మతాంజనము. డిగ్రీ 6,7 తంబుకెట్టిపి, మదరాస్

ఛింఠుదశేరూపకము. వెల 08-0

తెలుగులో నిద్రకణ్ఠు నాలుకాదిరూపకములకు లక్షణములేను. ఇవి సంస్కృతమునుండి తెలిగింపబడినవి. ఇందు కథావిధానపద్ధతి, అంకలిప్సంగభాది నిష్ఠయము, నాయకనాయకాది లక్షణము, పాత్రముల యాచిత్యము, రచనీయము, శృంగారాదిరసములవిభాగము, మొదలగు నెల్లరూపక ధర్మములనుదెల్ప నాలుగు ప్రకరణములుగలవు. అనేకములయొక ప్రాచీన రూపకములనుండి సరసములయిన పద్యము లుదాహరింపబడినవి. నాటకాదిరచనమున కిది మిక్కిలి యుపయుక్తము. మల్లాది సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, శి సామిల్లపిడి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు

శ్వర పనులు !

కొద్ది వ్యత్యతే గలవు !

మంచిసమయము!

బయోపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(యొక్కభాగము ప్రచురించినది.) భార 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజీ సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియజేయుటకు ముఖ్యమైనది. మూలమున ప్రకటనవలెనే ప్రచురించినది. అందరికీ ప్రతినిధి రూపమున ముద్రించినది. పుస్తక మిదికాదు. ఇతరులు ప్రపంచ యుద్ధమును బాగా తెలుసుకొనుటకు యుద్ధచరిత్రను చదివించు అవకాశముకాదు. నిజముగా "విరోధాఖండము" జర్మని మొదలగు వారికి అగు యుద్ధమునందేయు వివరము చాగినీయున్నది. ఈ యుద్ధచరిత్రములను అందరు చక్కగా చదివి యుద్ధమును బాగా తెలుసుకొని యుద్ధచరిత్రను జరిగినవిషయము లిందున్నవి. విరోధాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుసుకొనుటకు ఈ మొదటిభాగమునందు చదివబడిన యాచరిత్రముల శ్రద్ధతో జరిపితిరవలెను.

జర్మని, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా హంకరుల నిర్మాణము. గతశతాబ్దమున విరోధాఖండమున మూలము, జర్మని యొక్కాధిపత్యమును స్థాపించుట, ఇటలీయకమత్యమందైనది. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మూలములు. జర్మనియొక్కాధి పత్యము ఈ యుద్ధమునందు, అధికారవిస్తారము, రాజులమదము. ఫ్రెంచులకు జర్మనియు చేసిన పోటాపోటీలు. వా ల్కె-టర్క్ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోధా యుద్ధముల యుద్ధప్రవృత్తిములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధముల చరిత్రములను ఈ సాగ్యభాగముల యుద్ధచరిత్రములను. సాగ్యభాగములారంభించిన మహాయుద్ధ వివరములు గలవు.

విరోధా చరిత్రము నింతవిస్తారముగా నిజకారణసహితముగా తెలుసు నివారకమునామనేని నొక్కిచెప్పగలము. పుస్తకమును దీని చదివినవారికి విషయముల సత్యసత్యములు తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రములును, 6 పూర్వచిత్రములును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

వెంట వెంటనే తెలియజేయుటకు వెంటపంపించును. ఇందులో అర్ధశతమండు ముద్రించిన చక్కని ప్రతిముఖ గలవు మాచిరునామా:—సుపీయర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి నారాపరితా.

ఇది వేదమునందు బుట్టు తెల్పురగడలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపొట్టు, పాతవాయపుపొట్టు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగలను. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడికలకు పుటకు పుట్టినిగలిగించును. తెల్పురను శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుటుంబమునందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధునల్లి (తాగు బాగు మందు) నాగవల్లి తైలము వైపుతకు మంగు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గళక. ఫనసవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

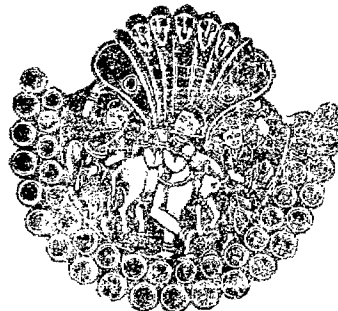

అమృతాంజనము పరమామృతము.
ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.
సహ 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.
శలనోష్ణుల మాన్యును. వాయువుపోట్ల బాపును.
పార్శ్వపురోష్ణుల బాందోలును. పోట్లపోగొట్టును.
చర్మముపైన రాచిన లోపలికి రాగించి
లోకలి నోష్ణులు సుఖముగా రోగిలవు.
సువాసనగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాషానీతి చూచికోనిన మోక్షము గలుగదు.

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూ దేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక విఖ్యాతమైనమందు. ఇప్పు డిప్పుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాదు. పదియేడేడ్లుగా దేశమునం వంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము.

అమృతాంజనము బిళ్ళ, 109, ప్రెస్బిటేరియన్ బొంబాయి తేక, 6, 7, తంబుసెట్టిపేట్, చెన్నపట్నం.

22.వ స్కేగల (సవరము) బంగారు.
(ఇందుకు పూచీకడగలము)

గెజల్ నాగర
1కి సవరము యెత్తు
వెల రూ. 30-0-0.

మితి మొదలించుటకు బంగారుగలము, తెంపినగలము, వాల్చి చెక్కినగలము, మొన్నగునవి ఈగొన్న వస్త్రములపై దొంగన కొనవారికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును. సహజ ఇండియా వాతంతి మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ, 487, టంకసాలపేట్, సామూకారుపేట, మదరాసు.
The Southern India Jewellery Manufacturing Co.,
487, Sowcarpet, Madra

సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు

ఆంధ్రభారతము, పద్యకావ్యము, అనేకపాఠాంతరము లో చక్కగ అచ్చగుచున్నది.	ర.	అ.
ఆది, సభాపద్యములుగల 1 సంపుటము	1	12
ఆరణ్యపద్యముగల 2 సంపుటము	1	12
విరాటోద్యోగముగల 3 సంపుటము	1	12
తక్కిన సంపుటములు అచ్చగుచున్నవి.		
ఆంధ్రభారతము, చక్కనికూర్పు	3	0
అమృతమాల్యద, సటీక, క్రొత్తకూర్పు	3	0
వేంకటాచల మాహాత్యైక్యము, తి. వెంకటకృష్ణము	0	14
రాజయోగ సారము టంకొండ. వెంకటకృష్ణము	0	4
మాధుకావ్యము, సంస్కృతాంధ్ర వ్యాఖ్యానశక్తి సమాస సహితము	2	0
మేఘసందేశము, సంస్కృతాంధ్ర టీకాసహితము	0	12
యాజువల్క్య ప్రయోగచంద్రిక, సప్తరము, క్రొత్త	2	0
ఇవి మొదలగు సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు అనేకములు మావద్దదొరుకును. కొనినవారికి క్యాటలాగులను పంపెదము. వావిల్ల, రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, 192, ఎన్.పల్లెడే, చెన్నపురి.		

మంచిసమయము! వేదము యుద్ధచరిత్ర!! ఇతర చిరుకవు!!
ఈమంచము కొనువారికి, పంచ 1-కి అక్షరాలపాటుము
కొర్రని కొడండ్ర ప్రలాపము అను గ్రంథముకలిగి ఇనాను
మేలైన జపాక పట్టువంచలు.

అనేక మంచము కర్మచరిత్రము.
తమతం భరణు తగించియున్నాము.
వానరులారా! భృంగారమును
నాగరికతయున్నగల మేలైనపాట
పట్టువంచలు వండుగడినగల. అను
దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించి
పోగా మిగతొడ్డి పంచెలము, తమ
యున్నది. ఇందులో ఎరువు, తచ్చ

అతువచ్చు, రోజు, మేఘవర్షం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. గ్లాసు
నీయమైనవి, త్వరపడును.
కీళ్ళమారనిదిని 2కి మూం పెడల్పుగల పట్టువంచ 1కి 2-0-0
తంచ 1-కి తపాలభర్తులు ... -0-40
డిటా రెండువంచల కొనువారికి తపాలభర్తులు ఇనాం.
టి. సీతారామ మొదలియార్,
కి, కందప్ప మొదలిపేట్, తిరువల్లి క్షే.ణి, మదరాస్.

శ్రీ

శ్రీ

శ్రీ

శ్రీ

శ్రీ

శ్రీ

శ్రీ

శ్రీ

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మానద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా
ర్పును గమనింపుడు.
కరస్పాండ్లు మొదల గు న వి ఇంగ్లీషున
వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ,
21, హమ్మంపేట్, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో
సొమ్ము తిరుగ నీయబడును.
100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.
పోస్టుభర్తులు వగయిరా ప్రత్యేకము.
నమ్మకమయిన నుండులు యింకను కలవు.
కేటాగు ఉచితముగా పంపబడును.
టవర్ అండ్ కో.,
(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

బేగం సా హి షా వ్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట
కలన దేహమందలి యే
భాగమునయుండు రోమము
ను చెడుపులేక శుద్ధము గాను
యెటువంటి సచ్చలు లేకయు
ను బాధ లేక యును నివ
సంచును. చర్మముయొక్క
ర్మభావమైన రంగును కాతిని
పోగొట్టక చేయు (సోప్)
ఇది ఒకటి. వెల రీ బిల్లులు వెల్లు 1కి 1-0-0 వి. పి. భర్తు 4 అ.
ఆర్.వి. పండిట్ అండు కంపెనీ నెం 5 బెడంపేట్ ప్రాము.
హానిలేదు. సెల్వయము. గుణముకలిగి తిరును,
అన్ని విధములగు దుష్టవ్యాధులు, మూలకంకలు. మేహ
రణములు, పుండ్లమున్నగు నవియన్నియును 4 వారములలోనే
కుదిరిపోవును. వారమురోజులకు సరిపడుమందు వెల రూ 5-0-0
రెండురోజులకు సరిపడుమందు ఉచితముగా పోతునిమిత్తము
పంపబడును. వలయువా రెటుల వ్రాయవలెను.
డాక్టరు ప్రమాకాంత హజరీ, బ్లడు స్పెషలిస్టు,
164/1 మాణిక్యోలాస్ట్రీటు, (బీడనుస్క్వేరు) కలకత్తా.
Dr. Umakanta Hazari Blood Specialist
164-1 Manicktola Street, (Beadon Square) CALCUTTA.